

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΛΙΚΟΝ

Τ Η Σ

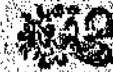
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΙΜΗΝΙΑΝ

Υ Π Ο

Α. ΑΝΤΩΝΙΔΟΥ, Γ. ΚΑΡΑΜΗΤΕΑ, Ν. Ε. ΜΑΥΚΑ.

ΤΟΜΟΣ Π'.

ΤΡΙΤΟΣ Α.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Σ. ΡΑΖΗ.

— 000 —

1873.

ΑΣΚΛΗΠΕΥΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

Πρὸς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Πενταετία συνεπληρώθη ἀπὸ τῆς ἐκ νέου ἐμφανίσεως τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐνώπιον τοῦ ἰατρικοῦ κοινοῦ τῆς Ἑλλάδος. Νομιζομεν δ' εὐκαιρὸν ν' ἀνασκοπήσωμεν τὴν πενταετή παρείαν αὐτοῦ διότι ὅπως ἐν πάσιν, οὕτω καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει περιοδικοῦ συγγράμματος ἡ ἐξέτασις τοῦ παρελθόντος χρησιμεύει ὡς ἀριστος ὁδηγὸς τοῦ μέλλοντος, καταδεικνύουσα τὸ «τί δεόν οὐκ ἐτελέσθη.»

Πρὶν ἐπιληθῶμεν τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐδημοσιεύσαμεν τὴν ἐπομένην σύντομον Ἀγγελίαν.

Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἰατρικὴ Ἐταιρία συναισθανομένη τὴν παντελῆ ἔλλειψιν ἰατρικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος, ἀνέθηκεν ἡμῖν τὴν ἐκδοσιν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, διακοπέντος ἀτυχῶς ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Ἀλλ' οὔτε τῆς Ἐταιρίας ἡ ἀπόφασις, οὔτε τῶν ἀναδεχομένων ἡ προθυμία δύνανται νὰ ἐπαρκέσωσι μόναι εἰς τοὺς κόπους καὶ τὰς δαπάνας τοῦ ἔργου ἀνευ τῆς συμπράξεως τῶν ἀπανταχοῦ συναδέλφων· ὅθεν καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν ἐπιστημονικὴν συνεργασίαν καὶ τὴν φιλότιμον συνδρομὴν αὐτῶν, δι' ἧν ἐλπίζεται ἡ στερέωσις καὶ βελτίωσις αὐτοῦ.»

Ἐκ τῆς ἀγγελίας ταύτης γίνεται φανερόν, ὅτι ἀναδεχθέντες νὰ πληρώσωμεν ἔλλειψιν ὁμολογουμένην, δὲν ἠβελήσαμεν ἐκ τῶν προτέρων νὰ ἐπαγγελθῶμεν μῆτε πολλὰ, μῆτε μεγάλα. Τώρα δὲ ὅτε πέντε τόμοι κείνται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἡμετέρων συνδρομητῶν δικαιοῦμεθα, νομιζομεν, ἀναθεωροῦντες τὰ πεπραγμένα, ἐκ τῶν ὑστέρων νὰ εἰπωμεν τί σῆμα ἠκολουθήσαμεν ἐκδίδοντες τὸν Ἀσκληπιόν, τίνα σκοπὸν ἐπεδιώξαμεν καὶ κατὰ πόσον ὑπέρξαν ἐπιτυχεῖς αἱ προσπάθειαι ἡμῶν.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Πρὸς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Ἀσκληπιοῦ	5
Μία περίπτωσις ὀξείας κίτρινης ἀτροφίας τοῦ ἥπατος, ὑπὸ Γ. Καραμήτα	6
Περίπτωσις σπανία γενικῆς σκληροδερμίας, ὑπὸ Π. Κοσμοπόζη	19
Περὶ τῆς πρώτης ἐπὶ ἀνθρώπου ὑπὸ Billroth ἐνεργηθείσης ἐξαιρέσεως τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς μετ' αὐτὴν ἐφαρμογῆς τοῦ τεχνητοῦ λάρυγγος, ὑπὸ Γ. Μολέαντος Φ. Λούη	19

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Θεραπευτικὸν Ἐγχειρίδιον Κ. Δ. Χατζίσκου	38
--	----

ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ.

N. Friedreich: Περὶ τῆς ὀξείας ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός καὶ τῆς σχέσεώς αὐτῆς πρὸς τὰ ὀξεία λοιμικὰ νοσήματα ὑπὸ Γ. Καραμήτα	48
--	----

ΑΝΑΔΕΚΤΑ.

Προπυλαμίνη κατὰ τοῦ ὀξέος ρευματισμοῦ τῶν ἁφθῶν	59
Ἡ κρινίνη κατὰ τῶν ἀφθόνιων μνησθραγιῶν	61
Ναρκετικὴ καφεΐνη κατὰ τοῦ ἀκατασθέντου ἐμῆτου	61
Τὸ μυρτιδανόν κατὰ τῆς διφθερογόνου φαρυγγίτιδος	61
Συφιλιδικὸς ἀναμολυσμὸς	64

Τὰ ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ συγγράμματα, ὡς οἱ φερεῖς αὐτοὶ εἶπεν τῆς προόδου τῶν ἐπιστημῶν, μαρτυροῦσι παντὸς τόπου τὴν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν καὶ ἡ ἀκμὴ ἀπετελοῦσι τὰ ἀσφαλῆ γνωρίσματα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιδόσεως καὶ τοῦ πρὸς τὰς ἐπιστήμας ζήλου καὶ ἐνδιαφέροντος. Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀνεφαρμύδαξ τις καὶ παρ' ἡμῖν ἐξετάσῃ τὴν ἱστορίαν τῶν κατ' ἐποχὰς φανέντων περιοδικῶν συγγραμμάτων, θέλει πεισθῆ, ἀνεμφιβάλλη, ὅτι κατὰ δυστυχίαν τὸ πρὸς τὰς ἐπιστήμας ἐνδιαφέρον εἶνε ἐλάχιστον. Πάντα τὰ καθαρῶς ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ ὑπῆρξαν βραχύβια ἐν Ἑλλάδι· τὸ αὐτὸ δὲ κινδυνεύει νὰ πάθῃ καὶ ὁ ἐκ νέου φανείς Ἀσκληπιὸς αὐτός. Προέρχεται ἄρα τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐξ ἐλλείψεων αὐτοῦ τοῦ περιοδικοῦ; Πρὶν ἀποκριθῶμεν εἰς ταῦτα, ἐξετάσωμεν τὴν πενταετῆ πορείαν αὐτοῦ. Παντὸς περιοδικοῦ συγγράμματος κύριος καὶ κεφαλαιώδης σκοπὸς εἶνε τὸ συνεισφέρειν τὴν ἑαυτοῦ συμβολὴν εἰς προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης, εἰς ἣν ἀνήκει. Ἴς πρὸς τὸ κύριον τοῦτο ἔργον ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ κωλυθῶμεν, ὅτι τὸ ἡμέτερον περιοδικὸν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἔργα ἐράμιλλα τῶν ἐν ταῖς περιοδικαῖς τῆς ἄλλης βιρώπικῆς δημοσιευομένων, οὐδὲ ὅτι συνεισφέρει καὶ αὐτὸ εἰς προαγωγὴν τῆς καθόλου ἱατρικῆς ἐπιστήμης· δὲν πτοοῦμεθα ἡμῖς νὰ εἴπωμεν, ὅτι καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς συνέλεξε καὶ κατέθηκεν ἐν ταῖς δέλτοις αὐτοῦ μικρότατά τινα κερμάτια, οὐχὶ πάντῃ ἀχρηστὰ εἰς τὸν τῆς ἐπιστήμης θησαυρὸν, καὶ ὅτι συντελεῖ ὁπωσὸν εἰς τὴν ἐν Ἑλλάδι προαγωγὴν τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης. Οὕτω κατὰ τὴν λήξασαν πενταετῆ αὐτοῦ περίοδον ἐδημοσίευσεν πρωτοτύπους διατριβὰς οὐχὶ ἀμάρους ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος, εἴτε ὡς περιεχοῦσας ἰδίαις παρατηρήσεις, εἴτε ὡς ἀξιολογῶσας τὸν ἀριθμὸν τῶν περιπτώσεων νεοσιεσσι ἐξευρημένων νόσων, πρῶτον παρ' ἡμῖν παρατηρουμένων, εἴτε ὡς συντελοῦσας εἰς διαφωτισμὸν ἐπιστημονικῶν ζητημάτων, εἴτε ὡς ἐπικυροῦσας ἢ ἀνακυροῦσας γνώμας καὶ δοξασίας γνωστὰς, εἴτε ὡς ἐλεγχούσας νέας θεραπευτικὰς μεθόδους καὶ τὴν χρῆσιν νεωστὶ συστηθέντων φαρμάκων. Ἦνε ἀνάγκη νὰ ὀνομάσωμεν ἐνταῦθα τὰς διατριβὰς ταύτας πρὸς πίστισιν τῶν λεγομένων; Τὰ

περὶ ἐγκεφαλονωτιαίας μνηγιγίτιδος, τὰ περὶ ἐξανθηματικοῦ τύπου, τὰ περὶ θεραπείας τῆς διφθερογόνου νόσου (διφθερίτιδος), τὰ περὶ ὀφθαλμικῶν νόσων, τὰ περὶ παρακεντήσεως τοῦ θώρακος, τὰ περὶ παθήσεων τῶν δυτῶν, τὸ δοκίμιον ἱστοριῶν δημοδῶν τινῶν φαρμάκων, τὰ περὶ τῆς ἰσχυμοῦ ἀγωγῆς τοῦ Ἐσφαργ, τὰ ἐκ τοῦ Νοσοκομείου Πειραιῶς δημοσιευθέντα, τὰ περὶ χλωράλης καὶ φανικοῦ οἴξους καὶ ἄλλα οὐχὶ ὀλίγα ἐγκατεσκευασμένα εἶτε ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱατρικῆς Ἐταιρίας, εἴτε ἐν ἰδίῳ ἀθροίῳ δὲν μαρτυροῦσιν ἐργασίαν ἐπιστημονικὴν παντὸς ἀξίαν λόγου; Ἴς πρὸς τὸ κύριον λοιπὸν τὸ καὶ δυσχερέστατον ἔργον παντὸς ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος εὐπρόσωπος ὁ Ἀσκληπιὸς παρίσταται ἔμπροσθεν τῶν συνδρομητῶν αὐτοῦ καὶ δύναται νὰ διασχυρισθῇ, ὅτι κατέθετο καὶ αὐτὸς σμικρὸν ἐπὶ σμικρὸν.

Δεύτερον ἔργον ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος σπουδαῖον καὶ λυσitelές εἶνε ἡ ἀναδημοσίευσίς τῶν καθόλου ἐν τῇ ἐπιστήμῃ γινομένων. Τοῦ ἔργου τούτου τὴν ἐκπλήρωσιν ἐπεδιώξαμεν διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἀναλέκτων, συλλέγοντες ἐκ τῶν ἐν τῇ ξένη ἐκδιδομένων περιοδικῶν οὐχὶ πᾶν τὸ προστυχὸν καὶ μόνον χάριν τοῦ καινοφανοῦς, ἀλλ' ἀποβλέποντες εἰς τὸ χρέσιμον καὶ ἐπίκαιρον, ἀναλόγως τῶν ἐπικρατούστων ἐκάστοτε νοσημάτων, προτιμῶντες δὲ πάντοτε τ' ἀφορῶντα εἰς τὴν θεραπευτικὴν.

Ἐκτός δὲ τῶν δύο τούτων ἔργων, ἄτινα εἶνε κοινὰ εἰς πάντα τὰ περιοδικὰ, ὁ ἐπιστημονικὸς περιοδικὸς τύπος ἐν Ἑλλάδι ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ ἄλλην ἀποστολήν. Διὰ λόγους, ὅστινες δὲν εἶνε τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, αἱ ἐν τῇ ἱατρικῇ ἐπιστήμῃ γενόμεναι πρόοδοι δὲν ἀπέβησαν εἰσέτι κτήμα κοινὸν παρ' ἡμῖν. Δὲν εἶνε δὲ καὶ εὐκόλῳ εἰς τοὺς πλείονας τῶν Ἑλλήνων ἱατρῶν νὰ παρακολουθῶσι τὰς ἐπιστημονικὰς προόδους. Ἀνάγκη ἄρα ἐκ διαλεμμάτων νὰ δημοσιεύωνται εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν αἱ ἐπικρατούσαι γνώμαι καὶ θεωρίαι περὶ τῶν γενικωτέρων ζητημάτων τῆς Ἱατρικῆς· χάριν δὲ τῆς ἀνάγκης ταύτης μεταφράσαντες ἐδημοσίευσάμεν τινὰς παραδόσεις ἐκ τῆς «Συλ-

λογῆς κλινικῶν παραδόσεων» καὶ μάλιστα τὰς ἀφορώσας εἰς τὰ ἐπ' ἐσχάτων πολὺ συζητηθέντα καὶ ἐρευνηθέντα περὶ καρκίνου, περὶ φθίσεως καὶ φυματιώσεως, περὶ ἐπιλογείων παθήσεων κλπ. Λυπούμεθα μάλιστα, διότι ὁ στενὸς χώρος τοῦ Ἀσκληπιοῦ δὲν ἐπιτρέπει νὰ δημοσιεύωμεν πλείονας τοῦ εἴδους τούτου πραγματείας, αἵτινες τὰ μέγιστα συντελοῦσιν εἰς ἐπιστημονικὴν διαμόρφωσιν.

Ἐπ' ἐσχάτων εἶχομεν συγνάκις εὐκαιρίαν ν' ἀναγγεῖλωμεν τὴν εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ἐκδοσιν ἀξιολόγων ἱατρικῶν βιβλίων, ἀνελίσσοντες ἀπλῶς τὸ περιεχόμενον καὶ ὑποδεικνύοντες τὸ χρήσιμον αὐτῶν. Χαίρομεν δὲ ὁσάκις ἔχομεν νὰ πρέξωμεν τοῦτο, καὶ φρονοῦμεν ὅτι δὲν ἐπέστη ἔτι ὁ καιρὸς παρ' ἡμῶν ὡς πρὸς τὴν ἱατρικὴν τοῦλάχιστον φιλολογίαν τῆς αὐστηρῆς κριτικῆς. Καὶ αὐταὶ αἱ ἐκ πολλῶν βιβλίων εἰς ἀπαρτισμὸν ἐνὸς συναγωγῆ, αἵτινες ἐν γένει ἐξεταζόμεναι ἤθελον ἀποδείξῃ ἢ ἐλλειψὶν ἰδίων ἐρευνῶν καὶ πεποιθήσεων καὶ ἐπομένως ἐλλειψὶν ἐπιστημονικῆς ἀνεξαρτησίας, ἢ παρακμὴν τῆς ἐπιστήμης καὶ κατὰ τῆσιν, ἀποβαίνουσι παρ' ἡμῶν χρήσιμοι διὰ δὲ τοῦτο, ἔσονται καὶ ἂν εἴνε κατ' ἀρχὴν ἀποδοκιμαστέαι, συγχωροῦνται ἐν Ἑλλάδι καὶ ὠφελοῦσιν.

Πλὴν ὅμως τούτων ὁ Ἀσκληπιὸς, ὡς τὸ μόνον ἑλληνιστὶ ἐκδιδόμενον ἱατρικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, θαυμηθὲν καὶ κατ' ὀλίγον ἀποβαίνει τὸ κοινὸν ὄργανον τῶν Ἑλλήνων ἱατρῶν, δι' οὓς οὗτοι δύνανται προχείρωι νὰ δημοσιεύωσι παρατηρήσεις περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐπιπολαζόντων νοσημάτων. Οὕτω βλέπομεν ὁσημέραι πυκνοτέρως τοὺς ἐπιπέλλοντας εἰς τὸ ἡμέτερον περιοδικὸν συναδέλφους ἐκ Λαμίας, Ναυπλίου, Ἀραχθῆς, Σύρου, Πάτρων κλ. καὶ ἀποθησαυρίζοντας ἐν αὐτῷ ὑλικόν, ὅπερ σὺν τῷ προκρίοντι χρόνῳ ἀξέκλον ἴσθαι χρησιμειύσῃ εἰς συναπκρτισμὸν παθολογίας τῶν ἐπιχωρίων νόσων.

Καὶ ὅμως μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ Ἀσκληπιὸς κινδυνεύει νὰ ἐκλείψῃ καὶ πάλιν, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐξέλιπεν, ὡς ἐξέλιπον καὶ ἡ Ἱατρικὴ Μήλισσα καὶ ἡ Ἱατρικὴ Ἑφημερίς καὶ ὁ Ἱατρικὸς Πάρος, περὶ ἰδιόδικά πάντα εὐδοκίμως συντασσόμενα. Τί ἄρα γε τὸ αἴτιον

τούτου; ἴσως ἄλλοτε ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα. Ἐν τῷ παρόντι συγχωρηθῆτω ἡμῶν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ βραχύσιον τῶν περιοδικῶν δὲν προέρχεται ἐξ ἐλλείψεων ἢ σφαλμάτων τῶν ἐκδοτῶν.

Καταδείξαντες διὰ βραχέων ὅποια ὑπῆρξεν ἡ πενταετής πορεία τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ καὶ τὰ ἐκ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ προερχόμενα καλὰ, λυπούμεθα μὴ δυνάμενοι ν' ἀναγγεῖλωμεν καὶ ὅτι ἐσπερώθη ἡ ὑπαρξὶς αὐτοῦ καὶ ὅτι ἐλπίζομεν κρείττονα εἰς τὸ μέλλον. Ἀπεναντίας φοβοῦμεθα μήπως τὸ ἔτος τοῦτο, ὅπερ κηρύττομεν ὡς τὴν τελευταίαν ἀπόπειραν, ἀποβῇ τὸ τελευταῖον τοῦ Ἀσκληπιοῦ ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἐπισκοπίαν. Ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαίρεσεων οἱ πλείστοι τῶν λεγομένων συνδρομητῶν κωφεύουσι τοσοῦτον, ὅταν πρόκηται ν' ἀποτίσῃ τὴν εὐτελεστάτην αὐτῶν συνδρομὴν, ὥστε θεωροῦμεν ὡς ἐξευτελίζον καὶ αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν εἰς αὐτοὺς τοῦτο συχνὰ πυκνά. Παρακαλοῦμεν τοὺς προτιθεμένους νὰ μὴ πληρώσωσι, νὰ ἐπιστρέψωσι τὸ τεῦχος τοῦτο. Εἰς τὴν παράκλησιν ἡμῶν ταύτην ἂς φανῶσι τοῦλάχιστον πρόθυμοι.

Γ. Κ.

ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΣ ΟΞΕΙΑΣ ΚΙΤΡΙΝΗΣ ΑΤΡΟΦΙΑΣ ΤΟΥ ΗΠΑΤΟΣ.

Ἰπὸ

Γ. ΚΑΡΑΜΗΤΣΑ.

Τῆ 18 π. Ἰανουαρίου προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Μακκᾶ παρέστην εἰς νεκροτομὴν γυναικὸς ἀποθανούσης ἐν τῷ Δημοτικῷ Νοσοκομείῳ. Ἡ νεκροτομὴ ἀπέδειξεν ὅτι ἡ γυνὴ ἀπέθανεν ἐξ ὀξείας κιτρίνης ἀτροφίας τοῦ ἥπατος. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ περίπτωσις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἶνε ἀξία λόγου, καὶ ἡ νόσος αὕτη πρῶτην ταύτην φοράν ἐπιβεβαιούται διὰ νεκροτομῆς ἐν Ἀθήναις, δημοσιεύομεν τὴν ἱστορίαν τῆς παθούσης, ὅπως ἀνεγράφεν αὐτὴν ὁ φοιτητὴς τῆς Ἱατρικῆς κ. Κωνστ. Κωνσταντινίδης, καὶ τὰ κατὰ τὴν νεκροτομὴν εὑρεθέντα, εἰς δὲ ἐπισυνάπτομεν ὀλίγας παρατηρήσεις.

α 14 Ιανουαρίου 1875. Ἀναστασία Πάλλη ἐκ Χαλκίδος ἔτων 25 ὑπερέτρια, τὸ πρὶν ὑγιᾶς ἔχουσα, ἔφερε πρὸ πινῶν ἡμερῶν ἐλαφρὰν ἰκτερικὴν χρωαίαν τοῦ ἐπιπεφυκότος· πρὸ τεσσάρων δὲ ἡμερῶν κατὰ τὸ λέγειν τῶν περὶ αὐτὴν, ἤτοι ἀπὸ τῆς 11 τοῦ μηνὸς σπογγαρίσασα τὴν πρῶτὴν κατελήφθη τὸ ἐπιπέρας ὑπὸ σφοδρᾶς κεφαλαλγίας, ἣν μετὰ δύο περίπου ὥρας ἠκούθησαν ἔμετοι. Τὴν νύκτα τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ πάσχουσα διήλθεν ἀνήσυχος ἕνεκα τῆς κεφαλαλγίας, τὴν δὲ πρῶτὴν ἔμετρίασεν ἡ κεφαλαλγία καὶ ὁ ἔμετος ἔπαυσεν. Οὕτω διήλθεν βλῆν τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὡς καὶ τὴν ἐπομένην, περὶ δὲ τὴν πρῶτὴν τῆς τετάρτης ἡμέρας ἤρξατο νὰ ἐπιτείνεται ἡ κεφαλαλγία καὶ μετὰ μεσημβρίαν κατελήφθη καὶ πάλιν ὑπὸ ἔμετων, οἵτινες, ὡς λέγουσι, συνίσταντο ἐκ τροφῶν περὶ δὲ τὴν 5 ὥραν μ. Μ. ὡς δηγομένη ὑπὸ τινος ἀνθρώπου ἦλθε περὶ εἰς τὸ νοσοκομεῖον. Σημειωτέον ὅτι ἡ πάσχουσα οὐδόλως κατεκλίθη καθ' ὅλον τὸ τετραήμερον τοῦτο.»

« Ἄμα εἰσελθούσα εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἡ ἀρρώστος ἐζήτησε μετὰ σπουδῆς νὰ κατακλιθῇ· ἢ τε ὄψις δ' αὐτῆς καὶ ἡ λαλιὰ ἐνέφαινον αὐτὴν ὡσεὶ πεφοβισμένην καὶ ἐν ὀργῇ διατελοῖσαν. Καταπεσοῦσα ἐπὶ τῆς κλίνης ἐζήτησε παρευθὺς ὕδωρ νὰ πῖνῃ καὶ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον. Μόλις δὲ παρήλθον δύο λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ ἤρξατο αὐτὴ νὰ ἐμῆ οὐσίαις τὸ πρῶτον μὲν συσταμέναις ἐκ τροφῶν μετ' ἀρβόλου ὕδατος ἀναμίκτων, εἶτα δὲ καὶ ὑποφαίους ἀματῆρας. Ἢ ἀσθενὴς ἐπρὸςπᾶθει διὰ παντοίων τρόπων νὰ ἐμῆ συνεχῶς, θέτουσα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὴν χεῖρα ἐντὸς τοῦ λαμποῦ.»

« Κατάστασις τῆς ἀσθενοῦς κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν. Ὀλίγον μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἐπισκεφθέντες εὗρομεν τὴν ἀρρώστον ἔχουσαν τὴν ὄψιν ὠχρὰν καὶ ὡσεὶ πεφοβισμένην τὴν φυσιογνωμίαν, τοῖς ἐπιπεφυκόταις τῶν ὀφθαλμῶν ἰκτερικῶς βεβαμμένους· σφαιρῶν ὀλίγον συγγόν καὶ μικρῶν, τὴν θερμότητα φυσιολογικὴν. Ἐζήτησε δὲ πάντοτε νὰ ἐμῆ τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὰ σκεπέσματα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κεκλεισμένους· ἐδυστρούπει ν' ἀποκριθῇ εἰς τὰς ἀπευθυνόμενας εἰς αὐτὴν ἐρωτήσεις· ὡσάκτις δ' ἀπεκρίνεται, ἐπρα-

τε τοῦτο βεβαίως, ἀσυγκρίτως καὶ ἀντιφατικῶς πρὸς τὰ πρότερον ὑπ' αὐτῆς εἰρημένα. Ἀποκαλύψαντες τὴν κοιλίαν αὐτῆς εὗρομεν ὅτι αὕτη ἐμπεριείχεν ὄγκον ὡσπερ ἀπὸ κυήσεως προερχόμενον καὶ φθάνοντα δύο περίπου δακτύλους ἀνωθεν τοῦ ὀμφαλοῦ. Ἀπανταχοῦ ἡ κοιλία ἦτο ἀνώδυνος εἰς τὴν πίεσιν.»

« Ἐπὶ πολλὴν ὥραν παραμείναντες παρὰ τῆς κλίνης τῆς ἀρρώστου παρατηρήσαμεν, ὅτι ἐζήτησε μόνον ὕδωρ νὰ πῖνῃ καὶ ἐπινε μετ' ἀπληστίας ὀλίγηρον τὸ προσφερόμενον αὐτῇ ποσὸν τοῦ ὕδατος. Μόλις δὲ παρήραγοντο στιγμαί τινες ἀπὸ τῆς πύσεως τοῦ ὕδατος καὶ ἡ ἀρρώστος ἐθετε τὴν χεῖρα ἐντὸς τοῦ στόματος, προεκάλει ἔμετον καὶ ἐφαίνετο εὐχαριστουμένη διὰ τοῦτο· τὰ ἐμέσματα ἦσαν ἱκανὰ τὴν ποσότητα καὶ ὡς ἀπὸ ἰλύος καφρὸ τὸ χρῶμα. Οὕτως εἶχε μέχρι τῆς 10 ὥρας τῆς νυκτὸς, ὅτε ἐπέταθη εἰς περισσότερον ἢ πρὸς τὸ ὕδωρ ὄρηλ αὐτῆς, καὶ ἤρξατο νὰ ἐκπέμπῃ φωνάς, νὰ ποιῇ διαφόρους μορφολογίους τοῦ προσώπου, νὰ δάκνη τὰ χεῖλα, νὰ τρίξῃ τοὺς ὀδόντας, νὰ τρίξῃ τὴν κόμην, νὰ ῥιπτάξεται ἐπὶ τῆς κλίνης, νὰ προκαλῇ πάντοτε ἔμετον, νὰ παραληρῇ, εἰς πάσῃ δ' ἐρώτησιν ἐν τῷ μέσῳ τούτῳ γινομένην νὰ ζητῇ μόνον ὕδωρ. Κατελήφθη δ' ἐπανειλημμένως καὶ ὑπὸ σπασμῶν γενικῶν. Περὶ τὸ μεσονύκτιον τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ ῥιπτισμοὶ αὐτῆς, ὥστε ἔπεσεν ἀπὸ τῆς κλίνης χαμαί, φωνὰς δ' ἐξέπεμπε γοεράς. — Ἀπαντα τὰ χρησιμθέντα μέσα οὐδαμῶς ὠφέλησαν.»

« Περὶ τὴν τρίτην ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἀφοῦ ἀρχοῦντως εἶχον σφοδρυνθῆ τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα συμπτώματα, ἐπαύθη πάντα καὶ ἡ ἀσθενὴς περιέπεσεν εἰς κῆμα· ἐξἠκολούθει νὰ ἐμῆ τὰ αὐτὰ ἐμέσματα, ἡ δὲ εἰς ἐφαίνετο ὀλίγον συομένη καὶ διαστελλομένη.»

16/1. — Τὴν πρῶτὴν ἡ κοιματικὴ κατάστασις ἦτο κῆξ-ὁ σφυγμὸς ἀδύνατος, τὰ ἄκρα ψυχρὰ, αἰρόμενα δὲ κατέον ὡς παράλυτα. Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ διατελέασα τῆς 2 ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἀπέθανεν.»

Κατὰ τὸ διάστημα τῶν 33 ὡρῶν τῆς ἐν τῷ νοσοκομείῳ νῆς αὐτῆς ἡ ἀρρώστος ἀπεπάτησεν ἄπαξ, ἀφοῦ πρότερον ἐ-

γένετο πρὸς τοῦτο κλύσμα. Οὕρει δὲ ἀκουσίως χολοβαφῆ, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐνδύματων αὐτῆς, κιτρίνως βεβαμμένον. —

Νεκροτομή 3½ ὥρας μετὰ θάνατον. Τὸ πτώμα ἐνέφαινε γυναῖκα εὐρωστον καὶ καλῆς κατασκευῆς· τὸ λιπαρὸν στῆμα ἦτο ἱκανῶς ἀνεπτυγμένον· ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια εἶχε χροιάν ἀσθενῶς ἰκτερικὴν, καταφανεὴ μάλιστα κατὰ τὸ πρόσωπον καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐκτὸς δὲ νεκρικῶν κηλίδων κατὰ τὸν κορμὸν, ὑπῆρχον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ταρσῶν πρὸς τὴν ποδοκνημιαίαν ἀρθρωσίν δύο ἐκχυμώματα ἔχοντα μέγεθος δεκαλέπτου, ὧν τὸ ἕτερον ἀπεκδαρμένον φαίνεται ὅτι ἐν τῇ ζωῇ ἦτο φυσαλιδῶδες.

Ὁ ἐγκέφαλος ἦτο μετρίως ὑπεραιμῶν· ὑπὸ τὴν ἀραχνοειδῆ ὑπῆρχε κατὰ τινὰς μικροὺς τόπους περιγεγραμμένους ὀφθαλμῶδες ἐκχυσις θολορά. — Ἐν τῇ δεξιᾷ κοίλῳ τοῦ ὑπεζωκότος ὑπῆρχεν ὑγρὸν αἰμοθαφές, 4 περίπου οὐγκιών, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ 2 περίπου οὐγκιών. Τῶν πνευμόνων ὁ δεξιὸς ἐνέφαινε ὑπεστατικὴν ὑπεραιμίαν ἰσχυροτάτην μάλιστα κατὰ τὸν κατώτερον λοβόν· ὁ δὲ ἀριστερὸς ὑπεραιμῶν καὶ αὐτὸς ἦτο κατὰ τὰ κατώτερα αὐτοῦ προσπεφικῶς πρὸς τὴν πλευρὰν ἐκ παλαιᾶς πλευρίτιδος.

Ἐντὸς τοῦ περικαρδίου ὑπῆρχεν ὑγρὸν αἰμοθαφές 2 περίπου οὐγκιών. Ὁ καρδιακὸς μῦς ἦτο λιπωδῶς μεταμεμορφωμένος· ἡ μικροσκοπικὴ ἐξέτασις ἀπέδειξε τὰς μυϊκὰς ἴνας καταπλέους λιποκοκκίων· πολλαχοῦ οὐδαμῶς διεκρίνετο τὸ γραμμωτὸν τῶν μυϊκῶν ἰνῶν, κατεχομένων ὑπὸ λεπτῶν λιποκοκκίων.

Ἀνοιχθείσης τῆς περιτοναϊκῆς κοιλότητος εὐρέθη ἅπαν τὸ δεξιὸν καὶ κατώτερον μέρος τῆς κοιλίας κατεχόμενον ὑπὸ τῆς μήτρας, ἥτις παρουσίαζε μελανότητάς τινάς. Ἐντὸς αὐτῆς οὐδεμίαν ποσότης αἵματος ἢ ἄλλο τι ὑγρὸν ὑπῆρχεν· ὁ πλακοῦς ἀβλαβής, ὁμοίως ὁ τράχηλος καὶ ὁ κολοῦς. Τὸ ἐμβρυον θήλυ, ἐξάμηνον περίπου ἔχον τὸν ἀμφάλιον λῶρον περὶ τὸν τράχηλον, οὐδὲν ἀξιοσημείωτον ἐνέφαινε ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ ἐπιφανείας.

Τὸ μεσεντέριον ἦτο κατάσπαρτον ἐκ πετεχειῶν. Ὁ στόμαχος περιέχων ὑγρὸν κηφουοειδές, οὐδεμίαν ἐνέφαινε ἐξέλιξιν ἢ διάβρωσιν· ὁ βλεννογόνος ὄμην αὐτοῦ ἦτο ὠχρὸς καὶ ἀνιαμῶς.

Τὸ ἥπαρ ἦτο ἀξιοσημείωτως μικρότερον τοῦ κατὰ φύσιν, ἀτροφικόν, πλακοειδές, μαλακὸν καὶ χαῦνον, ἰδίᾳ κατὰ τὸν ἀριστερὸν λοβόν. Τὸ μήκος τοῦ ὄλου ἥπατος εὐρέθη 24 ἑκατοστομέτρων, (19 μὲν ἑκατοστομέτρων τοῦ δεξιῦ, 5 δὲ τοῦ ἀριστεροῦ λοβοῦ), τὸ δὲ πλάτος τοῦ μὲν δεξιῦ λοβοῦ 15 ἑκατοστομέτρων, τὸ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ 14 $\frac{1}{2}$, τὸ δὲ πᾶχος τοῦ μὲν δεξιῦ λοβοῦ τριῶν ἑκατοστ. τοῦ δὲ ἀριστεροῦ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος. Κατὰ τὴν διατομὴν ἐφαίνετο ἐνιχχοῦ μὲν κίτρινον ἢ κιτρινόφαιον, μάλιστα κατὰ τὸν ἀριστερὸν λοβόν, ἀλλαχοῦ δὲ, κατὰ τὸν δεξιὸν λοβὸν ἰδίως, κυανέρυθρον καὶ πολυκιμώτερον, ἔχον σύστασιν καὶ συνοχὴν μείζονα καὶ λείαν τὴν ἐπιφανείαν τῆς διατομῆς, μὴ διακρινομένης τῆς κατὰ νησίδια ὕψης. Κατὰ τὴν μικροσκοπικὴν ἐξέτασιν εὐρομεν τὰ ἐξῆς: Τὰ μὲν παρασκευάσματα τὰ ἐκ τῶν κιτρίνων μερῶν τοῦ ἥπατος ἀπετελοῦντο ἐξ ἀποτρίμματος καὶ σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν ἐκ πλησμονῆς σταγονιδίων καὶ σταγόνων λίπους καὶ ἐνεποιοῦν εἰς ἡμᾶς ἐντύπωσιν ὡς εἰ προήρχοντο ἐξ ἥπατος πάσχοντος τὴν λεγομένην λιπῶδη διήθησιν· δυσκόλως δ' ἀνευρίσκομεν κύτταρά τινά ἀκέραια, ὧν τὸ πρωτόπλασμα ἦτο ὠχρότατον καὶ μόλις διακρίτον, κατεχόμενον ὑπὸ λιποκοκκίων ἢ ὑπὸ σταγονιδίων καὶ σταγόνων λίπους. Πλὴν δὲ τούτων εὐρίσκοντο καὶ ὑποστρόγγυλα ἢ ἐπιμήκη βωλάρια ἐντόνως χολοβαφῆ πρασινοκίτρινα οὐχὶ εὐάριθμα καὶ τινὰ ὀλίγα κρύσταλλα αἱματοειδίνης. Τὰ δὲ παρασκευάσματα ἐκ τῶν θαυερύθρων μερῶν τοῦ ἥπατος συνίσταντο ἐξ ἡμογενοῦς οὐσίας ἐλαφρῶς ἰνώδους, φερύσας λεπτότατα κοκκία λίπους· ἀπαξ δὲ εἶδον ἐν μόνον κρύσταλλον αἱματοειδίνης· οὐδαμοῦ δὲ ἥπατικά κύτταρα, οὐδὲ χολοβαφῆ βωλάρια. — Ἡ χοληδόχος κύστις ἐμπεριείχετο ὀλίγην μέλαιναν χολήν.

Ὁ σπλὴν δὲν ἦτο ἐξωγκωμένος.

Οἱ νεφροὶ ἀμφότεροι, λευκοκίτρινοι τὴν χροιάν ἦσαν λιπωδῶς μεταμεμορφωμένοι, ἀλλ' εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὅσον ἡμεῖς δὲν εἴδαμεν ἄλλοτε νὰ ἴδωμεν. Τὸ διατέμνον αὐτοὺς μαχαίριον ἐχρίετο ὑπὸ λίπους. Τὰ δὲ μικροσκοπικὰ παρασκευάσματα ἀπετελοῦντο ἐκ ποσότης πλησμονῆς σταγονιδίων λίπους, ὥστε μόλις διεκρίνοντο τὰ φέροντα τὰ σταγονίδια ταῦτα οὐροσφῆρα σωληνάρια.

Ἡ προκειμένη περίπτωση εἶνε ἀξιοσημείωτος οὐχὶ τόσο ὡς πρὸς τὴν κλινικὴν, ὅσον ὡς πρὸς τὴν ἀνατομικὴν αὐτῆς εἰκόνη. Ἐὰν ἐν τῇ ζωῇ φαινόμενα ἦσαν τὰ αὐτὰ ὡς ἐπὶ τῶν πλείστων περιπτώσεων τῆς ὀξείας κιτρίνης ἀτροφίας τοῦ ἥπατος. Προηγήθη τὸ λεγόμενον προδρομικὸν ἢ πρῶτον στάδιον, διαρκέσαν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας μετὰ φαινομένων γαστρικῶν καὶ ἐλαφροῦ ἐκτέρου ἐπὶ πλείονος δὲ τὸ δεύτερον στάδιον ὀξύτερον, καὶ ἡ ἀρρώστος ἐτελεύτησεν ὑπὸ τὰ συνήθη ἐν τῇ προκειμένῃ νόσῳ βαρῆα νευρικὰ φαινόμενα. Ἀνατομικῶς ὅμως εἶνε ἀξιοσημείωτος ἡ περίπτωση αὕτη.

α.) Διὰ τὴν ἀνατομικὴν ἀλλοίωσιν τοῦ ἥπατος. Τὸ ἥπαρ ἦτο μὲν ἠτροφικὸς καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ σμικρότης αὐτοῦ καὶ μάλιστα ἡ κατὰ πάχος ἐπροξένει μεγάλην ἐντύπωσιν, ἀλλὰ διατεμνόμενον δὲν ἐνέφαινε πνυταχοῦ τὴν κιτρίνην χροίαν, οὐδὲ τὴν αὐτὴν μαλακὴν σύστασιν ὡς εἶπομεν κατὰ τινὰ μὲν μέρη ἦτο χαυῶν καὶ κίτρινον, κατ' ἄλλο δὲ θαυθεύθρον καὶ στερεώτερον. Ἐν τοιαύτῃ ἀλλοίωσιν τοῦ ἥπατος κατὰ τὴν ὀξείαν κιτρίνην ἀτροφίαν παρατήρησαν πολλοὶ, ἰδίᾳ πρῶτος ὁ Orrozier, διαφοροτρόπως ἐξηγήσαντες τὴν γένεσιν αὐτῆς. Ὁ Klebs μάλιστα διαστέλλων αὐτὴν ὡς ἰδίαν μορφήν διακριτέαν πρὸς ὀξείας κιτρίνης ἀτροφίας τοῦ ἥπατος καλεῖ ἐρυθρὰν ἀτροφίαν. Ἐν τούτοις ὁ Zenker καὶ πρὸ ἐτῶν παρατήρησας τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην ἐν τοῖς πρώτοις, καὶ ἐσχάτως δημοσιεύσας τὰς ἐρευνὰς αὐτοῦ ἐν ἰδίᾳ διατριβῇ (ὅρα Deutsches Archiv 1872. Zur pathologischen Anatomie der acuten gelben Leberatrophie) διακρίνει τὴν οὐσίαν τοῦ ταιούτου ἥπατος εἰς κιτρίνην καὶ ἐρυθρὰν καὶ ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ ἐρυθρὰ εἶνε τὸ μεταγενέστερον ἀνατομικὸν στάδιον τῆς ὀξείας κιτρίνης ἀτροφίας τοῦ ἥπατος, καταλαμβάνουσα ὅτε μὲν πλείονα μέρη ἢ καὶ τὸ πλείστον τοῦ ἥπατος, ὅτε δὲ ἐλάσσονα, οὐδέποτε ἀποτελοῦσα αὐτὴ μόνη τὴν ἀνατομικὴν ἀλλοίωσιν τοῦ ἥπατος, ἀλλὰ πάντοτε συνυπάρχουσα μετὰ τῆς κιτρίνης καὶ οὐδέποτε παρατηρηθεῖσα μετ' ἄλλῃ κλινικῇ εἰκόνη εἰμὴ μετὰ τὴν τῆς ὀξείας κιτρίνης ἀτροφίας ἢ δὲ μικροσκοπικῇ ἐξέτασιν ἀποδεικνύει ἀσιδήλιον καὶ ἀναμφιλότως, ὅτι ἡ ἐρυθρὰ οὐσία σχηματίζεται μεταγενεστέρως τῆς κιτρίνης δι-

τι ἐν ταύτῃ μὲν ἀνευρίσκονται καὶ ἥπατικά κύτταρα, ἐν δὲ τῇ ἐρυθρᾷ οὐχί.

Καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει λοιπὸν παρατήρησαν ἀμφοτέρωθεν ἢ τε κιτρίνη καὶ ἡ ἐρυθρὰ οὐσία, παριστώσαι κατὰ τὴν διὰ γυμνῶν ὀφθαλμῶν καὶ κατὰ τὴν μικροσκοπικὴν ἐξέτασιν πάντα τὰ χαρακτηριστικὰ ἀπαράλλακτα, ὅποια περιγράφει αὐτὰ ὁ Zenker. Ἡ ἐρυθρὰ οὐσία κατεῖχε πολὺ μέρος τοῦ ἥπατος καὶ μάλιστα τοῦ δεξιοῦ λοβοῦ, τοῦθ' ὅπερ ἐξηγεῖ τὴν τόσο μεγάλην σμίκρυνσιν τῆς κατὰ πάχος διαμέτρου αὐτοῦ.

β.) Ἡ ἡμέτερα περίπτωση εἶνε ἀξία λόγου διὰ τὰ αἱματηρὰ διδρώματα ἐντὸς τοῦ κοίλου τοῦ ὑπεζωκῆτος καὶ ἐντὸς τοῦ περικαρδίου. Δι' αἱμορραγίας ἐπὶ τῆς ὀξείας κιτρίνης ἀτροφίας τοῦ ἥπατος ἢ εἶνε μηχανικαί, ὡς αἱ ἀπὸ τοῦ γαστροεντερικοῦ σιωλῆνος (τοιαύτη ἐν τῇ προκειμένῃ ἀρρώστῳ ἦτο ἡ αἱματέμειξις) διὰ τὴν αὐξησιν τῆς πίεσεως ἐν τῷ συστήματι τῆς πυλαίας φλεβῆς, ἢ προέρχονται ἐκ τῆς κακῆς θρέψεως τῶν τριχοειδῶν καὶ ἐκ καταστάσεως, ἧτις συνήθως καλεῖται διάλυσις τοῦ αἵματος (πεπέχεται ἐκχυμώσις καὶ διδρώσεις αἱματηραί).

γ.) Δι' αἱμορραγίας αὐταὶ καὶ τὰ αἱματηρὰ διδρώματα ὡς καὶ ἡ λιπώδης ἐκφύλιξις τῶν νεφρῶν καὶ τοῦ καρδιακοῦ μύος μαρτυροῦσι καθολικὴν τῆς ἰδiosisσασίας πάθησιν. Ἀναφέεται ὅμως πρὸ ζήτημα ἐὰν ἡ λιπώδης ἐκφύλιξις τῶν νεφρῶν εἶνε δευτεροπαθὴς ἢ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς συμβαδίζει μετὰ τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ ἥπατος. Βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ λιπώδης μεταμόρφωσις τοῦ ἥπατος, τῶν νεφρῶν καὶ τοῦ καρδιακοῦ μύος εὐρίσκειται συνυπάρχουσα μάλιστα ἐπὶ νοσημάτων καθολικῶν καὶ ἐπὶ δηλητηριάσεων. Διὰ τοῦτο καὶ τὴν γνώμην τῶν θεωρούντων τὴν ὀξείαν ἀτροφίαν τοῦ ἥπατος ὡς ἀνάλογον πρὸς τῆς μισματικῆς νόστου δὲν θέλει εἶρη τις ἄλλως ἀβέβαιον, ἐὰν ἀποβλέψῃ καὶ εἰς μόνον τὰς ἀνατομικὰς ἀλλοιώσεις τῆς νόσου.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΣ ΣΠΑΝΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΣΚΛΗΡΟΔΕΡΜΙΑΣ.

Ἐπισκεφθεὶς κατὰ τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους μετὰ τοῦ ἱατροῦ Κ. Παρασκευᾶ τὸ πρῶτον, βραδύτερον δὲ καὶ μετὰ τοῦ ἱατροῦ Κ. Σκάσση ἀσθενῆ πάσχοντα γενικὴν σκληροδερμίαν ἐκτάκτου ἐντάσεως, ἔκρινα σκόπιμον νὰ δημοσιεύσω τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀσθενοῦς προσθέτων οὕτως ἐν εἰσέτι γυγνόνος πρὸς τὰ εὐάριθμα, ἅπερ κέκτηται ἢ ἐπιστήμη τῆς σπανίας καὶ περιέργου ταύτης παθήσεως.

Ἐν Ἑλλάδι πρῶτος καὶ μόνος, ἐξ ὧν γινώσκωμεν, ὁ φιλόπνονος ἱατρός Κ. Καραμήτσας ἔγραψε περὶ τῆς νόσου δημοσιεύσας τρεῖς περιπτώσεις, ἐξ ὧν τὰς δύο πρῶτας δὲν εὐτύχησα νὰ ἀνγκυνώσω· εἶχον δὲ συνθέσει τὴν παροῦσαν ὅτε ἀνέγνων τὴν τρίτην ἐν τῷ τελευταίῳ φυλλαδίῳ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐν ᾧ ὁ Κ. Καραμήτσας εἰκάζων ὅτι ἴσως ἡ νόσος συγγενεῖ πρὸς τὴν ἐλεφαντίασιν, καὶ ὅτι δύναται νὰ συγχυσθῇ πρὸς τὴν ἐπιπολάζουσαν παρ' ἡμῖν ἀναισθητικὴν λέπραν ἐφιστᾷ εὐλόγως τὴν προσοχὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἱατρῶν ὅπως καὶ ἄλλαι παρατηρήσεις ἐπιχύσῃσι φῶς ἐπὶ τῆς σκοτεινῆς ἱστορίας τῆς σκληροδερμίας. Ἡ ἡμετέρα περίπτωσις ἐστὶ πολλοῦ λόγου ἀξία οὐ μόνον διὰ τὴν ἑκτασιν καὶ τὸ ποιῆν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ ὀλιθρίαν ἐπίδρασιν τῆς παθήσεως, ἧς ἀρχόμεθα ἀμέσως τὴν ἐξιστόρησιν.

Ὁ Ἀντώνιος Α. ἐτῶν 44, βυρσοδέψης, ἀγαμος, ὀγισὸς ἕξει, νηφάλιος, ἐξ ὑγιῶν γονέων καταγόμενος καὶ οὐδέποτε νοσήσας σπουδαίως κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ, ἠσθάνετο πρὸ δύο περίπου ἐτῶν ἑλαφρὰ ἄλγη, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἰσχυρότερα κατὰ τὰ ἄρθρα, οὐχ ἥτιον ἐξηκολούθει ἐργαζόμενος, ἀλλ' ἤδη πολλῶ μετρίωτερον, ἅτε ἀναλαβῶν ἰδίαις δαπάναις τὴν συντήρησιν μικροῦ βυρσοδέψικου καταστήματος. Τῆς καταστάσεως ταύτης παρατεινομένης καθυπεβλήθη εἰς ἱατρικὴν θεραπείαν συσταμένην εἰς θειοῦχα κατ' οἶκον λουτρά καὶ ἐσωτερικὰ φάρμακα, ὧν ἡ βῆσις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἦν τὸ ἰωδοῦχον κάλι. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν χρῆσιν τῶν εἰρημένων μέσων καὶ ποικίλων ἄλλων φαρμάκων

ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς παραγγελλομένων ὅτε μὲν ὑπὲρ ἐπισημῶν, ὅτε δὲ καὶ ὑπὸ ἐμπειρικῶν ἱατρῶν, βλέπων διὰ οὐδέλλως βελτιοῦται, ἀπ' ἐναντίας δὲ ὅτι ἤρξατο νὰ φαίνεται πρὸ πολλοῦ καὶ σκληρότης τοῦ δέρματος τῶν ἄνω καὶ κάτω ἄκρων, ἅπερ ὁ ἀσθενὴς ἐκφρατικώτατα ἀποκαλεῖ *ξήλασμα*, κατεκλίθη καὶ μετεπέμψατο ἡμᾶς ὅπως ἐπιληφθῶμεν τῆς θεραπείας. Τοῦθ' ἅπερ προσέβαλεν ἡμᾶς προσελθόντας τὸ πρῶτον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἀσθενοῦς ἦν τὸ μετρίως ἐξωθηκὸς, κατὰλευκον ἐξαιρετικῶς πρὸ τὰ λοιπὰ ὑπόφαια μέρη τοῦ σώματος καὶ ἐν εἰδει προσωπίδος ἀκίνητον αὐτοῦ πρόσωπον, ὅπερ καθίστα τὴν φυσιογνωμίαν αὐτοῦ λίαν παράδοξον. Ὁ ἀσθενὴς διηγήθη τὸ ἀναμνηστικὸν αὐτοῦ μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοῦς τῆς τάξεως ταύτης ἀνθρώπου ἀσφαείας, ἔσπευσε νὰ ἐπιδείξῃ ἡμῖν ὅσον τάχος καὶ μετὰ συγκινήσεως τὰ ἄνω καὶ κάτω ἄκρα, ὧν ἠδυνάτει νὰ κάμῃ τελείαν χρῆσιν. Ἐξετάσαντες κατὰ πρῶτον τὰ δίκην ξύλων προταθέντα ἡμῖν ἀνώτερα κῶλα ἐξεπλάγημεν ἐπὶ τῇ ὑπερβαλλούσῃ σκληρότητι τοῦ καλύπτοντος αὐτὰ δέρματος καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν καὶ περιφέρειαν ἀπὸ τῶν τελευταίων φαλάγγων μέχρι τῶν ὤμων διηκούση καὶ ἐκείθεν ἐξακολουθούση ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται. Ἦν δὲ τὸ δῆμα ἐκτός τῆς εἰς τινα ἰδίως μέρη ἐβενώδους ταύτης σκληρότητος ὑπόφαιον στίβον καὶ ἁμαλόν, οὐδεμίαν φυσικὴν πτυχὴν, ἐξάνθημα ἢ ἐξέγκωσιν παρουσιάζον. Μόνον κατὰ τὴν παλαμιαίαν ἐπιφάνειαν τῶν δακτύλων καὶ τὸ ὑποθέναρ ἐφαίνετο ἡ χρωστικὴ ὅλη ἀνωμάλως διανενημένη, ἐξ οὗ τὰ ἐπ' πακυτόνρατρούμενα κατάλευκα στίγματα καὶ αἱ μετὰ φαιῶν ὑπαλλάσσουσαι ποικιλόμορφοι καὶ χιονώδεις οὕτως εἰπεῖν κηλίδες. Τοιαύτη δὲ ἦν ἡ ἀπύλειά τῆς ἐλαστικότητος καὶ τὸ τεταμένον τοῦ δέρματος ὥστε ἀπέβη ἡμῖν ἀδύνατον νὰ ἀρωμεν εἰς πτυχὴν οὐδὲν τῶν κατεχομένων ὑπὸ τῆς νόσου μερῶν· ὁ ἀρρώστος ἐκτός τῶν κινήσεων τοῦ βραχίονος καθ' ὅλας τὰς ἕξεις, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τινος δυσχερείας, ἠδυνάτει νὰ κάμῃ ἐντελῶς τὸν ἀγκῶνα, οὐδέλλως δὲ τὰς λοιπὰς ἀρθρώσεις τῆς χειρὸς, ἀνίσταμένου τοῦ δέρματος. Ἡ ἀλλοίωσις αὕτη κατεῖχε μετὰ τῆς αὐτῆς ἐντά-

σεως καὶ τῶν αὐτῶν χαρακτηριστῶν καὶ τὰ κάτω ἄκρα μὲ τὴν διαφύραξιν, ὅτι ἡ σκληρία ἀρχομένη ἀπὸ τῶν δακτύλων καὶ ὁμομορφῶς προεκτείνεται ἔληγεν ἀπὸ τῶν ἀνωτέρων τριτημῦριον τοῦ μηροῦ, ἐνθὰ τὸ δέριμα φυσικιώτατον, ἐποίει καταρρανεστέραν τὴν ἀντίθεσιν. Ἡ φυσικὴ αὕτη κατάστασις, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ ὁστέου, ἐκτὸς τοῦ στόματος κατάσκληρον καὶ τεραστίως ἐξωγκωμένου, ἔληγεν αὖθις ἀνεπαισθήτως κατ' ἀμφοτέρας τὰς βουβωνικὰς χώρας, ὅτε ἤρχετο ἀναφανομένη ἡ σκληρώσις καὶ ἄλλον τὸ δέριμα τῆς κοιλίας, τοῦ θώρακος, τοῦ τραχήλου, κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ προσώπου, ὁπισθεν δὲ ἐκ τῆς καρφαλῆς ἀρχομένη καὶ κατέχουσα τὸν αὐχένα, τὰ νῶτα καὶ τοὺς γλουτοὺς κατέληγεν ἐπὶ τοῦ κόκκυγος. Ἐν ἐνὶ λόγῳ πᾶσα ἡ περιβάλλουσα τὸ σῶμα δερματικὴ ἐπιφάνεια ἐκτὸς ἐλαχίστων μερῶν ἐνθὰ τὸ δέριμα ποὶ μὲν ἦν κατὰ φύσιν, ποὶ δὲ ὑπόσκληρον κατείχετο ὑπὸ κάπυρώδους σκληρότητος, ὥστε ἠδύνατο εὐλόγως νὰ ἐπικληθῇ ὁ δυστυχῆς πάσχων ὁ ἐκ περιγραμῆς ἀνθρώπος.

Βιβόμεν ἀνωτέρω, ὅτι αἱ πλεῖστοι ἀρρώσεις τῶν ἀνω ἄκρων περιβεβλημένοι ὑπὸ ξυλίνης, οὕτως εἰπεῖν, ὀλέκει, ἐπαύσαντο λειτουργοῦσαι ἐκτὸς τῆς τοῦ αἵμου καὶ τοῦ ἀγκῶνος κινουμένην ὁποσδήποτε. Κατὰ τὰ κάτω σκέλη ὑπάρχει ἐλευθερία πλεοντέρα· διότι καὶ μὲν αἱ τοῦ ἀκρου ποδῆς κινήσεις οἰονεὶ ἠγκλωμένου μὴδενίζονται, διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς δερματικῆς σκληρότητος, ἀλλ' ἡ ταῦ γόνατος κάμψις καὶ ἔκτασις καὶ αἱ τοῦ μηροῦ πρὸς τὸ σῶμα τελοῦνται ἀκωλύτως, ὥστε ἐπιτρέπουσιν εἰς τὸν ἀρρώστον ἰδιόρρυθμόν τι καὶ περιωρισμένον βᾶδισμα. Βίπομεν ἐπίσης, ὅτι καὶ τὸ δέριμα τοῦ προσώπου μετέχει κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς νοσηρᾶς καταστάσεως ἐξ οὗ τὸ ἀκίνητον καὶ ἀγαλλματώδες καὶ ἡ δυσκολία μεθ' ἧς ἀνοίγετο τὸ στόμα τοῦ κάμνοντος.

Καὶ μῆλα ταῦτα τὸ δέριμα καίπερ οὕτως ἠλλοιωμένον ἐκτὸς τῆς ἐπὶ τὸ μελάντερον μετατροπῆς αὐτοῦ δὲν παρουσιάζει οὐδὲν εἶδος ἐξανθήματος ἢ ἐξελκώσεως καὶ διατρρεῖ τὴν θερμοκρασίαν αὐτοῦ κατὰ τι μάλιστα ἐπηρεαζομένην ἕνεκα τοῦ ὑφισταμένου πάντοτε μετρίου πυρετοῦ. Ἡ αἰσθητικότης φαίνεται κάπως ἀμ-

ελητῆ, διότι ἐλαφροὶ νυγμοὶ οὐδερμίαν οὐδὲν προκαλοῦσι πᾶρὸς τῆ ἀσθενεί. Ἡ δὲ ἐφίδρωσις ἐπαύσατο τελείως πρὸ πολλοῦ, ἴσως δὲ καὶ ἡ ἀδελὸς διαφύραξις διαταράχθη οὐσιωδῶς κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς, διότι δύσκολον ἀποβαίνει ἡμῖν νὰ ἐξηγήσωμεν ἄλλως τὴν καιρίαν προσβολὴν τοῦ ὄλου ὄργανισμοῦ.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν ταύτην τοῦ ἐξωτερικοῦ καλύμματος προέβημεν καὶ εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐξέτασιν ἄλλων ὀργανικῶν συστημάτων, μήπως ἀνεύρωμεν ἄλλας θλάδας εἴτε ἐκγόνους τῆς δερματικῆς παθήσεως, εἴτε σχέσιν αἰτιολογικὴν πρὸς ἐκεῖνην ἐχούσας. Ἐξετάσαντες αὐτὸν κατὰ διαφόρους ὥρας τῆς ἡμέρας ἐπὶ τινι καιρῶν, παρετήρησαμεν ὅτι πάντοτε ἐπέυρεσσε μετρίως μετὰ τινος ἐπιτάσεως πρὸς τὸ ἑσπέρας καὶ ἐδυσφόρει ἐκ διαλειμμάτων. Οἱ σφυγμοὶ αὐτοῦ εἰσι συγχοὶ, μικροὶ καὶ ἄτακτοι· καὶ ἡ μὲν σμικρότης τῶν σφυγμῶν ἀποδοτέα ἐν μέρει μὲν εἰς τὴν πεινίαν τοῦ ὄργανισμοῦ, ἰδίως δὲ εἰς τὴν δυσκολίαν, ἢ αἰσθάνεται ὁ πιέζων τὴν κεραιδικὴν ἀρτηρίαν δάκτυλος, κωλύοντος τοῦ δέριματος· διότι ἄλλαι ἀρτηρίαι κατ' ἐπιπολὴν χωρῶν ἐνθὰ τὸ δέριμα ὑπαίκει εὐκολώτερον σφύζουσι κληρέστερον. Ἐκ δὲ τῆς ἀνωμαλίας τῆς κυκλοφορίας ἀδηγηθέντες ἐξετάσαμεν τὴν καρδίαν, ἢν εὔρωμεν κατὰ τι ὑπερθετραμμένην ὑπὸ οὐδενὸς θύως νοσήρου ἤγουν συναδευομένην· δύσπνοια ἐνίοτε ὑπάρχει μετριωτάτη· ἔχνος δὲ οἰδήματος οὐδέποτε παρετηρήθη κατὰ τοὺς πόδας, οἵτινες ἀπ' ἐναντίας κατεσκληρότες, ὑπέροκληροι καὶ μελανοὶ παρειμύρουσι πρὸς ἡμικεκαυμένα στελέχη, ὁ ἀσθενὴς ἔχει ὄρεξιν ὀλίγην, πέψιν καὶ κενώσεις μετ' ἀδρανείας τελουμένας, γλώσσαν ξηράν, ὕπνον σχετικῶς ἥσυχον, οὔρα ὠχρὰ, ὑπόξανθα, ἀφθονα θεβραίως ἕνεκα τῆς ἐπισχεθείσης ἐφιδρώσεως, οὐδὲν τὸ πᾶρὰ φύσιν ἐν αὐτοῖς διὰ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως παρουσιάζοντα. Τὰ λοιπὰ ὄργανα πολλακίς ἐξετασθέντα ἀπεδειχθησάν καλῶς ἔχοντα. Καὶ μῆλα ταῦτα ὁ ἀσθενὴς μαραινεται ἡσμέραι, ὑπὸ δὲ τὴν ὑπόφακον χροιάν τοῦ δέριματος διαφαίνεται ὠχρότης τῶν ἰσθῶν μαρτυροῦσα μετὰ τῆς ὑπαρχούσης ὑπερβολικῆς ἰσχνότητος τὴν βαθεῖαν ἀλλοίωσιν τῆς θρέψεως.

Ὁ κρόνωτος καθυπεβλήθη εἰς θερμπεῖαν φαρμακευτικὴν κα-

Οξυδής τονωτικήν μετά τροφῆς ἀναληπτικῆς καὶ οἴνου γενναίου καθόσον ἐφρονούμεν, ὅτι πᾶσα ἄλλη εἰδική θεραπεία ἤθελεν εἶσθαι ματαία ἀφ' ἑνὸς ὡς ἀνίσχυρος νὰ διαλύσῃ τοιαύτην ἐκτενή και πεπαλαιωμένην σκληρίαν, ἀφ' ἑτέρου ὡς ἀντενδεδειγμένη διὰ τὴν ἀδυναμικὴν κατάστασιν τοῦ ἀρρώστου, ὅστις ἄλλως τε πρὸ ἡμῶν ἐγράφητο καὶ διαλυτικῶν φαρμάκων καὶ ποικίλων ἄλλων μέσων ἀνωφελοῦς οὐδὲ τῶν ἀφαιμάξεων ἐξαιρουμένων. Ὅτι πρὸς τὴν πρόγνωσιν ἀπρὸς κλύπτως ἐξεφράσθημεν ἀπιστίας, ἀδυνατοῦντες νὰ παραδεχθῶμεν παράτασιν ζωῆς σώματος ἑσπερμένου μεγάλης καὶ οὐσιώδους φυσιολογικῆς λειτουργίας τῆς τοῦ δέρματος δηλ. ἧς ἡ ἀκεραιότης ἐστὶν ἀπαραίτητος πρὸς κανονικὴν τέλεισιν τῶν ζωϊκῶν φαινομένων. Καὶ πράγματι ἡ ἀδυναμία καὶ ἡ ἰσχνότης, ὑπισταμένου πάντοτε καὶ τοῦ ἐκτικῶ ἤδη καταστάτος πυρετοῦ, προέβαινον ὀσημέραι ἀπειλητικώτεροι ἢ ὄρεξις ἐξέλιπεν ὁ ὕπνος ὀλίγος ἢ δίκαια ἤρξατο νὰ ἀμβλύνηται ἐπὶ τέλους δὲ ὁ ἀρρώστος ἐξέπνευσεν ἡσύχως κατ' οὐδὲν διαφέρων τὰς τελευταίας ἰδίως ἡμέρας τῶν πρὸ αἰῶνων διατηρουμένων τεταρχειυμένων Αἰγυπτίων νεκρῶν.

Οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ὁ ἀσθενὴς ἐπάσχε τὴν σπανιωτάτην ἐκείνην νόσον, ἣν ἔνικ τῶν κλασσικῶν συγγραμμάτων τῆς παθολογίας, ἅπερ ἔχομεν ἀνά χειρὸς οὐδέναως περιγράφουσαν, ἐπικληθεῖσταν διαφοροτρόπως ὑπὸ τῶν παρατηρητῶν οἷον σκληρῶμα ὑπὸ Vallin, σκληρῶμα τῶν ἐνηλίκων ὑπὸ τοῦ Thibial πρώτου περιγράψαντος τὴν νόσον κατὰ τὸ 1845, χοριοιτίτιδα ὑπὸ τοῦ Foyet, δοξάζοντος ὅτι ἡ νόσος συνίσταται εἰς χρονίαν φλεγμονὴν τοῦ χορικοῦ στρώματος τοῦ δέρματος, σκληροδερμίας, σκληροδερμάτωσιν καὶ σκληροσέγνωσιν ὑπὸ ἄλλων ὁ ἱατρὶς Ravel ἐν ἐκτεταμένῃ μονογραφίᾳ διατείνεται, ὅτι ἡ νόσος ἦν γνωστὴ προγενεστέρας περιγραφομένη ἐντελῶς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ὡς καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἱπποκράτους ποιούντος μνείαν ἐν τῷ περὶ ἐπιδημιῶν τεύχει. Ὅπως δὴ ποτε τὰ κατὰ τὴν νόσον ἐγνώσθησαν ἐντελέστερον μετὰ τὰς ἀκριβεῖς παρατηρήσεις τοῦ Thibial καὶ Foyet, οἵτινες ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, τοῦλάχιστον ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἄλλων ἱατρῶν

πραγματευθέντων περὶ αὐτῆς κατόπιν ἐκτενεστέρον. Βεβαίως δὲν προτιθέμεθα νὰ συζητήσωμεν ἐνταῦθα ὅσα ἐγράφησαν περὶ τῆς νόσου, τῆς ὁποίας λεπτομερεῖς εὕρισται ὁ ἀναγνώστης εἰς τοὺς ἀνω φηθέντας συγγραφεῖς καὶ εἰς ἄλλα διεσπαρμένα κατὰ διαφόρους ἐποχὰς εἰς ἱατρικὰ περιοδικὰ συγγράμματα. Ἐπιτραπήτω μόνον ἡμῖν νὰ σημειώσωμεν βραχέα τινα ἀφορώντα ἰδίως τὴν ἡμέτερον ἀρρώστον.

Ἐν πρώτοις πᾶσαι σχεδὸν αἱ παρατηρηθεῖσαι περιπτώσεις περιτρέφονται ἐπὶ σκληροδερμίας περιωρισμένων χωρῶν, οὐδὲν δὲ μέχρι σήμερον αὐθεντικὸν γεγονός λέγει ὁ συγγραφεὺς ἱατρὸς Valleix, σκληρῶματος παρετηρήθη κατέχοντος ἅπασαν τὴν δερματικὴν ἐπιφάνειαν ὥστε, φρονόμεν, ὅτι ὁ ἥδη περιγραφόμενος καθ' ὅλον τὸ σῶμα πάσχων τὴν μερικῶς συνήθως παρατηρουμένην σκληροδερμικὴν παρουσιάζει πολὺ τὸ ἐπιστημονικὸν ἐνδιαφέρον ὡς σπανία ἐξαιρέσις. Λέγομεν δὲ σχεδὸν διότι, ὡς ἀνωτέρω παρατηρήσαμεν, ὑπάρχουσι καὶ μαῖραι τοῦ δέρματος, ἐλάχισται ὅμως, καθ' ἃς τούτο ἢ ἔχει κατὰ φύσιν ἢ ἐστὶν ἀνεπισημῶς βεβλαμμένον. Δεύτερον τὸ νόσημα παρετηρήθη κατ' ἐξοχὴν εἰς γυναῖκας, σπανιώτατα εἰς ἀνδρας ὥστε καὶ ὑπὸ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ ἀσθενὴς καθίσταται ἄξιος ἰδιαίτερας μνείας. Παρατηρήθη δὲ συχνάκις σχέσις καταφανὴς μεταξὺ τῆς δερματικῆς παθήσεως καὶ τῶν ποικίλων διαταράξεων τῆς ἐμμήνου περιόδου, ὡς ἔτυχε καὶ ἡμεῖς νὰ παρατηρήσωμεν πρὸ ἐτῶν τὴν σχέσιν ταύτην παρὰ τιμὴ νεκνίδι δυσμνησθούση, ἧς αἱ χεῖρες καὶ τὸ ἀριστερὸν ἀντιβράχιον ἦσαν τὸ ὡραιότερον ὑπόδειγμα τῆς σκληροδερμίας. Τρίτον ἄξιον σημειώσεως ἐστὶ καὶ τὸ ποῖόν τῆς σκληρότητος ἀμιλλωμένης κατὰ τὰ κάτω ἰδίως σκέλη πρὸς τὴν τοῦ ξύλου. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ παραγαγόντα τὴν νόσον αἰτία δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐξακριβώσωμεν περιορισθέντες εἰς ὑποθέσεις. Ἰνὲς προβάλλουσι τὸ ὑγρὸν ἰδίως ψύχος ὡς δυνάμενον νὰ προκαλέσῃ τὴν νόσον, ἅπερ ἴσως συνετέλεσε νὰ προσβάλλῃ καὶ τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος ἀρρώστον ἐκτεθῆμενον ἀδιαλείπτως εἰς αὐτὸ ἕνεκα τοῦ ἐπαγγελέματός του. Ἄλλ' ἡ ὑπόθεσις αὕτη κλονίζεται, ὅταν ἀναλογισθῶμεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τοῖς διαφόροις κατὰ

στήμασι τῆς πόλεως ἡμῶν βυρσοδεψίων ὑπερβαίνει ἴσως τοὺς γυ-
 λιώσι καὶ μολαταῦτα οὐδαίς καθόσον ἐδυνάθημεν νὰ ἐρευνήσω-
 μεν προσεβλήθη ὑπὸ τοιούτου νοσήματος, καίπερ συχνότατα
 πολλῶν προσβάλλομένων ὑπὸ ἄλλων ἰδίως φλογιστικῶν καὶ
 βρυματικῶν παθήσεων, ὧν οὐδαίς ὁ ἀμφισβητῶν, ὅτι κυριώτε-
 ρα αἰτία ἐστὶν ἡ καθημερινὴ ἐκθεσις εἰς τὸ ὑγρὸν ψῦχος.
 Τὸ αὐτὸ ῥητέον καὶ περὶ τοῦ συμπαρομαρτοῦντος μετρίου βαθ-
 μοῦ καρδιακοῦ νοσήματος. Εἰ καὶ ἐκ τῶν προτέρων δύναται τις
 νὰ υποθέσῃ, ὅτι κατὰ τὰς νόσους τῆς καρδίας ἢ ἐν τοῖς τριχοει-
 θεσίσι ἀγγείοις τοῦ δέρματος μετὰ δυσχερείας ἐκτελούμενη κυ-
 κλοφορὰ δύναται νὰ προκαλέσῃ νοσηρὰς ἐπιπεφάνειας ἐν
 αὐτῷ, οὐχ ἥττον ἢ καὶ ἐκάστην παρατήρησις ἀντιστρα-
 τεύεται καὶ κατὰ τῆς ἰδέας ταύτης, διότι πάντες γινώσκομεν τὸ
 συχρὸν τῶν καρδιακῶν καὶ τὴν σπάνιν τῆς σκληροδερμίας. Ἄλ-
 λοι ἰατροὶ ἀνευρίσκουσι σχέσιν τῆς νόσου πρὸς τὴν βρυματικὴν
 καὶ σκαρβουτικὴν δυσκρασίαν καὶ τὴν κληρονομικὴν διάθεσιν.
 Καὶ τοῦ μὲν σκαρβούτου οὐδὲν σύμπτωμα ἐπιπέφανε κατ' ὄλον
 τὸ μακρὸν διάστημα τῆς νοσήσεώς του· πόνους δὲ βρυματικούς
 ἤτιθέτο ὁ ἀσθενής, ὡς ἐν ἀρχῇ εἶπομεν, ἀλλὰ, φρονούμεν, πολὺ
 πιθανόν ἦπατάτο ὡς πρὸς τὴν φύσιν τῶν πόνων αὐτῶν ἐκλαμ-
 βάνων ὡς βρυματισμούς ἢ ἐργαζόμενος τότε τὴν δυσκινεσίαν τῶν
 ἀρθρώσεων ἐπιπιδύνων κατὰ τὰς κινήσεις καὶ τὸ ἀνένδοτον τοῦ
 δέρματος, ὅτε ἡ πάθησις κατεῖχε μόνον τὰ ἄκρα· διότι κατα-
 κλιθεὶς ἐπαύσατο ἀλγῶν αὐτομάτως, ἐκτός ὅτε ἐβάδιζε παρ-
 πονεῖτο κατὰ τι. Κληρονομικὴ διάθεσις ἐλλείπει παντάπασιν,
 διότι καὶ οἱ ὑπεργηροὶ γονεῖς του καὶ οἱ ὑγιέστατοι ἀδελφοὶ του
 οὐδέποτε, ὡς διατείνονται, ἐνόσησαν κατὰ τὸ δῆμα τὸ παράπαν.
 Ἐξ ὧν λοιπὸν ἤδη ἀνεφέραιμεν καταφαίνεται, ὅτι ἡ παρα-
 γαγούσα τὴν δερματικὴν ἀλλοίωσιν νοσογόνος αἰτία διευφεύγει
 ἐντελῶς τῶν ἡμετέρων ὀρίων, δυστυχῶς στενοτάτων ὡς πρὸς τὴν
 σκληροδερμίαν, ἣτις ἀπαιτεῖ πολλὰς εἰσέτι παρατηρήσεις ὅπως
 διευκρινισθῇ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. Καταλήγοντες, μίαν ἐτι πα-
 ρατήρησιν ὀφείλομεν ὡς πρὸς τὴν ἀπόληξιν. Οἱ συγγραφεῖς πα-
 ραδέχονται, ὅτι ἡ νόσος παρατείνεται ἐπὶ μακρὸν ἢ καὶ διὰ βίου,

ἀδυσταμένη μὲν εἰς τὰ κατ' αὐτῆς ἐφαρμοζόμενα θεραπευτικὰ
 μέσα, ἀλλ' ἀσημάντως ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ ἐπιδρῶσα. Συμφῶ-
 νῶμεν πληρέστατα ἔσον ἀφορὰ τὴν μερικὴν σκληρώσιν, ἣτις
 κατ' οὐδὲν διαφέρει ὡς πρὸς τοῦτο ἄλλαν παραπλησίαν περιω-
 ριζμένων δερματικῶν παθήσεων· ὅταν ὅμως ἐλόκληρον τὸ ἀν-
 θρώπινον σῶμα περιζωννύεται ὑπὸ θώρακος σκληροῦ τοιαύτης
 ἰδίως ποιότητος, ἢν παρατήρει τις παρὰ τῷ ἀσθενεῖ ἡμῶν, τότε
 καὶ ἢ ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ βλαβερὰ ἐπήρεια καθίσταται σγεδὸν
 ψαλαφητῆ. Ὁ ἀσθενής ἐφθινε κατ' ἐκάστην ἢ δὲ καθημερινὴ
 ἐξέτασις ἀπεδείκνυεν ἀδράνειάν τινα ἐνίων ὀργάνων, πάντων ὁ-
 μως τὴν ἀκραϊότητα οὐδ' αὐτῆς τῆς καρδίας ἐξαιρουμένης, τῆς
 ὅποιας ἡ ἀσήμεντος βλάβη παρεμνε τοιαύτη μέχρι θανάτου κατ'
 οὐδὲν προχωρήματα. Ἴσως ἡ δυστυχῶς μὴ γενομένη νεκροψία
 ἦθελεν ἐμπειδώσει πλείωτερον τὴν πεποιθησιν ἡμῶν ὡς πρὸς τοῦ-
 το ὥστε, φρονούμεν, ἥμιστι ἀπέχει τῆς πιθανότητος ἢ ὑπό-
 θεσις, ὅτι ἡ παρεμπόδιτις ἐν μέρει τῆς ἀθήλου διαπνοῆς προκα-
 λούσα ἐν τῷ ὀργανισμῷ ἀνεπαισθήτως περιέσσειαν ἀνθρακικοῦ ὀ-
 ξέος ἐγένετο παραίτιος χρονίας, οὕτως εἰπεῖν, δηλητηριάσεως
 ἐπενεγκούσης ἐπὶ τέλους τὸν θάνατον.

Ἐν Ἐρμουπόλει τῇ 14 Ἰανουαρίου 1873.

Π. ΚΟΣΚΟΡΟΖΗΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΠΙ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΥΠΟ BILLROTH
 ΕΝΕΡΓΗΘΕΙΣΗΣ ΒΕΛΙΡΡΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΛΑΡΥΓΓΟΣ ΚΑΙ
 ΤΗΣ ΜΕΤ' ΑΥΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΕΧΝΗΤΟΥ
 ΛΑΡΥΓΓΟΣ.

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

ὑπὸ

ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΟΣ Φ. ΛΟΥΠ.

Ἡ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον πραγματεία δὲν εἶναι νέα ἀνεγνώ-
 σθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Δρ. Gussenbauer, βοηθοῦ ἐν τῇ κλινικῇ
 τοῦ Billroth κατὰ τὴν ἐν Βερολίῳ 3ην συνεδρίαν τοῦ γερμα-
 νικοῦ χειρουργικοῦ συνεδρίου, τὴν 11ην Ἀπριλίου τοῦ ἔτους

1874, και εδημοσιεύθη ακολουθῶς διὰ τοῦ Archiv f. Klinische Chirurgie τοῦ Langenbeck — τόμος 17 τοῦχος 2. Ἐν τοῖς τοῖς ἐπιχειροῦ τὴν μετάφρασιν και διὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ δημοσιεύσιν τῆς πραγματείας ταύτης, οὐχὶ διότι νομίζω ὅτι οἱ ἐν Ἑλλάδι συναδελφοὶ δὲν ἔχουσι γνῶσιν τῆς σπουδαίας ταύτης ἐγχειρήσεως· ἀλλὰ διότι φρονῶ, ὅτι τοιαύτη πραγματεία ἐξιστορούσα ἐγγείρειαι τὸ πρῶτον ἤδη ἐπὶ ἀνθρώπων ἐνεργουμένη, ὀφείλει νὰ καθέξη και ἐν τῷ Ἀσκληπιῷ μίαν σελίδα.

Ἦρὸν ὅμως προσῶ εἰς τὸ ἔργον, ἂς μοι ἐπιτραπῆ νὰ προσθέσω ὀλίγα σχέσιν ἔχοντα μετὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην· ἰδίως δὲ νὰ ἀναφέρω ἐν συντόμῳ και τὰς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐνεργήθη ἡ ἐγχείρησις μέχρι τοῦδε νέας ἁμοίας περιπτώσεις.

Πρῶτος ὁ Czerny κατὰ τὸ ἔτος 1870 τότε μὲν ἄρχη τοῦ Billroth νῦν δὲ καθηγητῆς τῆς χειρουργικῆς ἐν Freiburg, ἐδημοσίευσεν διὰ τῆς Wiener med. Wochenschrift, ἀρ. 27 και 28, πειράματα περὶ τῆς ἐξαιρέσεως τοῦ λάρυγγος ἐπὶ κύνων, δι' ἃν ὑπέστησεν τὴν δυνατόν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέσου τοῦτου και ἐπὶ ἀνθρώπων ἐπὶ τῶν περιπτώσεων ἐκείνων, καθ' ἂς πᾶσα ἄλλη ἀγνοίη εἰνε ἀνίκανος νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἀφροδύτου, ἀπαλάττουσα αὐτὸν τῆς τοπικῆς ταύτης παθήσεως, ἰδίως νεοπλασματικῶν καρκινωματικῶδους φύσεως. Τὰ πειράματα ταῦτα ἐθεθεύσαν οὐ μόνον τὸ δυνατόν και ἀκίνδυνον τῆς ἐγχειρήσεως διὰ τὴν ζωὴν, ἀλλὰ και ὅτι οἱ μετὰ τὴν ἐγχείρησιν κίνδυνοι οἱ εἰς τὴν διατάραξιν τῆς ἀναπνοῆς, εἰς τὴν δυσκαταποσίαν και εἰς τὰ δυνατὰ ἀποτελέσματα τῆς κατὰ τὸν λαμῶν τρώσεως ὀφειλόμενοι, οὐκ ἔσαν ὀλιγώτεροι, συγκρινόμενοι πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἀπειλοῦσιν ἄλλας κατὰ τὴν αὐτὴν χώραν μεγάλας ἐγχειρήσεις.

Ἐκ τῶν πειραμάτων τούτων τοῦ Czerny ἐξάγεται ὅτι πρῶτος αὐτὸς συνέλαβε τὴν ἰδέαν περὶ τῆς και ἐπὶ ἀνθρώπων ἐξαιρέσεως τοῦ λάρυγγος· ἐν τούτοις δὲ ἐν Πράγῃ καθηγητῆς τῆς χειρουργικῆς Heine, περιγράφων περιπτώσιν ἐξαιρέσεως τοῦ λάρυγγος, ἦν αὐτὸς αὐτὸς ἐνίσταται — Arch. d. Coll. W. f. d. Böhmen N° 17. 1874 — διατείνεται, ὅτι ἡ πρώτη ἰδέα περὶ ἐξαιρέσεως τοῦ λάρυγγος ὀφείλεται εἰς τὸν Langenbeck· διότι κατ' αὐτὸν

εἴπε ποτε ὁ Langenbeck, ὅτι ἐν ἀνάγκῃ θὰ ἐκαιρετο τὴν ἐξαιρέσιν τοῦ λάρυγγος.

Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν πειραμάτων τούτων και ἐπὶ ἀνθρώπων δὲν ἐγένετο ἁμέσως, ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν δύο και πλέον ἐτῶν, ἦν τι κατὰ Νοέμβριον τοῦ ἔτους 1873, ἐν Βιέννῃ ὑπὸ τοῦ διασημοῦ χειρουργοῦ Billroth. Τὰ κατὰ τὴν ἐγχείρησιν ταύτην ἐκτίθενται ἐν τῇ κατωτέρῳ πραγματείᾳ πρὸς συμπλήρωσιν ὅμως ταύτης ὀφείλω νὰ προσθέσω, ὅτι τὰ ἐν ἀρχῇ εὐάρεστα ἀποτελέσματα τῆς ἐγχειρήσεως κατέστραψεν ὁ βραδύτερον ἐξ ὑποτροπῆς ἐπελθὼν θάνατος. Τὸ βῆμα τοῦτο τοῦ Billroth ἐχάραξε νέαν ὁδὸν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀπαντῶμεν τρεῖς νέας ἁμοίας περιπτώσεις. Πρῶτη περίπτωσις εἶναι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐν τῇ προκειμένῃ πραγματείᾳ. Ἡ δευτέρα ἐγένετο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Billroth ἀπέληξεν ὅμως δυστυχῶς εἰς θάνατον ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἕνεκα ὀξείας πνευμονίας. Ἡ τρίτη ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ἐν Breslau καθηγητοῦ Meas. Περὶ ταύτης δὲν ὑπάρχει ἀκριβῆς τις ἐκθεσις· τὸ μόνον βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι και αὕτη ἀπέβη θανατηφόρος. Ἡ τετάρτη ἡ και εὐτυχέστερα ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Heine ἐν Πράγῃ. Τὸ ἱστορικὸν τῆς τελευταίας ταύτης ἔχεν ὡς ἐξῆς αἰεὶς διδάσκαλόν τινα τῆς γυμναστικῆς, ἀδικούμενον ἀπὸ τοῦ 1872 ὑπὸ δυσκαταποσίας και βράγγου εὐρέθη εἰς τὴν ἀριστερὰν κοιλότητα τοῦ Morgagni ὀξωτὸς τις ὄγκος καλύπτων τὴν ἀριστερὰν γνησίαν φωνητικὴν χορδὴν και πληρῶν τὰ 2/3 τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ λάρυγγος. Τὴν 4 Μαρτίου (1874) ἐγένετο ἡ κρικοτραχειοτομία ἕνεκα δυσπνοίας, τὴν δὲ 28 Μαρτίου ἡ ἐξαιρέσις τοῦ λάρυγγος.

Ὁ Heine ἐσκόπει ἀρχικῶς τὴν τοῦ ὄγκου ἀφαίρεσιν διὰ τῆς θυρεολάρυγγοτομίας· ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὴν ἐγχείρησιν εὐρέθησαν πάσχοντα και τὰ τοιχώματα τοῦ λάρυγγος, ἐφάνη ἀπαραίτητος ἡ ὀλικὴ ἐξαιρέσις τοῦ ὄργανου. Κατ' ἀρχὰς ἐγένετο ὀλικὴ μερικῆς ἐξαιρέσεως, ἐν τέλει ὅμως ἐξηρέθη ὀλικῶς ὁ λάρυγξ μετὰ τεμαχίου και τῆς ἐπιγλωττίδος. Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐγχειρήσεως περιεδέθησαν 9 ἀγγεῖα. Ἡ μετὰ τὴν ἐγχείρησιν μεγάλη κατάπτωσις τῶν δυνάμεων κατεπολεμήθη ἐπιτυχῶς δι'

αίνου, μόσχου κ. τ. τ. Ἡ ἀποθεραπεία ἐγένετο ταχέως τὴν 19 Μαιου ἢ κατάποσις ἐγένετο ἀνευ γρήσειος καθεστῶτος τοῦ οισοφάγου, τὴν δὲ 30 Μαιου ἐξῆλθεν ὁ ἀρρώστος καλῶς ἔχων καὶ μεταχειριζόμενος πρὸς λαλιὰν ἐπιτυχῶς τὸν τεχνητὸν λάρυγγα. Ἐκτοτε οὐδεμία ἐδημοσιεύθη κακὴ εἰδήσις περὶ τῆς ἐκβάσεως τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης.

Μετὰ τὴν σχετικὴν ταύτην παρέμβασιν ἐρχομαι ἴδη εἰς τὸ κύριον θέμα.

Ὁ Μ. J. ἐτῶν 30 διδάσκαλος τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἀδικεῖται ἀπὸ 8 ἐτῶν ὑπὸ χρονίου ἐράγγου, αὐξανόμενος μετὰ ἰσχυρὰν λαλιὰν, καλλιτερεύοντος δὲ μετὰ ἀπόλυτον κοιλίαν. Τὸν ἀρρώστον ἐθεράπευε κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἐν Πιέννη ὁ Δρ. Sittik ἐφαρμάζων ἐνίοτε ὡς μέσον φαρμακευτικὴν κήλην νιτρ. ἀργύρου. Τὸν Μάρτιον τοῦ ἔτους 1873 ἐπλήθυν ἐντελῆ ἀφωνία. Ὁ γ. Sittik εὔρε διὰ τῆς λαρυγγόσκοπικῆς ἐξετάσεως ὄγκον ἐδράζοντα ὑπὸ τὰς ἀληθεῖς φωνητικὰς χορδὰς, ἐκράτησε δὲ τὸν ἀρρώστον ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ θεραπείαν. Β-νηργήθησαν κατ' ἐπανέληψιν καυτηριάσεις διὰ ξηροῦ νιτρ. ἀργύρου καὶ κατὰ πιν παρεγχωματοῦδες ἐνέσεις ὑπερχλωρούχου σιδήρου, ἀνευ ἧλιος ἐλαττώσεως τοῦ ὄγκου διὰ τῶν μέσων τούτων. Ἀπ' ἐναντίας αἱ αὐξάνουσαι διαστάσεις αὐτοῦ προεκάλλυν δισπνοιαν. Ὁ Sittik προέβη εἰς τὴν σιλικονισμὸν τοῦ ὄγκου ἀποκρίπτων ἐξ αὐτοῦ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μικρὰ τεμάχια, μεθ' ἃ ἦτε στένωσις καὶ τὰ παρεπόμενα ταύτης ἠλαττοῦντο ἐπαισθητῶς. Μ' ὅλας ἡμῶς τὰς προσπάθειάς ταύτας, κατὰ τὸν καιρὸν κατὰ τὸν καιρὸν, ὅτι ἀδύνατος ἡ ἐντελής τοῦ μετὰ πλατείας βάσεως ὄγκου ἀπομάκρυνσις. Ἐν τούτῳ διὰ τῆς μικροσκοπικῆς ἐξετάσεως τῶν ἐξαιρεθέντων τεμαχίων, ἐτέθη ἄριστιν ἡ διάγνωσις ἐπιθηλιαῶδους καρκίνου τοῦ λάρυγγος ὑπὸ τὰς γνησίας φωνητικὰς χορδὰς ἐδράζοντα. Ἄδυνάτου οὖσης τῆς ὁλικῆς τοῦ ὄγκου ἐξαιρέσεως ἀνευ ἀποκαλύψεως αὐτοῦ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ λάρυγγος, ἐπροτάθη τῷ ἀρρώστῳ ἡ διὰ προήγουμένης στήσεως τοῦ ὄργανου ἐξαιρέσεως τοῦ νεοπλασματος. Ὁ ἀρρώστος δεχθεὶς τὴν πρότασιν ἐισῆλθεν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ εἰς τὴν κλινικὴν

τοῦ καθηγητοῦ Billroth. (21 Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1873).

Ἦτο ἄνθρωπος εὐτραφὴς καὶ ὑγιής. Ἦτουχάζων οὐδεμίαν ἠσθάνετο δυσκοιλίαν τῆς ἀναπνοῆς, οὐδεὶς δ' ἠκούετο ἀναπνευστικῆς θροῦς εἰς τὰ πέρατα βίαιαι ὅμως κινήσεις τοῦ σώματος προεκάλλυν τὰχυνσιν τῆς ἀναπνοῆς καὶ ἀναπνευστικῶν θροῦν. Ἦ λαλιὰ αὐτοῦ ἄτακτος καὶ κοπιαστικὴ ἕνεκα τῆς δυσπνοίας, σαφῆς ὅμως ἐκ τοῦ πλησίον. Ἦ ἐξωτερικὴ ἐξέτασις οὐδὲν παρουσίαζε παρὰ φύσιν. Κατὰ τὴν λαρυγγόσκοπικὴν ἐξέτασιν ἐβλεπέ τις πρῶτον τὴν ἐπιγλωττίδα καὶ τὴν λαρυγγικὴν κοιλότητα ἐρυθρὰν καὶ ἐξωδηκυῖαν· κάτωθεν τῶν γνησίων φωνητικῶν χορδῶν ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ λάρυγγος, ἀνέδυεν ἐκ τῶν ἀριστερῶν καὶ ὀπίσσω, συνεχόμενος μετὰ τῆς ἀριστερᾶς φωνητικῆς χορδῆς ὄγκος φαῖς καὶ ἀζώδης· ὁ ὄγκος οὗτος ἐξετείνετο καὶ πρὸς τὰ πρόσω· ὑπὸ τὴν δεξιὰν γνησίαν φωνητικὴν χορδὴν χωρὶς ὅμως νὰ συνέχεται μετ' αὐτῆς. Αἱ ψευδεῖς φωνητικαὶ χορδαὶ ὡς καὶ ἡ κοιλία τοῦ Morgagni ἐρυθραὶ, ἐξωδηκυῖαι. Τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐβεβαίωσαν ὅτι ὁ καρκίνος μόνον ὑπὸ τὰς γνησίας φωνητικὰς χορδὰς ἐξετείνετο, ὅτι ἡ ἀριστερὰ ἀληθὴς χορδὴ εἶχεν ἤδη καταστραφῆ, ὅτι ἐξ ἐναντίας ἡ δεξιὰ ἦτο ἐλευθέρη, καὶ ὅτι κατὰ πιθανότητα ὁ ὄγκος μόνον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς τραχειᾶς ἐξετείνετο.

Τούτων ἕνεκα ἤλπισεν ὁ Billroth εἰς τὸ δυνατόν τῆς διατηρήσεως τῆς δεξιᾶς γνησίας φωνητικῆς χορδῆς. Ἦ ἐρυθρότης καὶ ἐξοχίσις τῆς λοιπῆς ἐλενομεβεράνης τοῦ λάρυγγος ἐθεωρήθη ὡς φαινόμενον ἐριθισμοῦ. Ἦ ἀπομάκρυνσις τοῦ νεοπλασματος ἐφανέτο δυνατὴ διὰ τῆς στήσεως τοῦ λάρυγγος κατὰ τὴν μέσότητα αὐτοῦ.

Ὡς ἡμέρα ἐκτελέσεως τῆς ἐγχειρήσεως ὤρισθη ἡ 27 Νοεμ. Πρὸς διευκόλυνσιν ταύτης ἐγένετο, ἐν ναρκώσει, ἡ προκαταρτικὴ τραχειοτομία ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐπιτωματούσεως ταύτης κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Trendelenburg. Κατὰ τὴν προκαταρτικὴν ταύτην ἐγχείρησιν ἐτραυματίσθη ὁ εἰς λοβὸν αὐξήσεως ἰσθμὸς τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδέενος. Ἦ ἐκ τῆς τρώσεως ταύτης ἐλάθη ἔφερε δυσκολίας τινας ἐν καιρῷ τῆς διαναίξεως τῆς τραχειᾶς, μεθ' ἃ καὶ αἷμα εἰς οὐχὶ μεγάλην ποσότητα κατέρρευεν ἐν αὐ-

τῆς. Τὸ μὲν τὸ ἐντελὲν σωληναρίον δὲν ἀπέφρασεν ἐντελῶ
τὴν τραχείαν, οὐ ἔνεκα κατέρρεε εἰς ταύτην ποσὸν τοῦ αἵματος
ἀναγκάζον τὴν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀπομάκρυνσιν τοῦ δευτέ-
ρου σωληναρίου πρὸς ἀπέχρημψιν τοῦ αἵματος διὰ τοῦ πρώτου.
Ἡ διάνοξις τοῦ λάρυγγος ἐγένετο διὰ τομῆς, ἀπὸ τοῦ κρικοει-
δοῦς χόνδρου πρὸς τὰ ἄνω διὰ μέσου τοῦ κωνοειδοῦς συνδέσμου
καὶ ὀλίγον ἀριστερὰ τῆς μεσαίης γραμμῆς — χάριν τῆς ἐπιζή-
τουμένης διατηρήσεως τῆς δεξιᾶς γνησιας φωνητικῆς χορδῆς —
πρὸς τὰ ἄνω διὰ τοῦ θυροειδοῦς χόνδρου μέχρι τοῦ ἀνωτέρου
αὐτοῦ χείλους. Μετὰ τὴν διάνοξιν τοῦ λάρυγγος ἐπέληθον ἰ-
σχυροὶ παροξισμοὶ βηχῆς, οἵτινες ἐδυσχέρανεν τὴν πρὸσθὴν τῆς
ἐγχειρήσεως. Ἐπειδὴ δὲ τὸ τραῦμα μετὰ τὴν διαφάνειν τοῦ
θυροειδοῦς χόνδρου καὶ τοῦ κωνοειδοῦς συνδέσμου δὲν εὐράνε-
το διὰ τῶν ἀγκίστρων ἀρκούντως πρὸς εὐκόλον ἀποκάλυψιν τοῦ
ἐσωτερικοῦ αὐτοῦ καὶ ἐντελῆ ἐξάγειν τοῦ νεόπλασματος, ἐχω-
ρίσθη συγχρόνως καὶ ὁ κρικοειδὲς χόνδρος. Ἦδη κατέστη δυνα-
τὴ ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν χεϊλέων τοῦ τραύματος, ἔχασεν ὅμως
τὸ ἐν τῇ τραχείᾳ σωληναρίον τὸ πρὸς τὰ ἄνω στήριγμα αὐτοῦ
οὕτως ὥστε μετὰ μεγάλης δυσκολίας ἠδύνατο νὰ τηρῆται ἐν
τῇ θέσει του, ὡς ἐξωθούμενον κατὰ πᾶσιν πρὸς ἑῷα παρόξυ-
σιν. Ὁ ἐπιποματισμὸς οὗτος τῆς τραχείας κατέστη ἐκ ταύτου
τόσον ἀτελής, ὥστε ἐφάνη ἀναγκασίᾳ ἡ ἐντελής τοῦ σωληνοῦ ἀ-
πομάκρυνσις, καθάσον ἐκ τῆς κατὰ μέρος ἐξαιρέσεως τοῦ ὄγκου
κατέρρεε διαρκῶς αἷμα εἰς τὴν τραχείαν. Ἡ ἐν τῇ τραχείᾳ κά-
θοδος τοῦ αἵματος μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ σωληναρίου, ἐμ-
ποδίζετο ἤδη διὰ σπύγγων. Μετὰ τὴν διὰ τοῦ φαλιδίου ἀπομά-
κρυνσιν τοῦ ὄγκου, ἀπεξέσθη ἰσχυρῶς δι' ὕψους κοχλιαροῦ ἡ
ἐπιφάνεια, ἐφ' ἧς τὸ νεόπλασμα ἐπεκάθητο, μεθ' ὃ κατεπαύθη
ἢ οὐχὶ μεγάλη αἰμοβραγία διὰ σπύγγων. Πρὸς βεβαιωτέραν ταύ-
της κατὰπαυσιν καὶ πρόκλησιν ἐπιπολαιῶν καυτηριάσεως ἐπε-
χρίσθη ἡ τραυματικὴ ἐπιφάνεια δι' ὑπερχλωρούχου σιδήρου. Οἱ
μετὰ τοῦτο παροξισμοὶ δὲν ἐγειναν ἐντονώτεροι τῶν κατὰ τὴν
ἐναρξιν τῆς ἐγχειρήσεως. Μετὰ τὴν ἐντελῆ κατὰπαυσιν τῆς αἰ-
μοβραγίας καὶ τὴν εὐκόλως ἤδη διὰ τοῦ λάρυγγος γινομένην ἀ-

ναπνοῦν, ἐθεωρήθη μὲν περιττὴ ἡ χρῆσις σωληναρίου, τὰ δὲ χεί-
λη τοῦ τραύματος προσελευσθήσαν διὰ τεμαχίων κολλητικῶ
ἐμπλάστρου. Ἡ μετὰ τὴν σπουδαίαν ταύτην ἀγιογῆν κατάστα-
σις τοῦ ἀρρώστου ὑπῆρξεν εὐχάριστος. Ἦδη ὀλίγας μετὰ τὴν
ἐγχειρήσιν ἡμέρας ἡ ἀρρώστος εὐρίσκετο συγκριτικῶς εἰς καλλι-
τέραν κατάστασιν, ἀνέπνεε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τοῦ λάρυγ-
γος καὶ ἠδύνατο νὰ ὀμιλῇ, μετὰ τραχείας φωνῆς, οὐχὶ μὲν ἐν-
τελῶς ἀτόνου, ἀλλὰ καλλιτέρας ἢ πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως.

Ἡ πόσις εἰς τὸ τραῦμα ἤρξατο τὴν δευτέραν ἡμέραν. Ὁ μέ-
τριος τραυματικὸς πυρετὸς, μετὰ μιᾶς κατὰ τὴν 3^η ἡμέραν μέ-
χρι 39°. C αὐξήσεως τῆς θερμασίας, ἔπαυσε τὴν 4^η ἡμέραν. Ἡ
ἀπούλωσις ἐκτοτε προέβαινε ταχέως. Ἡ ἀποθεραπεία συνίστατο
κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας εἰς ἐπιθέματα μετὰ μολυβδόχου ὕ-
δατος, θερμότερον εἰς καυτηριάσιν διὰ νιτρ. ἀργύρου καὶ περι-
δαιν τοῦ τραύματος δι' ἀλοιφῆς νιτρ. ἀργύρου.

Τὴν 16 Δεκεμβρίου ἐγένετο ἡ λαρυγγοσκοπικὴ ἐξέτασις τοῦ
ἀρρώστου, δι' ἧς εὐρέθη ὑπάρχουσα ἡ δεξιὰ φωνητικὴ χορδή· εἰς
τὴν θέσιν τῆς ἀριστερᾶς ὑπῆρχε κερχρησιδῶς βλαστούουσα ἐ-
πιφάνεια ἢ λοιπὴ τοῦ λάρυγγος βλεννομεμβράνα ἰσχυρῶς ἐξω-
θητικῆ καὶ ἐρυθρὰ φωνάζοντος· τοῦ ἀρρώστου καθίστατο ἡ φωνη-
τικὴ σχισμὴ κατὰ δύο γραμμὰς στενωτέρα. Ἡ ἀσυνήθως ἰσχυρὰ
ἐξοιδίσις τῆς βλεννομεμβράνης τοῦ λάρυγγος ἀπεδίδατο εἰσέτι
εἰς βρογχοειτικὴν ἐπιέγγυσίαν.

Μέχρι τῆς 29 Δεκεμβρίου ὁ ἀρρώστος, πρὸ δύο ἐβδομάδων
ἐγερούς τῆς κλίνης, ἐφαίνετο ἐντελῶς ὑγιῆς καὶ ἠδύνατο νὰ ὀ-
μιλῇ μετὰ τραχείας μὲν ἀλλ' οὐχὶ ἐντελῶς ἀτόνου φωνῆς. Τὸ
κατὰ τὸν καιρὸν τραῦμα δι' ἐπικυλισθησάντων καυτηριάσεων
ἐπὶ τοσοῦτον ἐσμικρύνθη, ὥστε μόνον στενὸν τι σφιγγίον ἐνα-
πέμεινε δι' οὗ παχεῖα μὴλη ἐφθάνεν εἰς τὸν λάρυγγα.

Κατὰ τὴν νύκτα τῆς 29 πρὸς τὴν 30 Δεκεμβρίου προσεκλη-
θὴν (Gussenbauer) παρὰ τῷ ἀρρώστῳ, ὅστις εἶχε προσελθῆ ὑ-
πὸ ἰσχυρᾶς δυσπνοίας. Πύρον τὸν ἀρρώστον παρασυμμάζοντα τὰ
ὑψίστα φαινόμενα στενώσεως τοῦ λάρυγγος, καθ' ἧς οὐδὲν ἄλλο
ἐδυνήθη ν' ἀντιτάξω ἢ τὴν διάτασιν τοῦ σφιγγίου δι' ἀμβλεί-

αι υδου και την εισαγωγην σωληνος εν τη τραχεια. Η ανωμα-
 γανωμενη εξετασις του λάρυγγος απειδειξε λιαν εντονον εξοιδη-
 σιν και ερυθροτητα ολου του λάρυγγος, εκτος τουτου όμως και
 διαχυτον οζωδη εξόγκωσιν κατα την εισοδον αυτου και την
 κοιλίαν του Morgagni, ητις μόνον ως διαχυτον καρκίνωμα ή
 δυνατο να εκληρωθι. Ηδη εσαρηνιζετο, οτι ή πριν εξοιδησις της
 βλεννομεμβράνης του λάρυγγος κακως θεωρηθη ως φαινόμενον
 φλογιστικης φύσεως, και οτι ο άρρωστος ηδη κατά την εξετασιν
 της 16 Δεκεμβριου επασχεν εξ υποτροπης διαχυτου, αλλά μη
 λιαν προέχοντος καρκινώματος.

Την 30 Δεκεμβριου εξετάσας τον άρρωστον και ο Δρ. Billroth
 έθεβαιώσε την υπαρξιν διαχυτου καρκινωματος νεοπλα-
 στικ εν τη λάρυγγι.

Έγένετο γνωστή τω άρρωστω ή νέα του καρκίνου αύξηση
 και επροτάθη αυτώ ή επανάληψις της έγχειρήσεως. Ουτος ειχεν
 ηδη αποφασίσει να υποστη πάσαν έγχειρητιν. Εν αρχή διενε-
 θη ο κ. Billroth να επαναλάβη την σχήτιν του λάρυγγος, την
 απίξεσιν του έσωτεριου αυτου και την μετά τουτου εντονον
 καυτηρίσιν δι' υπερχλωρούχου σιδήρου. Συνεπώς ενερμήθη ο
 άρρωστος την 31 Δεκεμβριου μετά πρινηθιστιαν εισαγωγην του
 τραχειακου σωληνος και εσχάθη ο λάρυγξ επί της ούλης. Μό-
 λις κατά τή ημισι ανωχθέντος αυτου, έβάνη οτι καρκίνος κα-
 τέχεν ηδη όχι μόνον άπαντα την βλεννομεμβράνην, αλλά και το
 έσωτεριον περιχόνδριον, δια δε της ούλης και το εξωτερικόν.

Ητα δι' άπεξέσεως άγωγή θεωρηθη άνίκανος προς άσφυλη
 άπωμάκρινσιν του νεοπλασματος' έμενε δε ως μόνον μέσον προς
 εκπλήρωσιν της ένδειξεως της διατηρήσεως της ζωής (Vitalie
 Indication) ή εξήλξεις υλοκλήρου του λάρυγγος, ως ειχε προ-
 τείνει, επί τινούτων άνιάντων περιπτώσεων, πρότερον ο Czerny.
 Ο Billroth ταχώς αποφασίζει να δοκιμάση και το τελευταίον
 τουτο μέσον, όπως το κατά δύναμιν σώση τον εισέτι νέον άν-
 θρωπον βεβαίου και άδύνητου θανάτου. Ο άρρωστος αναλαβών
 εν τω μεταξύ εκ της νεκρώσεως, έδωκε την προς τουτο συγκα-
 τάξισιν του, αυτω δε ενερμήθη εκ νέου. Ο δια του σωληναριου

επιποματισμός της τραχειας θεωρηθη περιττός, έγένετο δε ή
 έγχειρησις καθ' έν τρόπον προέτεινεν ο Czerny.

Εν αρχή ή δια των μαλακων μορίων τομή επεξετάθη προς
 τα άνω μέχρι του υρειδουσ όσπου, μετά δε τουτο απελύθισαν
 τα μαλακά μόρια κατ' άμφότερα τα πλάγια του λάρυγγος ως
 επί το πλέοντον δι' άμβλιών οργάνων. Εν τούτω τω μεταξύ
 περιετέθησαν δύο ισχυρώς αιμορραγούντες κλάδοι της δεξιάς άνω-
 πέρυς θωρακοειδους αρτηρίας. Η προς τα πλάγια απομάκρυνσις των
 μαλακων μορίων ήτο λιαν δύσκολος, τα μόν δια την στενοτέραν
 τουτων συναφήν μετά του λάρυγγος ένεκα της προκηθείσης
 αποπλώσεως, τα δε διότι συχνά έρρηγνύετο ο υπό κεγγροειδών
 σαρκών καλυπτόμενος και λιαν μεμαλακωμένος κρικοειδής χόν-
 δρος, ως εκ της πηξ τα έξω έλξεως του λάρυγγος δι' όξείων
 διπλών άγκιστρων. Η του χόνδρου μαλάκωσις επιτρέπουσα ά-
 σθενή μόνον αυτου έλξιν έδυσχεραίνε λιαν την έγχειρησιν. Εν τω
 μεταξύ αναλαβών ο άρρωστος εκ της νεκρώσεως, απέχεριψε δια
 των εκ του λάρυγγος άντανακλαστικων, λιαν βιαιών εκπνοών
 το έν μικρή ποσότητι εις την τραχειαν καταρρέον ύδωρ.

Η εν τη τραχεια κάθοδος του αιματος έμποδιζετο όσον το
 δυνατόν δια της ταχείας παρενθέσεως σπόγγων και δι' αυτης
 της ισχυρας βηχής. Η έγχειρησις διήρκει ηδη ήραν σχεδόν, ως
 εκ των πολλών διακοπών και των επανηλαμβανομένων νεκρώ-
 σεων, οτε ήδύνατο πλέον ο Billroth να προβη εις την έντελή
 της τραχειας διαίρεσιν υπό τον κρικοειδη χόνδρον και να θέσθ
 εις την διακρηθείσαν τραχειαν σωληναριον. Προς τουτο εξελκύ-
 λυσιν του κατωτάτου μέρους του κρικοειδους χόνδρου από της
 προσθίας έις υφανείας του οισοφάγου, κατωρθώθη ή ταχώς από-
 λυσις και του ανωτέρου μέρους του χόνδρου τουτου· μετά των
 παρατηρημάτων του εκ του οισοφάγου' έπίσης ν' απολυθη ο λά-
 ρυγξ εκ των όπισω προς τα πρόσω και επί τέλους να διακρηθη
 ο θωρακοειδής σύνδεσμος. Ο τελευταίος ούτος χρόνος της έγχει-
 ρήσεως εξετελεσθη ταχώς, διότι ήπέλει ή έντονος εκ των δύο
 ανωτέρων λαρυγγικων αρτηριων αιμορραγία. Προς παρεμπόδι-

σιν τῆς εἰς τὴν τραχειᾶν καθόδου τοῦ αἵματος ἐγένετο χρεῖσι
 δύο μεγάλων σπύγγων εἰς τὸ τραῦμα παρεντεθέντων καὶ ἐπὶ
 τούτου πιεζομένων. Ἡ πίεσις παρατάθη ἐπὶ πολλὰ τῆς ὥρας
 λεπτὰ κατέπαυσεν ἐντελῶς τὴν αἰμορραγίαν, οὕτως ὥστε κα-
 τέστη ἤδη δυνατὴ ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν σπύγγων. Ἡ τοῦ ἀπο-
 μακρυνθέντος λάρυγγος ἐξέτασις ἐδείξεν, ὅτι τὸ νεόπλασμα εἶχε
 ἤδη ἐκταθῆ καὶ πρὸς τὴν ἐπιγλωττίδα, οὐ ἔνεκεν ἐφάνη ἀναγ-
 καὶ ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ τριτημορίου ταύτης ἐκ τῆς βήσεως
 πρὸς τὰ ἄνω καὶ μᾶλλον ἀριστερά. Ἐπίσης ἀπεμακρύνθη μέρος
 ἐκ τῶν δύο ἀνωτέρων τραχειϊκῶν κρίκων (διότι ἡ νεοπλασία
 καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐξετείνετο) μέχρι τῆς θέσεως, ἐφ' ἧς ὁ ψάλλων
 δάκτυλος ἀνεύρισκον ὑγιαῖ βλεννομεμβράναν.

Ἴδῃ ἡ ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ δι' ὀξέων ἀγκίστρον στηριζομέ-
 νη τραχειᾷ, ἐστρέφθη διὰ δύο ῥαφῶν εἰς τὸ δέριμα τοῦ τραχέ-
 λου κατ' ἀμφότερα τὰ πλάγια ἐπίσης ἐσυμκρούθη ἡ κεφαλὴ τοῦ
 λάρυγγος διὰ τριῶν ραφῶν, αἵτινες ἔφερον εἰς ἐπαφὴν τὰς τρα-
 χειϊκὰς ἐπιφανείας τοῦ ἀπολυθέντος οἴσοφάγου, πρὸς παραπο-
 δισιν τῆς ἐξόδου τραφῶν διὰ τοῦ τραύματος.

Ἐπιστομῶς ἐτελείωσεν ἡ ἐγχειρήσις διαρκέσασα ἐπὶ 1 ὥ-
 ραν καὶ 3/4. Ὁ ἄρρώστος καὶ τοὶ πολὺ ἀπολέσας αἷμα, καὶ τοὶ
 σφοδρῶς ὑποστάς πόνους, παρουσίαν ἀνεπίστατος εὐχάριστον
 γενικὴν κατάστασιν. Χρῆσις οἴνου διὰ τοῦ καθετήρος τοῦ οἴσο-
 φάγου ἤβησε ταχέως τὰς δυνάμεις τοῦ ἀρρώστου, ὅστις μετὰ
 πρότερον ἔνεκεν μορφίνης πρὸς κατάπαυσιν τῶν παροξυσμῶν τῆς
 βηχῆς, κατέπεσαν εἰς ὕπνον.

Ἐστραφῆς μετὰ τὴν ἐγχειρήσιν ὥρας ἐπῆλθον ἰσχυρὰ ὑστερο-
 γενεῖς αἰμορραγίαι μετὰ σφοδρῶν παροξυσμῶν βηχῆς. Ὁ παρῶν
 τῆς κλινικῆς ἐπιθεωρητῆς ἰατρὸς ἐπροσπάθει νὰ καταπαύσῃ ταί-
 την πίεσιν τὸ τραῦμα διὰ σπύγγων, οὐδὲν ὁμοίως ἐπετυγχάνετο
 διὰ τοῦ μέσου τούτου. Ἐδ' ἀρτηριακὸν αἷμα ἀφθονον κατέρρευεν
 εἰς τὴν τραχειᾶν, μόνον κατὰ μέρος ἀποχρησιμώμενον ὑπὸ τοῦ
 ἀρρώστου διὰ τῆς ἰσχυρῆς βηχῆς.

Ὁ ἄρρώστος ἐγένετο ὡς ἐκ τῆς αἰμορραγίας ἀναιμος, ἡ ἀνα-
 τναχὴ αὐτοῦ κοπιώδης ὡς ἐκ τῆς καθόδου ἰκανοῦ ποσῶ αἵμα-

τος, ὅτε ἔσπευσα κατὰ τὴν ἐσπερινὴν ἐπίσκεψιν εἰς κατάπαυσιν
 τῆς αἰμορραγίας.

Μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν σπύγγων ἐφάνη αἰμορραγοῦσα
 ἡ ἀριστερὰ ἀνωτέρα λαρυγγικὴ ἀρτηρία, ἧς μετὰ πολλὰς δυσκο-
 λίας κατωρθώθη ἡ περιέσεις εἰς τὸ εἶδος τοῦ τραύματος, ἐκτὸς
 ταύτης ὁμοίως περιεδέθησαν καὶ δύο μικρότεραι ὑποδόριαι ἀρτη-
 ρίαι, κατὰ τὸ ἀριστερὸν πλάγιον, ἀπὸ τῶν ὁποίων εἶχον ἀπο-
 μακρυνθῆ οἱ θρόμβοι εἴτε ἔνεκεν τῆς βηχῆς, εἴτε ἔνεκεν τῆς χρήσεως
 τῶν σπύγγων. Ἡ κατάπαυσις τῆς αἰμορραγίας ἐγένετο ἐγκαίρως·
 διότι ὁ ἄρρωστος ἐπιπτεν ἤδη εἰς ἐλαφρὰν λειποθυμίαν, ἐξ ἧς ὁ-
 μως τάχιστα ἀπηλλάχθη χρεῖσι οἴνου διὰ τοῦ καθετήρος ἐπὶ το-
 σοῦτον ἀνεξωπύρωσε τὰς δυνάμεις τοῦ ἀρρώστου ὥστε νὰ δύναται
 νὰ ἐκτελῇ τὰς διατασσομένας ἰσχυρὰς ἐκπνοάς. Τὸ μέγα ποσὸν
 πεπηγῆτος αἵματος, ὅπερ ἤδη ὁ ἄρρωστος σκοπίμως ἀπέχευε, πε-
 παραδόξως δὲν ἐμπόδιζεν εἰς μέγαν βαθμὴν τὴν ἀναπνοήν. Ἡ
 ἀμέσως τοπικὴ καὶ γενικὴ ἀντίδρασις ὡς καὶ ἡ περαιτέρω πορεία
 τοῦ τραύματος ὑπῆρξε, μ' ὄλην τὴν σπουδαιότητα τοῦ τραυμα-
 τισμοῦ καὶ τὴν ἐπιβλάβην ὑστερογενῆ αἰμορραγίαν, εὐνοϊκωτέρα
 ἢ ὅσον ἠδύνατό τις νὰ περιμένῃ. Ὁ ἄρρωστος οὐδὲν σχεδὸν
 ἐκοιμήθη τὴν πρώτην νύκτα, τὰς δ' ἐπομέναις ἡμέρας ἐφαίνετο
 λίαν ἀναιμος· ἀνέλαβεν ὁμοίως ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ
 ὑποθέσῃ, ὅτι ὑπερενίκασε τὴν ἐπίδρασιν τῆς τε ἐγχειρήσεως καὶ
 τῆς ὑστερογενεῖς αἰμορραγίας, ἐκ δὲ τῆς θερμοκρασίας ἐσυμπε-
 ραίνε τις τὴν καλὴν ἐκβάσιν τοῦ πυρετοῦ καὶ τῆς ἐγχειρήσεως
 ἐν γένει.

Χωρὶς νὰ εἰσέλθω εἰς τὰς λεπτομερεῖας τῆς ἀποθεραπειᾶς,
 ἐπιτραπέτιω μοι νὰ προσθέσω ὀλίγα ἀφορῶντα τὰς τοῦ τραύ-
 ματος περιστάσεις, τὴν μηχανισμόν τῆς καταπόσεως καὶ
 τέλος τὰς δοκιμὰς πρὸς ἐφαρμογὴν τεχνητοῦ λάρυγγος καὶ
 τὰ ἐκ τούτων ἀποτελέσματα.

Ἴδῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τριῶν πρώτων ἡμερῶν ἡ μεγάλ-
 η τραυματικὴ κοιλότης κατέστη ἐπαισθητῶς μικρότερα· μετὰ
 τὴν ἀπομάκρυνσιν δὲ τῶν νεκρωθέντων ἰστῶν καὶ τῶν βαμμά-
 των, αἱ ἐν ἀρχῇ κατ' ἀμφότερα τὰ πλάγια τοῦ οἴσοφάγου ἐκ τῶν

άνω πρὸς τὴν τραχεῖαν φέρουσαι αὐλακες ἐξηφανίσθησαν, καθ' ὅσον ὅλον ἐν εἰ ἐκ τῶν πλαγίων κεχροειδεῖς σάρκες ἐπλησιάζον πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὸ μέσον τοῦ τραύματος, οὕτως ὥστε ἐπὶ τέλους ἐναπέκεινε μόνον κυλινδρικός τις σωλὴν ἀγών ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν τραχεῖαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπὶ τὰ ἄνω πρὸς τὸν φάρυγγα.

Ἡ τραχεὶα μετὰ τὴν διαίρεσιν τῶν σπριζόντων αὐτὴν ραμμάτων ἐλάχιστα ἐκλύθη πρὸς τὰ ὀπίσω· τὸ τραῦμα ἐκαθάρθη ἀπὸ ταχέως ἢ ἐν ἀρχῇ ἀφθονῶς πυκνῆς ἠλαττώθῃ ἐπικουσθῆσαι ἕνα τῆ ἐνάρξει τῆς ἀφθονοῦ σαρκουοειδῆς, καὶ τοῖς τοῦ τραύματος διακρῶς ἐρεθιζόμενου ὑπὸ τε τοῦ αἵλου καὶ τῶν τροφῶν. Ἡ ἀποθεραπευτικὴ σινίστατο εἰς τὸν πολλάκις τῆς ἡμέρας καθήρησιν τοῦ τραύματος καὶ εἰς τὴν χρῆσιν ξηρίου Doweii. Δευτεροπαθῆς νόσος τοῦ τραύματος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀποθεραπειᾶς δὲν ἐπέβλη· ἐπίσης δὲν παρεμπόδισαν τὴν ἰκασιν οὔτε ἡ ἐπιγφοβὴ διήθησις κατὰ τὸν λαιμὸν μετὰ προκλήσεως φλεγμονῆς τοῦ μεσοθωρακίου καὶ περιτονιτιδῆς, οὔτε ἡ δεξιγθυρμῆσι αἵματος καὶ ἄλλων τραυματικῶν προΐοντων τραχειοειδῆς βρογχίτις, ἢτις δυστυχῶς οὐχὶ σπάνια μετὰ δλικῆς ἐξαιρέσεως τῆς γλώσσης. Καὶ ὅμως τὸσον μέγα ἦτο τὸ ποσὸν τοῦ εἰς τοὺς πνεύμονας καταρξέσσαντος αἵματος, καὶ τῶν ἐν καιρῷ τῆς ἀπομακρύνσεως νεκροβέντων ἰσθῶν καὶ τῆς πυήσεως, ἐν τῇ τραχεῖα ἀναρροφούμενων ὑγρῶν, ὥστε θὰ ἐνόμισεν ὁ παρατηρητὴς βεβαίαν τὴν ἐπέλευσιν πνευμονίας ἐκ τῶν ξένων τούτων σωματίων. Ἀλλ' ὅμως ἐπέστηκα τὴν προσοχὴν τοῦ ἀρρώστου εἰς τὴν ἐντελετικὴν τῶν κατερχομένων ὑγρῶν ἀπόρριψιν. Ὁ λίαν νουεγῆς ἀρρώστος ἐπεβόηθει μετὰ μεγάλης ἐνεργείας τὰς ἐπιπολαίους καὶ ἀπλῶς ἀντανεκλαστικῶς πρὸς βήχαι κινήσεις.

Αἱ τῆς καταπόσεως κινήσεις ἦσαν ἤδη ἀμέσως μετὰ τὴν ἐγγείρησιν ἐντελῶς ἀνεπαφοί, ὅπως δὲ ἔπρεπε νὰ περιμένῃ τις κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ τρόπου τῆς καταπόσεως καὶ κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Czerny· ἔβλεπεν ὅμως διὰ τοῦ κατὰ τὸν λαιμὸν τραύματος κατὰ μέγα μέρος ὑγρὰ τροφή, οὗ ἕνεκα ἢ διαθήσεως τοῦ

ἀρρώστου κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἐγένετο ἀποκλειστικῶς διὰ τοῦ καθετήρος τοῦ οἰσοφάγου. Μετὰ τὴν 8 ἡμέραν ἐδοκίμασεν ὁ ἀρρώστος νὰ λάβῃ διὰ τῆς φυσικῆς ὁδοῦ ὕδωρ καὶ μαλακὴν τροφήν. Ὅσον περισσότερον ἐδοκίμαζε τοῦτο, τόσοον ὀλιγωτέρα τροφή ἐξήρχετο διὰ τοῦ τραύματος. Κατὰ τὴν 18 ἡμέραν ἐδοκίμασε τὴν κατάποσιν καὶ στερεῶν τροφῶν. Ἐπιτυχούσης ἐντελῶς τῆς δοκιμῆς ταύτης, καὶ μὴ ἐξεργουμένου μέρους τῆς στερεᾶς τροφῆς ἐκ τοῦ τραύματος, ἐθεωρήθη περιττὴ ἡ χρῆσις τοῦ καθετήρος τοῦ οἰσοφάγου, ἢτις ἐγένετο εὐκολωτέρα ἢ ἐπὶ φυσιολογικῶν περιστάσεων, ἐν τέλει καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀρρώστου. Ὁ ἀρρώστος ἐν τῇ μεταξὺ τούτων ἐσπούδασε καλῶς νὰ φέρῃ ἀρετὰ πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν ρίζαν τῆς γλώσσης· τοιοῦτοτρόπως δὲ ἢ πλάγιε ἐπιφάνεια ταύτης μετὰ τοῦ ἐναπολειφθέντος τεμαχίου τῆς ἐπιγλωττίδος, σχεδὸν ἐντελῶς ἀπέφρασε τὴν εἰσοδὸν εἰς τὸ κατὸν τοῦ τραύματος· καθ' ὅσον καθ' ὅν χρόνον ἔβλεπτο αἱ δοκιμαίαι πρὸς κατάποσιν, ὑπῆρχεν εἰσέτι συγκοινωνία τοῦ τραύματος μετὰ τῆς φάρυγγος καὶ ὀπίσθεν, τελουμένη δι' ἀνοίγματος, εἰς ὃ ἠδύνατο νὰ εἰσέλθωσιν ἀκριβῶς δύο δάκτυλοι. Δὲν ἦτο δυνατόν λοιπὸν νὰ ὑποθεθῇ ὅτι λίαν στενὸν ἀνοίγμα ἐμπόδιζε τὴν εἰσοδὸν τῶν τροφῶν εἰς τὸ τραῦμα. Ἐὰν ὅμως ὑγρὸν ἐκ τῶν ἄνω ἐχύνετο, ἐπιπτε τοῦτο οὐχὶ εἰς τὸ ἐλευθέρως κείμενον τοίχωμα τοῦ φάρυγγος καὶ ἐντεύθεν εἰς τὴν τραχεῖαν, ἀλλὰ εἰς τὸ πρόσθιον τοίχωμα τοῦ λαιμοῦ πρὸς τὸ ἀνοίγμα αὐτοῦ, οὕτως ὥστε ὁ ἀρρώστος διὰ συγχρόνου βίχης ἀπεμάκρυνεν ἐντελῶς τὸ ὑγρὸν διὰ τοῦ τραύματος.

Κατὰ τὰς εἰς τὸν ἀρρώστον τοῦτον γενομένας παρατηρήσεις περὶ τοῦ τρόπου τῆς καταπόσεως μετὰ ἐξαιρέσεως τοῦ λάρυγγος, φαίνεται λίαν βέβαιον ὅτι καὶ ἡ ἐντελής ἀπομάκρυνσις τῆς ἐπιγλωττίδος, μάλιστα θὰ ἐδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πρὸς τὸν οἰσοφάγον κἀθοδὸν τοῦ βλωμοῦ, ὡς ἐβεβαίωσε τοῦτο καὶ ὁ Czerny διὰ τῶν πειραμάτων του. Ἐπίσης ἀπίθανον φαίνεται ὅτι θὰ διευκόλυνε τὴν κατάποσιν ἢ σμίκρυνσις τῆς ἐν τῷ φάρυγγι ὀπῆς, ἢτις εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐπετεύχθη βεβαίως διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν τραυματικῶν ἐπιφανειῶν τοῦ οἰσοφάγου.

Ἡ σμίκρυνσις τοῦ αὐλοῦ τοῦ φάρυγγος βεβαίως παρέχει ἐπιπλέον εἰς τὴν κατόπιν ἐπικάλυψιν τοῦ κοίλου τοῦ τραυμάτι-
 με ἐπιπλέον ἐκ τῆς τοῦ φάρυγγος καὶ τῆς τραχείας βλενωμε-
 ἑρῆνης ἢ στενωσις τῆς ἀνωτέρας εἰσόδου εἰς τὸ κοίλον τοῦ τραυ-
 μάτος ὡρεῖλε νὰ ἐπιζητηθῇ μόνον ἐπὶ τῷ σκοπῷ τραχηλέως
 αὐτῆς ἀποφράξεως. Ὁ Billroth ἐθεώρησε σπουδαιότερον νὰ ἐπι-
 ποδίσῃ τὴν διὰ τῆς ἐν τῷ φάρυγγι ὅπως καθόδον τροφῶν καὶ
 αἵλου εἰς τὴν τραχείαν καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου ν' ἀπομα-
 κρῖνῃ τοὺς κινδύνους, οἵτινες ἐκ τούτου θὰ ἤπειλουν τὸν ἀρρώ-
 στον. Ἐπειδὴ ὅμως μετὰ ταῦτα ὁ μηχανισμὸς τῆς καταπόσεως
 ἐγένετο κατὰ τὸν εὐχάριστον, ὁ Billroth ἐνόμισεν ὅτι εἰς
 δευτέραν περίπτωσιν δὲν θὰ ἐσμίκρυνε τὴν ἐν τῷ φάρυγγι ὄψιν
 καὶ θὰ προέβαιεν εἰς τὴν ἐξαίρεσιν ὀλοκλήρου τῆς ἐπιγλωττί-
 δος, ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ καρκίνωμα ἐξετείνετο καὶ ἐπ' αὐτῆς.
 Ἐπιτραπέτω μοι ἤδη νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν ἐντυμὸν βη-
 γμαῖν τὸν τεχνητὸν λάρυγγα, δι' οὗ ὁ ἀρρώστος δύναται νὰ ὁ-
 μιλή, καὶ διὰ βραχέων νὰ προκαλέσω τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῶν
 πνευματικῶν, αἰτίας συνέτειναν εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ πραγματο-
 ποιῆσιν τοῦ ὄργάνου. Μὴ ἔχοντος τοῦ ἀνθρωπίνου λάρυγγος ἐ-
 τέραν τινὰ λειτουργίαν ἢ τὴν τοῦ παράγειν ἰδιάζοντα τόνον,
 ὅστις ἐντείνεται δι' ἀντανακλάσεως εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ φάρυ-
 γγος, τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινός, καὶ μετατρέπεται εἰς λα-
 λῶν διὰ τῆς ἐναεθρίσεως, ἐφαίνεται ἐκ τῶν προτέρων βέβαιον
 ὅτι ἐχρειάζετο κατασκευάσμα, τὸ ὅποιον νὰ παρέχῃ ἐν τῷ ἡμι-
 θρωπίνῳ φωνῆς κατὰ τὴν ὕψος καὶ τὴν δόνησιν.
 Τοιοῦτον κατασκευάσμα ἦτο δυνατόν ν' ἀποκτήσῃ τις ἀπλοῦς
 στατα διὰ τίνος γλωσσοειδοῦς μηχανήματος. Ἐμενεν ὅμως ἐκ
 τῶν προτέρων ἡ ἐρώτησις ἰ ποῦ ἔπρεπε νὰ τεθῇ τὸ τοιοῦτον,
 εἴτερον παρέχον μηχανήματα, καὶ διὰ τίνος τρόπου ἦτο δυνα-
 τὸν εἶναι τῆς κοιλότητι τοῦ φάρυγγος καὶ στόματος τόπος, νὰ
 φερθῇ μόνον εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ στόματος. Ἀναφορικῶς
 πρὸς τοῦτο παρέχθησαν δύο ιδέαι. Ὡς ἤδη ἐμνημονεύθη, ἐπέ-
 ρθη ὁ Billroth νὰ ἐκτίθῃ τὸ ἀνοίγμα τοῦ φάρυγγος, ὅπως διὰ

τοῦ μέσου τούτου καταστήσῃ δυνατὴν τὴν λαλίαν, καθόσον αὐ-
 τῷ τὸ ἐκ τοῦ τραχειακοῦ σωληναρίου καθυστεροῦν ἐκπνευστι-
 κὸν ρεῦμα θὰ ἦτο δυνατόν νὰ φερθῇ εἰς τὸ γλωσσοειδὲς ὄργα-
 νον καὶ ἐντεθῆναι εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ στόματος. Πρὸς τὸν σκο-
 πὸν τούτον ἐδοκιμάσθη μηχανήματα τοιοῦτον, συντεθῆναι ὑπὸ τοῦ
 κατασκευαστοῦ τῆς Φυσιολογίας Heucke καὶ κατασκευασθῆναι ὑπὸ τοῦ
 ὄργανοποιοῦ Leiter. Διὰ τοῦ μηχανήματος τούτου ἐπέτυχεν ὁ
 ἀρρώστος μετὰ τίνος κίπου νὰ ἀπαγγέλλῃ φωνήεντα καὶ σύμ-
 φωνα. Ὁ Δρ. Nürk μεταχειρίσθη τούτο δώσας εἰς τὸν τόνον
 νον παρέχον μηχανήματα, μορφῆν γλωσσοειδοῦς αὐλοῦ (Zungen-
 röhre). Ἐθετε τοῦτο εἰς τὸ στόμα καὶ προκαλεῖ τὰς δονήσεις
 τῆς γλωσσίδος αὐτῆς ἢ διὰ τοῦ ἐκπνευστικοῦ ρεύματος ἢ διὰ
 κύστεως εἰς ελαστικῷ κόμμωσι αἱ δονήσεις μετατρέποντο εἰς
 ἀρθρωδίαν. Ἀσθενὴς τις μετ' ἐντελοῦς ἀποφράξεως τοῦ λάρυγγος
 ἠδύνατο διὰ τοῦ μηχανήματος τούτου νὰ ἀπαγγέλλῃ φωνήεντα
 καὶ σύφωνα, ὡς ἐπίσης καὶ λέξεις, ἀλλὰ μετ' ἐλαχίστης σα-
 φηνείας. Ἄν καὶ θεωρητικῶς λίαν ἀξία λόγου τὰ εἰς τῶν δοκι-
 μῶν τούτων ἀποτελέσματα δὲν εὔρον ἐν τούτοις πρακτικῆν τινὰ
 ἐφαρμογὴν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἀρρώστου διότι ἤδη πρὶν ἄλλαι
 δοκιμαίαι ἔφερον διὰ τῆς δευτέρας ὁδοῦ εἰς τὸ κερμινομένον ἀπο-
 τέλεσμα. Ἡ δευτέρα αὕτη ὁδὸς ἴη. ἡ διαρρέουσις τοῦ τόνου
 διὰ τοῦ τραχηνακοῦ σωληναρίου εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ φάρυγ-
 γος εἶχε προτεθῆναι ὑπὸ τοῦ Heucke, ὅστις ἐπὶ τῶν κυνῶν του ἐνέ-
 θετε Γ-οειδῆ σωληνάριον μετὰ μεταλλίνης γλωσσίδος καὶ μετε-
 χειρίσθη το κυκλοτερές ἐπιστόμιον τὸ ὅποιον ἐμπόδιζε τὴν πρὸς τὸν
 λαϊκὸν ὁδὸν τοῦ ἐκπνευστικοῦ ρεύματος καὶ ἠνάγκαζεν αὐτὸ νὰ
 διοχετευθῇ πρὸς τὴν φάρυγγικὴν κοιλότητα. Ἄν καὶ ἀτελεῖ τὰ
 ποιήματα ταῦτα τοῦ Heucke ἐπὶ κυνῶν, ἦσαν δι' ἐμὲ ἰκανὰ, δι-
 ὅτι εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ κάρνω τὰς παρατηρήσεις ταύτας με-
 τὰ τοῦ Heucke καὶ μετ' ἐπεισαν νὰ μιμηθῶ εἰς τὴν ὁδὸν ταύτην
 τὰς φυσικὰς περιστάσεις καὶ νὰ συνθέσω μηχανήματα, τὸ ὅποιον
 μετ' εὐκολίας ἠδύνατο νὰ διαχειρισθῇ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀρρώστου
 καὶ ἀνταπεκρίνετο ἐντελῶς εἰς τὰς παρούσας ἀπαιτήσεις.

Γ-οειδῆ σωληνάριον ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθῇ διότι θὰ

ἦτο ἀδύνατον νὰ εἰσαχθῆ διὰ σχετικῆς στενοτέρας ὀπίου ἢ εἰσγωγῆ. Προειδοῦς σωληναρίου ὑπῆρξε λίαν κοπιωτικὴ καὶ ἐπὶ τῶν κυνῶν, καὶ τότε ὅμως δὲν ἐπλήρου ἐντελῶς τὸν σωληναρίου οὐ ἕνεκα δὲν ἐμποδίζετο παρὰ τὸ σωληναρίου ἢ ἐξόδου τοῦ ἀέρος, ὅπερ λίαν σπουδαῖον διὰ τὴν γρήσιν τῆς γλωσσίδος. Τὸ ἀνώτερον τεμάχιον τοῦ Τροειδοῦς σωληναρίου, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Cuvier μόλις ἠδύνατο νὰ ἔχῃ μῆκος 1. Ctm, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἢ εἰσγωγῆ τοῦ σωληναρίου ὅλ' ἀπέβαινε ἀδύνατος. Ἐπὶ μικρᾶς ὅμως τούτου προσκτάσας μόνον βραχυτάτη γλωσσὶς ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῆ, ἐξ οὗ ὁ τόνος λίαν ὑψηλὸς διὰ τὴν συνήθη λαλιὰν ἀνοφελὲς ἢ καὶ ἐπιβλαβὴς. Πάσαι ταῦταί τας τὰς δυσκολίας ἀπέφυγεν διὰ τῆς συνθέσεως τοῦ τεχνιτοῦ λάρυγγος, τὸν ὁποῖον ἐδαίξα εἰς τὴν ἐκτιμῶν ὀμνήσασθαι. Οὗτος συνίσταται ἐκ τριῶν χωριστῶν ἀπ' ἀλλήλων μερῶν ἐκ τοῦ κρη- χειακῆ σωληναρίου ἐκ τοῦ φαρυγγικῆ καὶ ἐκ τοῦ φωνητικῆ σωληναρίου. Μετὰ τὴν ἐν τῇ τραχείᾳ εἰσγωγὴν τοῦ κρηχειακῆ σωληναρίου καὶ τὴν περὶ τὸν λαϊμὸν κατὰ τὴν συνήθη διὰ ταινιωτὴ μέθοδον, στήριξιν αὐτοῦ, εἰσάγεται εἰς τὸ σωληναρίου τοῦτο μὲ τὸ ἐν αὐτοῦ ἀερόν πρὸς τὸ ἀνω ἀπευθυνόμενον, τὸ σπληκ αὐτοῦ ἔχον, φαρυγγικὸν σωληναρίου, καὶ στρέβεται ἐπ' αὐτοῦ διὰ τινος κινητοῦ κρένου. Οὕτω λοιπὸν δι' ἀποσφράξις τοῦ κρη- τὰ τὸν λαϊμὸν ἀνοίγματος φέρεται τὸ εἰσπνεόμενον καὶ ἐκπνεύ- μενον βεῖμα τοῦ ἀέρος διὰ τοῦ ἀνοίγματος εἰς τὸν φάρυγγα. Ἐντιθεμένου ἤδη ἐν τῷ φαρυγγικῷ σωληναρίῳ τοῦ φωνητικῆ ὅπερ ἔχει ἀναλόγως τῶν δύο ἄλλων σωληναρίων δύο ὅπας καὶ φέρει τὴν τὸν τόνον παράγωγαν γλωσσίδα, τίθεται ἡ γλωσσὶς εἰς δονήσεις διὰ τοῦ ἐκπνεομένου βεῖματος τοῦ ἀέρος. Αἱ δονή- σεις αὗται μεταδίδονται εἰς τὸν ἐν τῷ φάρυγγι ἀέρα καὶ ἐντε- θεν εἰς τὰς κοιλότητας τοῦ φάρυγγος, τοῦ στόματος καὶ τῆς μί- νος μετατρεπόμενα εἰς ἐναρμόριον φωνήν. Ἡ γλωσσὶς εἶναι οὕτω πως κατεσκευασμένη ὥστε εὐκόλως μὲν, ἀλλὰ δι' ἥπιον ἥπι- ος ἰσχυρᾶς ἐκπνοῆς τίθεται εἰς δονήσεις. Αἰὶ τὸ μέσου τούτου δύναται ὁ ἄρρωστος νὰ προφέρῃ καὶ τὰ ἄτονα ἀφήματα. Ἐπὶ τοῦ πρώτου ὑπὸ τοῦ ὀργανιστοῦ Leiber κατασκευασθέν-

τος μηχανήματος, δι' οὗ ὁ ἄρρωστος πρὸς χαρὰν τὸν παρεπι- σκομένων ἀπήγγειλε τὰς πρώτας ἐντόνους λέξεις, τῆς φωνητι- κῆ σωληναρίου, εἶχε πεθεῖ εἰς τὸ ἀνώτερον ἄκρον τοῦ φαρυγγι- κοῦ σωληναρίου. Τούτο ὅμως εἶχε δύο κακά. Πρῶτον ἔπρεπεν ὁ ἄρρωστος, ὅσκις ἦτο ἀνάγκη καθαρισμοῦ τοῦ φωνητικῆ σω- ληναρίου, ν' ἀπομακρύνῃ συγχρόνως καὶ τὸ φαρυγγικόν, καὶ δεύ- τερον ἢ μεταλλινῆ γλωσσὶς εὐκόλως ἐκαλύπτετο ὑπὸ βλένης καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς παραγωγὴν τόνων. Ἐνδύχθη μὲν ὁ ἄρρωστος νὰ καθάρσῃ τὴν γλωσσίδα ἐκ τῆς βλένης διὰ θιασὸν ἐκπνοῶν, τούτο ὅμως δὲν κατωρθοῦσε καὶ πάντοτε, δι' ὃ εὐχῆς ἔργον ἦτο νὰ τροποποιηθῆ ἡ γλωσσὶς οὕ- τως ὥστε τὸ φωνητικὸν σωληναρίου ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸν λαϊμὸν ἄκρου τοῦ φαρυγγικῆ σωληναρίου ν' ἀπομακρύνεται καὶ μετὰ ἐ- κινήται κατὰ θέλησιν. Ἐπὶ τῆς ἀνω ἐκπνεόμενον ἀερόν εἰς τὸ μηχανήμα προσετέθη καὶ ἕτερον παράρτημα ἀπομι- μητικὸν τῆς ἐπιγλωττίδος πρὸς παρεμπόδισιν τῆς εἰσόδου αἰ- λου καὶ προφῶν εἰς αὐτὸ. Ὁ τεχνιτὸς οὗτος λάβρως τριεῖται ἀ- νοικτός διὰ τινος ἐλάσματος. Κατὰ τὴν κατάπαυσιν ὠθεῖται πρὸς τὰ κάτω ἢ διὰ τοῦ κατολισθαίνοντος βλωμοῦ ἢ διὰ τῆς πίε- σης τῆς γλώσσος. Αἱ παρατηρήσεις περὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐπιγλωττίδος ταύ- τος ἐδείξαν ὅτι αὐτὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐμπόδιζεν ἐν ὄφει φά- ρυγγοῦ τὴν εἰσοδὸν τροφῶν. Ἐάν ὁ ἄρρωστος μετεχειρίζετο φα- ρυγγικὸν σωληναρίου ἀνευ ἐπιγλωττίδος εἰσάγεται εἰς τὸ σωλη- ναρίου ἐν ὄρα φαγητοῦ ὀλίγον μὲν ἀλλὰ περισσότερον ἢ ὅτε μετεχειρίζετο σωληναρίου μετὰ ἐπιγλωττίδος. Δοκιμαζομένων διαφόρων σωληναρίων ἐδείχθη, ὅτι τὸ ἐλάσμα ἔπρεπε νὰ ἦναι λίαν ἰσχυρὸν ἵνα μὴ διαρκῶς πιέζεται πρὸς τὰ κάτω ὑπὸ τῆς πίε- σης τῆς γλώσσος. Καὶ ὁ ἄρρωστος οὐδεμίαν ἠθάνετο ἐνόηθη- σιν ἐκ τῆς μετὰ ἰσχυροῦ ἐλάσματος ἐπιγλωττίδος. Τὸ προκείμενον μηχανήμα κατασκευάσθη σύμφωνα πρὸς τὸ ἐπ' ἐμοῦ δοθέν σχέδιον ὑπὸ τοῦ ὀργανιστοῦ ThürrigI, ἐκ τῆς αὐτῆς οὐσίας ὡς καὶ τὸ πρῶτον, δηλ. ἐκ σκληροῦ Kautschuk, τὸ φωνητικὸν ὅμως σωληναρίου καὶ ἡ γλωσσὶς ἐξ ἐλάσματος

ἀργύρου ὅπως καταστῆ λεπτορύτερον. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ τὸν ἴσον δίδον μηχανήμα, εὖρον συντελεστικωτέρας μεταλλίνας γλωσσίδας τῶν ἐλαστικῶν μεμβρανῶν, διότι αἱ τελευταῖαι δὲν διατηροῦσι σταθερὸν τὸν τόνον. Βεβαίως ὅμως ὅσον ἀφορᾷ τὸ εἶδος τοῦ τόνου, ἐλαστικαὶ μεμβράναι κείνται πλησιέστερον πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φωνήν. Ἡ ἐντασις τοῦ τόνου εἶναι λίαν μικρότερα ἐπὶ ἐλαστικῶν μεμβρανῶν, οὐ ἕνεκα, ὡς ἐκ τῆς μικρᾶς ἐκτάσεως, ἢ ὀφείλουσι νὰ καθέξωσιν ἕνεκα ἐλλείψεως χώρου δι' ἰσχυρὰν ὀμίλιαν οὐδὲ ὅπως εἶναι ἐπιτήδειαι.

Ἐν τούτοις δὲν δύναμαι νὰ ὑποθέσω ὅτι αἱ ἐλαστικαὶ μεμβράναι δὲν θὰ ἴσαν ἄξιοι προτιμήσεως εἰς ἕτερον τινα περιπτώσιν, καθ' ἣν ἀμέσως μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἐτίθετο, ἐν ὅσῳ ὑπῆρχεν ἰκανὸς χώρος, μεγαλειότερον καὶ κατ' ἄλλον τρόπον κατασκευασμένον μηχανήμα, ὅπερ ν' ἀπομιμητῆται ἐντελῶς τὸν ἀνθρώπινον λάρυγγα. Εἰς τὴν περιπτώσιν ταύτην τὸ πρῶτον μηχανήμα ἐτίθη τὴν 21 ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἐγχειρήσεως, τὸ δεύτερον μάλιστα τὴν 36, ὅτε τὸ τραῦμα ἐπὶ τοσοῦτον εἶχε σμικρυνθῆ, ὥστε μάλιστα ὑπῆρχε θέσις δι' αὐτό.

Διὰ τῆς ἐγκαίρου παραθέσεως μεγαλητέρου μηχανήματος θὰ ἐμποδίζετο ἢ ἐπὶ τὸ αὐτὸ σύμπτωσις τοῦ τραύματος, θὰ ἴσαν δὲ εὐνοϊκώτεραι αἱ περιστάσεις διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς λαλιᾶς. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχη ἐπιφρόνη ἢ ἐπικάλυψις τοῦ κολίου τοῦ τραύματος δι' ἐπιθηλίου, διότι τοῦτο θὰ ἐξεπληροῦτο διὰ τῆς ἐπεκτάσεως πρὸς τὴν τραχείαν τῆς βλεννομεμβράνης τοῦ φάρυγγος. Ἀνάγκη εἰσέτι νὰ μνημονευθῆ, ὅτι ἐπὶ τοῦ τεχνητοῦ λάρυγγος οὐδὲν πρέπει νὰ τεθῆ ἐπιστόμιον, διότι ἡ παρατεταμένη διὰ τοῦ φάρυγγος ἀναπνοὴ κεκλεισμένου ὄντος τοῦ κατὰ τὸν λαμὸν ἀνοίγματος καθίστατο κοπιώδης, καὶ τοῦτο διότι ἐν καιρῷ τῆς δοκιμῆς τὸ ἀνοίγμα τοῦ φάρυγγος ἦτο λίαν μικρὸν διὰ βουθεῖν εἰσπνοήν. Βεβαίως αἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φαρυγγικοῦ σωληναρίου μαλακαὶ κεχρoικειδῆς σάρκες ἐκάλυπτον κατὰ μέρος τὸ ἀνοίγμα. Δυνάμεθα ὅμως νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ καταστῆ δυνατὸν, μετὰ ἐντελῆ ἐπούλωσιν καὶ σχηματισμὸν λείου σωλήνος νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἀνα-

κλειστικῶς διὰ τοῦ φάρυγγος εἰσπνοὴν μεταχειριζόμενοι ἐλαφρῶς προσπατῶμενον ἐπιστόμιον.

Πρὸ τῆς ἀπολύσεώς του ἡδύνατο ὁ ἀρρώστος νὰ ἀναπνῆ διὰ τοῦ φαρυγγικοῦ σωληναρίου ἐπὶ ἰκανὸν χρονικὸν διάστημα.

Ἀποτέλεσμα λοιπὸν τοῦ τεχνητοῦ λάρυγγος ὑπῆρξε τὸ ἔξῃ: ὁ ἀρρώστος τόσο καθαρῶς ἠδύνατο νὰ ὀμιλῆ μετὰ σαθοῦς φωνῆς ὥστε ἀναγνώσκων ἐντὸς μεγάλης ἀλθείσης ἀσθενῶν καθίστατο καταληπτὸς καὶ ἀπὸ τῶν τελευταίων ταύτης ἀκρων. Κατὰ τοῦτο μόνον ὑπῆρχε διαφορὰ ἐκ τῆς φυσικῆς ὀμιλίας, ὅτι ἡ φωνὴ ἦτο μονότονος καὶ διασφόρῳ κληρονομήσῃ: ἢ δὲ δύναμις, ἢ ἐν τῷ ὀμιλεῖν ἐφήρμοζεν, ἦτο μεγαλειότερα.

Εὐκόλως ἐνοεῖται, ὅτι ὁ ἀρρώστος ἡδύνατο καὶ ἀνευ τοῦ τεχνητοῦ λάρυγγος νὰ ὀμιλῆ εὐλήπτως μετὰ τινος ψιθυρίζουσας φωνῆς ἢ ὀμιλῆ ὅμως αὐτὴ ἦτο καταληπτὴ μόνον εἰς τοὺς λίαν πλησίον ἰσταμένους. Ὁ ἀρρώστος μὴ ὀμιλῶν διὰ τοῦ μηχανήματος, δὲν ἠρέσκετο κατὰ κανόνα μετὰ τὴν ψιθυρίζουσαν ταύτην φωνήν, ἀλλ' ἔθετε λίαν πιθανῶς εἰς δονήσεις τὸ λεπτὸν φαρυγγικὸν διάφραγμα καὶ οὕτω προσέκαλει ἔρρινόν τινα ὄμιον ἐκείνου, ἐν δυνάμεθα νὰ παράξωμεν διὰ τῶν δονήσεων τῆς σταφυλῆς.

Ἡδὴ θὰ δοκιμάσω ν' ἀπομιμηθῶ τῶν διαφορῶν μετὰ ἢ ἀνευ τοῦ τεχνητοῦ λάρυγγος, τρόπους τῆς λαλιᾶς τοῦ ἀρρώστου, ὅπως σαφηνίσω καὶ κατὰ προσέγγισιν τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα (ἐνταῦθα ὁ ὀμιλῶν μιμνῆται τὴν ἄτονον, ἔρρινον καὶ μονότονον λαλιὰν τοῦ ἀρρώστου).

Μὲ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα παρουσίασα τὸν ἀρρώστον εἰς τὸ β' αὐτοκρατορικὸν συνέδριον τῶν ἰατρῶν ἐν Βιέννῃ τῇ 27ῃ Φεβρουαρίου.

Τὴν 3 Μαρτίου ἐξῆλθε τοῦ Νοσοκομείου ὑγιᾶς, ἐξετασθεῖσης πρῶτερον καὶ σχεδιασθεῖσης τῆς καταστάσεως τοῦ λάρυγγος ὑπὸ τοῦ Δρ. Jul. Heitzmann.

Πρέπει νὰ μνημονεύσω εἰσέτι ἐνταῦθα ὅτι τρεῖς ἑβδομάδας περίπου πρὸ τῆς ἐξόδου τοῦ ἀρρώστου διήγειρεν ὑποψίας νέας ὑποτραπιῆς ἢ μικροσκοπικῆς ἐξέτασις κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἀρ-

γυροῦ ἰασηναρίου μετὰ ὀξείων χειλέων, ἀπογοισθέντος τεμά-
 χλου τινος ἰστού, καθ' ἣν ἀνευρέθη ἀφθονῶς ἐπιθηλιακὴ ἀβέ-
 σης. Ἡ δυνάμις τῆς νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι εἰς τὸ ἐναπολείψαν τερψίον
 τῆς ἐπιγλωττίδος δὲν ἀπεμάκρυνθη πᾶν τὸ ὑσθηρὸν, ἂν καὶ
 τούτο δὲν καταφαίνεται ἐκ τοῦ πάρασιλευσθέντος. Βυθόδονος
 ἐξοιδῆσι παρὰ τὸ ὑσθηρὸν ὅσπου, ἥτις προεκλήθη ἀναπέλα βε-
 αίων καὶ συχνῶν ἐξετάσεων διὰ διαφόρων ἰασηναρίων ὑπεστή-
 ριξε τὴν ὑποψίαν ταύτην. Ἐν τούτοις κατ' ἐπανάλωσιν λαρυγ-
 γοσκοπικαὶ καὶ διὰ τοῦ δακτύλου ἐξετάσεις διὰ τοῦ τέρματι-
 κού ἰασηνοῦ οὐδόλαις ἐθεβαίου περὶ ἀληθοῦς ὑπάρξεως ὁπ-
 τρητικῆς, καὶ ἄλλων ἐξοιδῶν ἐξέτασιν ἐπέσει νὰ
 Ἡρὸ τῆς ἐξοιδῆς αὐτοῦ μετὰ προσεκτικὴν ἐξέτασιν ἐπέσει νὰ
 ὑποθέσῃ, ὅτι οὐδεμία ὑποτροπὴ ὑπῆρχε, καθόσον ἡ μὲν ἐξοιδῆ-
 σίς κατὰ τὸ ὑσθηρὸν ὅσπου εἶχεν ἐκλείψει, ἐπὶ δὲ τῆς ἐπιγλωτ-
 τίδος, ἥς καταφανῶς ἐδείκνυτο τὸ κάτοπτρον, ὑπῆρχε λέλασ-
 τή. πρὸς δὲ ὅτι ἡ εἰς τὸ ἐξετάσθαι τέρματιον εὐραθεία ἐπιθη-
 λιακὴ ἀβέσις προήρχετο ἐκ τῆς βλένοντα ἐμβρόντης τοῦ φάρυγγος.
 Ἄν θλίβῃ καὶ μὴ ὅλα ταῦτα ἐπῆρχετὶ ὑποτροπὴ, ὅπερ ἡ πε-
 ραιτέρω πόρεϊα εἰς βραχὺν χρόνον ὅλ' σαφηνίσῃ. τοιαύτη δὲ
 τὴν ἀβέσιον ἀτυχῶς ἐκβυσίς δὲν ἦδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς
 ἀντένδειξις ἐξαίρεσις τοῦ λαρυγγος ἐπι-διαχύτου καρκινώματός
 αὐτοῦ ἐξοιδῆσι. Ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ μᾶλλον ὅλ' παρότρυνε πρὸς
 ἀνεχρόνιστον ἐξέτασιν αὐτοῦ, πρὸς ἀποφυγὴν δὲ ὑποτροπῶν καὶ
 ἰσοκλήρου τῆς ἐπιγλωττίδος.

Ἐν Βιέννῃ κατὰ μῆνα φεβρουάριον 1878.
Β Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α
ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΝ ΕΡΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΜΕΤΑ ΣΥΝΤΑΓΟΝ
 ἐν τῷ κειμένῳ πᾶσι τεθιμμένοι τὰς
 Κ. Α. ΧΑΤΖΙΣΚΟΥ
 Ὑφῆγητοῦ ἐν τῷ ἔθν. πανεπιστημίῳ καὶ ἰατροῦ τῆς Ἀθηναϊκῆς
 Ἰατρικῆς Σχολῆς ἐκ τοῦ τυπογραφείου ἀδελφῶν Περβὴ
 ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ πανεπιστημίου 1876. Πωλεῖται
 ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τοῦ Ν. Β. Νάκη ἀντιπνεύου δρ. θ.

Ἀπὸ τινος χρόνου ἐν πᾶσι σχεδὸν πύχεν τοῦ Ἀσκληπιδίου
 ἔργου ν' ἀγγελλομέν τὴν ἐκδοσιν νέου ἰασηναρίου συγ-
 γραμματος πολὺ δ' εὐχάριστον εἶνε τούτο διότι διὰ τῆς ἐκδό-
 σεως τῶν ἰασηναρίων τούτων συγγραμμάτων οὐ μόνον συμπληροῦνται
 βιβλιοθήκῃς ἡ σείρα τῶν βιβλίων, ἂν ἔχουσι ἀνάγκην ἀπὸλύτων
 εἰς σπουδασταὶ τῆς ἰασηναρῆς ἀπαλλαττόμενοι τῆς δαπάνης πό-
 λυτιμοῦ χρόνου πρὸς ἀντιγραφὴν τετραδίων, ἢ πρὸς μελέτην συγ-
 γραμμάτων ἐν ἑξῆσι γλώσση, ἥν οἱ πλείστοι ἐχόντες τὸ λεξικὸν
 ἀνὰ χεῖρας προσπαθοῦσι νὰ κατανοήσωσι, ἀλλὰ καὶ γίνεται οὐ-
 τῶα προστιότερα ἢ ἐπιστήμη καὶ παρασκευάζεται ὁ ἀγρὸς καὶ
 εὐπαιρεταὶ ὁ σπόρος, ἐξ οὗ μέλλει καὶ βλαστήσῃ τὸ ἐγγυρίον δέν-
 δρον τῆς ἐπιστημονικῆς προκοπῆς καὶ ἐπιδόσεως καρποφόρον. Ἡ
 ἀπόκτησις πάντων τῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων ἐν τῇ ἑρε-
 τικῇ γλώσση θέλει ὑμορφώσῃ αὐτὴν καὶ θέλει παράσῃ μεγίστην
 ἐπιδοτικὴν εἰς τοὺς ἔχοντας ἐφεσιν τοῦ συγγράμματος.
 Ὁ ἀρτι ἐκδοθεὶς τόμος τοῦ Θεραπευτικοῦ ἔργου τοῦ περι-
 λαμβάνει τὴν Θεραπειὰν τῶν νόσων τῶν πεπτικῶν ὀργάνων τοῦ
 σπληνός, σπληνός καὶ παγκρέατος, τῶν φροδοποιητικῶν ὀργάνων
 καὶ τοῦ περιτοναίου, τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, τῶν ἀναπνευ-
 στικῶν καὶ τοῦ ὑπεζωχότος, τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀγγείων, τοῦ
 αἵματος, τοῦ ἐγκεφάλου, νωτιαίου μυελοῦ καὶ τῶν περιφερικῶν
 νεύρων, καὶ τῶν δηλητηριάσεων. Τὸ ἔργου τοῦτο συνταχθέν
 κατὰ τὰ ἀριετα Θεραπευτικὰ συγγράμματα τῶν καθ' ἡμᾶς χρό-
 νων δὲν εἶνε ἀπλὴ ἀπαρέμνησις καὶ ἀφήγησις τῶν μέσων ἑ-
 σίνα εἶνε ὁ ἰατρός ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τῶν νόσων, οὐδὲ συμφο-
 ρημα τυχαίως συνιστωμένων λαμάτων καὶ φαρμάκων, ἀλλ' ἐγ-
 κριτος σύλλογὸς μόνον τῶν διὰ μακρᾶς πείρας καὶ παρατηρήσεως
 δεδοκιμασμένων ὑπὸ ἀξιοπίστων ἰατρῶν καὶ συγγραφέων. Χρη-
 σιμώτατον κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς πρακτικοὺς ἰατροὺς, πολλῶν
 ὠφελειῶν θέλει παρέχῃ ἐκείνοις τοὺς προσεχομένους εἰς τὰς
 κλινικὰς ἀσκήσεις φοιτηταί τῆς ἰασηναρῆς. Συγγαίρομεν ἀπὸ καρ-
 δίας τὸν ἀγαπητὸν ἡμῶν φίλον καὶ Χατζίσκον διὰ τὴν ἐπιτυχεῖ
 συγγραφήν τοῦ Θεραπευτικοῦ ἔργου τοῦ περιτοναίου, ὅπερ πεποιθαμένοι ὅτι
 τάχιστα θέλει ἀποβῆ ἐγκόπιον καὶ ἀσφαλὲς ὄδηγὸς τῶν ἐν

Ἑλλάδι πρακτικῶν ἰατρῶν. Τὴν ἀξίαν τοῦ θεραπευτικοῦ ἐγγυ-
ριδίου θέλει ὁμολογήσῃ πᾶς ἰατρός, ὅστις ἀναγνώσῃ ἐν οὐνόθεν πο-
τε κεφάλαιον αὐτοῦ. Ἦρως παρεθλοῦσιν τυχαίως ἐν αὐτῷ τὰ
περὶ ὑπεραιμίας καὶ κατάρρου τῶν βρόγχων ὡς δείγμα τῆς με-
γάλου πρακτικῆς ἀξίας τοῦ βιβλίου, ἢ ἐπὶ παρενθέσει ἀριθμοὶ
ἀναφέρονται εἰς συνταγὰς, αἵτινες ἔπονται εἰς τὸ πρωτότυπον
καίμενον.

Γ. Κ.
ΥΠΕΡΑΙΜΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΡΟΙΣ ΤῶΝ ΒΡΟΓΧΩΝ.
(Βρογχίτις καταρρική).

Κατὰ γενικὴν κανόνα κατὰ τὴν θεραπείαν τοῦ βρογχικοῦ
κατάρρου ἀνάγκη ὁ ἰατρός παρ' ἐνάσει ἀφρώστω νὰ σκοπῇ πρό-
παγτὸς τὰς προμήσεις τῆς νόσου. Ἐἴτω ἡ. χ., ἐὰν ὁ κατάρρως
προέρχεται ἐξ ὀργανικῆς ἀλλοιώσεως τῶν βλεννογόνων ἢ τοῦ στυ-
μίου τῆς ἀριστερᾶς καρδίας ἢ τῆς ἀορτῆς, ἢ διακρίνεται εἶναι τὸ
κάλλιστον θεραπευτικὸν μέσον, ἐὰν ἄλλως κινδυνὸν ἀντιδείξει.
Ἐπίσταται περὶ τὴν χρῆσιν αὐτῆς, ἐπὶ ὁ κατάρρως ὁ εἰς διαλεί-
ποντος πυρετοῦ προκαλούμενος ἢ ὁ ἐξ ὑδρωπικῆς αἰσίτου ὑπερ-
πέυεται καταλληλότερον ὁ μὲν διὰ τῆς κινήσεως ἢ δὲ διὰ καθαρι-
σίων ἢ διὰ παρακεντήσεως τῆς τοιλίας κτλ. Εἰδικιώτερον ὅμως
ἡ θεραπεία τοῦ βρογχικοῦ κατάρρου γίνεταί κατὰ τοὺς ἑξῆς
κανόνας.

α) Ὁξὺς κατάρρως.

Ἐὰν ὁ ἀφρώστος τυγχάνῃ ἐν ἡλικίᾳ καὶ οὐχὶ κατὰ νόσους
δὲ κατ' ἐξοχὴν οἱ μεγάλοι βρόγχοι, τότε, ἐὰν μὲν ὁ κατάρρως
κατέχῃ μικρὰν ἔκτασιν, ἢ νόσος παύσεται ἀφ' ἐαυτῆς, ἀνευ
χρήσεως φαρμάκων, ἐὰν μόνον ὁ πάσχων προσφυλάττεται κα-
ταλλήλως. Ἄλλως ὅμως ἔχει ἐὰν ὁ κατάρρως κατέχῃ μεγά-
λην ἐπέκτασιν ἢ ἐδράζῃ εἰς τοὺς ἰσχυροὺς βρόγχους. Ἐπὶ τοιαύ-
των περιπτώσεων ἐναγκαίον ἀποδοῖναι οὐ μόνον νὰ μὲν ὁ πά-
σχων διαρκῶς κινηθῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑποβάλληται ὑπὸ κατάλλη-
λων θεραπειῶν. Ἡ ἐκλογή τῶν φαρμάκων διαφέρει, ἐξαρτά-
ται δὲ ἐκ τῆς πολλῆς ἢ ὀλίγης ἐκκρίσεως τῶν βρόγχων, ἐκ τοῦ
βαθμοῦ τῆς ἐξοιδήσεως τοῦ βρογχικοῦ βλεννογόνου, ἐκ τῆς με-
γάλου ἢ μικροῦ ἐν τῇ μικρᾷ κυκλοφορίᾳ πλῆθους τοῦ αἵμα-

τος, ἐκ τῆς εὐκόλου ἢ δυσκόλου ἀποχρέψεως τοῦ αἵματος καὶ
οὕτω καθεξῆς.

Ἦν ἡ δεικνύουσα τοῦ πάσχοντος βρογχικοῦ βλεννογόνου
ἢ μέρει, εὐκατέστηκεν ὁδὸς ἀκατάταυστον ἐξελικτῆ βίβλιν, ἀνάγκη
ὁ θεραπευτῶν νὰ μεριμνᾷ α) περὶ τῆς διασπείσεως τῆς βηχῆς
καὶ β) περὶ τῆς μετώσεως αὐτῆς ἢ δυνατὸν τῆς ἐξοιδήσεως τοῦ
βλεννογόνου ὅλως. Τοῦ πρώτου κατορθώσαι διὰ προσφορὰς
καταρκτικῶν φαρμάκων. Ἐἴ ἂν χρῆσιν ἔπραξαι εἰς τὸ ἕδωρ τῆς δια-
σπείσεως (126) ἢ ὀξὺς μορφοῖν (722), ἢ ὑδροχλωρικὴ μορ-
φοῖν (126) ἢ ὀξὺς μορφοῖν (722), ἢ ὑδροχλωρικὴ μορ-
φοῖν (126) ἢ ὀξὺς μορφοῖν (722) καὶ τῆς εὐθαλείας (727), τὸ ἐκ-
χυλίσμα τοῦ ὑπερπύου (723) καὶ τῆς εὐθαλείας (729), τὸ δ-
κίον (730) καὶ τὸ ξηρόν τοῦ Λοβήρου (731, 732). Τὸ δ-
τερον. ἦτοι ἡ εὐκατέως τῆς ἐξοιδήσεως τοῦ βλεννογόνου τῶν
βρόγχων κατορθοῦται διὰ τῆς καλουμένης παροχρεωτικῆς ἢ ἀν-
τισπαστικῆς μεθόδου. Ἐπὶ τῇ εὐκατέως τούτῳ προτιμῶνται βα-
σικάκια προκαλοῦσιν ὑπεραιμίας πρὸς τὸν στήμαχον ἢ τὸν ἐν-
τερικὸν σωλήνα, ὡς ἡ ἐπιπλοῦσα (733), τὸ ὑπερπύου ἕδωρ
τῆς Βιέννης (716) ἢ ἰαλίον (717—721), ἡ καλομέλας (ὅστις
μέλας αἰσίου αἰετὸς καὶ πολλοὶ ἄλλοι βρογχίτιδα τῶν παιδῶν κλπ.
Ἐλάσσονα τούτων ἀφέλειαν παρέχουσι τὰ προκαλοῦντα συνόρ-
μησαν σφίματος εἰς τοὺς νεφροὺς, ἦτοι τὰ διουρητικά. Τὰ δὲ ἐπι-
φάνοντα παροχρεωτικὰ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δέρματος εἰς
λίαν τροποῖται κατὰ τὴν λατὴν καὶ εὐκατέως καθίτι ἢ ἀγαθὴ τού-
των ἐπιδράσεις εἰς προσφάτους κατάρρους ἐπιβεβαιούται διὰ πα-
ρατηρήσεων καταφανῶν. Πρὸς ἀρόλησιν ἰδρωτὸς δύναται νὰ
ἐνεργήσῃ ἰατρός ὁμοίως, ἢ δηλονότι περιτυλίσει τὸν πάσχον-
τα δι' ὑγρᾶς λίαν ἐπιπλοῦσιν ἐνὶ λινῆς συνόδου καὶ ἀκολού-
θως σκεπάζει σὺν τὸν ἰσχυρῶς, ἢ δὲ περιτυλίξει αὐτὴ διαφυλάτ-
τουσα τὴν θερμότητα τοῦ σώματος παράγει ταχέως ἀφθονον
ἐπιπλοῦσιν, ἢ δίδει ὅπερ καὶ πρακτικώτερον πρὸς ἐσωτερικὴν χρῆ-
σιν φάρμακον ὑπερπύου, ὡς ἔγχυμα ἰνθίων τῆς ἀκτῆς (734),
(ὅπερ διὰ τὴν μετὰ τὴν ἐπὶ τῶν ἀγγείων διεγερτικὴν δύναμιν,
δίδεται μόνον βασίως ὁ ἀφρώστος δὲν πυρέσει), ἀνθὴ τῆς φιλό-
ρας (735), ὑγρὴν ὀξὺν ἀμμωνίαν (736), στιμμιούχον οἶνον

(837), ἀρέψημα ἀλοχίης, μαλάχης καὶ τὰ ποσότης παραηλί-
 σια. Σημειώτεον δὲ ὅτι ἡ χρῆσις τῶν διαφορητικῶν φαρμάκων
 ἀντενδείκνυται ἐπὶ ἰσχυροῦ πυρετοῦ καὶ δέρματος ξηροῦ καὶ
 ζεστοῦ.

Ἐάν ἡ ἐκκρισμένη βλέννα τοῦ πάσχοντος βλεννογόνη
 ἦται μὲν πλεονεκτήσι, ἀ.λ.λ. χρω. σφύτασι, παχίαι καὶ ἰσχυρῆ,
 τότε ἐνδείκνυται μὲν ἐπὶ φάρμακα ναρκωτικά, πλὴν λυσιστέ-
 στερον ἀποβαίνει καὶ συνδυάζονται ταῦτα μετὰ ἀπορρηκτικῶν.
 Αἰδόνται λοιπὸν ἐπὶ τινῶν περιπτώσεων τὸ ξηρὸν τοῦ ἀρ-
 θρου (738), τὸ χροσίον θειούχον στίμι (739), τὸ ἐρυθρὸν
 θειούχον στίμι (740) καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας
 (741). Πλὴν ποσότης παράγεται τῶ ἀρρώστῳ καὶ πῆν ἀ-
 ρθρῶνος καὶ συγγίης εἴτε ἀπλῆν ὑδωρ, εἴτε ἐλαφρὸν ἀρωματι-
 κόν τι ἐγγύμα, εἴτε ἀραιὴν λεμονιάδα, καθότι ἀποδεδειγμένον
 εἶναι, ὅτι ὑπερ-ὄργανισμός, παραλαμβάνει μείζονα ποσότητα ὑ-
 γρῶν, πᾶσαι δὲ αἱ ἐκκρίσεις καθίστανται κραιότεραι διὰ τὴν
 αὐτὴν αἰτίαν καὶ τὸ ἰσθμὸς τῆς ἐκκρισμένης βλέννης καταπα-
 νῶς ἐλαττοῦται, συνεπῶς δὲ καὶ ἡ ἀπόρρησις κατὰ φυσικὴν τά-
 ρην ἀποβαίνει εὐχερύτερα.

Ἐάν τὸ ποσὸν τῆς ἐκκρισμένης βλέννης ἦται μὲν πλεονε-
 κτῆ δὲ καὶ ἰσχυρῆ, τότε πολλάκις οὐδενὸς φαρμάκου γίγνεται
 χρῆσις καὶ ὁ ἀρρώστος θεραπεύεται κατὰ μικρόν, ἐάν ὅμως ἡ ἀ-
 πόρρησις τυχάνη δυσχερῆς—εἴτε διότι τὸ πᾶς βλέννης ποσὸν
 εἶται μέγξ, εἴτε διότι ἡ πρῶτος αὐτῆς εἶται μᾶλλον ἢ ἡ ποσὴ
 ἰσχύς—, τότε δίδονται ἀπορρηκτικὰ καὶ ἰδίως τὸ ξηρὸν τοῦ
 ἀρθρου (738), τὸ Βιργιανῶν πολύγαλον (742), τὰ ἀθη. πῆς
 ὄρεινης ἀρνίης (743), τὰ κλωνία τοῦ γλυκυπικροῦ (744), τὰ ἀν-
 θη. πῆς βενζόης (745), τὸ χροσίον ἢ τὸ ἐρυθρὸν θειούχον στίμι-
 μιν (739, 740) εἰς παιδία δὲ κατ' ἐξοχὴν τὸ στίμιον τὸ σκίλλι-
 στικὸν μετὰ σιραπίου τῶν σπερμάτων τοῦ πολύγαλου (746).
 Ἐνίοτε ὅμως συμβαίνει τὸ ἐν τοῖς βρογχοῖς ἐκκριματὸν ἔχειν ἰσ-
 χύον πολλόν, ὥστε ὑλάτρός ὄφειδει καὶ ἀναγράφει ἐμμετικὸν ἐν γέν-
 ῳ τῆς ἀλδοῖς ὥπως σώσει τὸν ἀρρώστον ἀπὸ τοῦ ἐπαπειλούντος ἐξ
 ἀσφίξιος δόλου. Ὁ Ἡρόδοτος εἰπὶ τῶ ἀκόπῃ τούτῳ εἰδέναι πᾶν.

τοτε τὴν ἱπεκκουάνην μετ' ὀλίγου ποσοῦ ἐμετικῆς τρυγός (747).
 Ἐάν ἐν τῇ πόρειξ δέξιας βρογχίτιδος ἀφῆνης ἀνάστασις ἢ ἀ-
 πόρρησις, ἢ τῆς (εὐχέρως γινόμενη, ἢ τοῖς ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἐάν
 ἢ συστατικῇ δυνάμει τῶν πνευμόνων) χαλάρωθῃ, τότε ἐν-
 δείκνυται ἰσχυρὸν ἐγγύμα ἱπεκκουάνης (748), θαυμασίως ἐπε-
 νεργεῖν ἐπὶ τῆς συστατικῆς δυνάμεως τῶν πνευμόνων, τὰ ἀν-
 θη. πῆς βενζόης (745) καὶ ἡ μετ' οἶνοπνεύματος καὶ ἐλαίου ἀ-
 νίσου ἀμμωνία (749). Καλὸν δὲ εἶναι μετὰ τῆς ἱπεκκουάνης
 καὶ συνδυάζεσθαι ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἡ ὄρεινη ἀρνίη ἢ τὸ Βιργιανῶν
 πολύγαλον.

Ἐάν ἀναφάνωσι φαινόμενα δηλητηρίασεως τοῦ ἀληθινοῦ δι-
 ἀθρακικοῦ ὀξέος, τότε ἐνδείκνυται ψυχρὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐ-
 πιθέματα, δόξια καὶ κατὰ τὰς μαστοειδεῖς ἀποφύσεις, πύργησι-
 τας εἰς τὸν ἐντερικόν σωλήνα, διὰ καθαρσίου, καὶ ἐν ἀνάγκῃ δι-
 ὀδαν μύσχος, κροῦρα ἢ καὶ τοιαῦτα ἀναληπτικά, ἀπερ-συγ-
 γρήνως ὑπερβολοῦσι καὶ σὴν ἀπόρρησιν οἶνου ἢ μετ' ἐλαίου ἀ-
 νίσου ἀμμωνία (749), καὶ ἡ ὑγρὰ ἡλεκτρικὴ ἀμμωνία (742). Ἐμ-
 μα τὸ ἀρρώστον συνεργούμενον εἰς ἐαυτοῦ παραγγέλλεται εὐθὺς
 ἐμετικόν (747).

Ἐάν ὅμως καὶ ἰδίως, ὅπου τὴν ἢ βρογχίτιδα εἶται περιγεωδῆς, συμ-
 βαίνει, ὥστε τὰ φαινόμενα τῆς ἀφῆνης καὶ κροῦρα πλε-
 θῆρας τοῦ φλεβώδους συστήματος ἐν δὲ διάσειν εἰς καθυφὴν ἐπι-
 κίνδυνον ἢ ἀναπνοῆς γίνεται βραχεῖα, ἀνεπαρκῆς καὶ συγγῆ,
 αἱ σφραγίτιδες φλέβες διογκοῦνται, τὸ πρόσωπον γίγνεται κυ-
 κλικόν, ἡ ἀπόρρησις ἐπέχεται, συνεπέρχονται δὲ καὶ φαινόμε-
 να ἐγκεφαλικάς συμφορήσεως. Ἐπὶ κενότιον περιπτώσεων τὸ
 λυσιστέστερον πάντων εἶναι ἡ φλεβοτόμία καὶ κατ' ἐλάχιστον
 ὀλίγον τὰ ἀπορρηκτικὰ, οἷον ἡ ἀρνίη, τὸ πολύγαλον ἢ βεν-
 ζήν καὶ αἱ πῆς ἀμμωνίας σκευασίαι, ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω λεπτο-
 μερεστέρον διαλύομεν.

Κατὰ τὴν θεραπείαν τῆς ἀρθροῦ βρογχίτιδος ἀσθμῶς
 πανθ' ὅσα ἀνωτέρω περὶ τοῦ ὀξέος βρογχικοῦ ἀπαρροῦ ἐρόθη-
 σαν. Σημειώτεον μόνον ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν καὶ δόξια παθηλά-

γοι έπαινοῦσι πολλῶ, καὶ εἰκότως, τὸ ἰωδοῦχον κάλι (750) καὶ τὰς σκευασίας τοῦ ὑδραργύρου καὶ ἰδίως τὸν κολομέλενα (751) καὶ τὸν δευτεροχλωροῦχον ὑδράργυρον (752).

Κατὰ τὴν βρογχίτιδα τῶν παιδῶν ἡ θεραπεία γίνεται κατὰ τοὺς αὐτοὺς κανόνας, καθ' ὅσους καὶ ἐπὶ τοῦ ὀξέος κατάρρου τῶν ἡλικιωμένων. Πρακτικώτερον δὲ ὅτι ἡ χρῆσις ἐμετικῶν καὶ καθαρῶν ἀνάγκη νὰ γίνεται μετ' εὐλαβείας πολλῆς, καθότι τούναντίον πῶσα κατάχρησις λίαν εὐκόλως ἐξανθελεῖ τὰς σωματικὰς τῶν παιδῶν δυνάμεις, τὰ ὁποῖα συνεπῶς οὐ μόνον δυσχερῶς ἀποχρέμπτονται, ἀλλὰ καὶ εἰσπνέουσιν οὐχὶ μετὰ τῆς ἀναγκαίας δυνάμεως. Ὁ ἰατρός λοιπὸν ἐπὶ τοῦ βρογχικοῦ κατάρρου τῶν παιδῶν ἔστω προσεκτικὸς περὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἐξασθενούντων φαρμάκων, τὰ δὲ ἐμετικά (753) δοτέα μόνον, ὅπου ἐνεκα μείζονος ἐν τοῖς βρογχοῖς συναγωγῆς ἐλένης δυσχεραίνηται ἡ ἀναπνοὴ ἢ ὅπου ἐμφανίζονται φαινόμενα τῆς δι' ἀνθρακικοῦ ὀξέος δηλητηριάσεως. Καὶ περὶ τὴν χρῆσιν δι' ὅπου ἀφαιμάξεσι ὁ ἰατρός ἔστω ὁμοίως λίαν εὐλαβὴς· ἐνδείκνυται δὲ αὕτη μόνον ἐπὶ μεγάλῃς πληθῶρας αἵματος εἰς τοὺς πνεύμονας ἢ εἰς τὰς φλέβας τοῦ ἐγκεφάλου.

Ὁ βρογχικὸς κατάρρου τῶν γερόντων πρέπει νὰ θεραπεύηται μετὰ τῆς αὐτῆς ἢ καὶ μείζονος προσοχῆς. Ἀνάγκη ἔρα ὁ ἰατρός νὰ προνοῇ περὶ καλῆς διατηρήσεως τῶν σωματικῶν τοῦ ἀρρώστου δυνάμεων. Ἐπὶ τῷ τέλει τούτῳ δίδεται πρὸς τοὺς ἀποχρεμπτικοῖς καὶ κινίην εἰς μικρὰς δόσεις καὶ παραγγέλλεται τροφή κατάλληλος, ὡς ζεῖμας εἰς κρέατος καὶ κρέας ἐψημένον μετὰ ὀπωρῶν παρεσκευασμένων διὰ ζαχαρώσεως (Cottol) καὶ κεκραμένος οἶνος. Πιὶ δὲ ἡ κατάπτωση τῶν δυνάμεων προβαίνει αὐξανομένη καὶ ἐπέχεται ἡ ἀποχρέμψις καὶ ἐπέχεται κωματικὴ κατάστασις, τότε πρὸς τῆς κινίην δίδονται ἐμετικά καὶ τὰ πολλὰκις μνημονευθέντα ἰτὸ Βιργινιανόν δηλονότι πολύγαλον καὶ τὰ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἀρνίκης, συνδυαζόμενα μετὰ τῶν καταλλήλων σκευασίῶν τῆς ἀμμωνίας.

6) Χρόνιος κατάρρου.

Ἐπὶ τοῦ χρόνιου βρογχικοῦ κατάρρου πρέπει ὁ ἰατρός νὰ προ-

νοῇ 1) περὶ εὐχερεστερας ἀποχρέμψεως, 2) περὶ ἐλαττώσεως τῆς ἐκκρίσεως τοῦ πάσχοντος βρογχικοῦ βλεννογόνου καὶ 3) περὶ τοῦ ἀμβλυόνειν τὴν εἰς ὑποτροπὴν προδιάθεσιν. Τὸ πρῶτον δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῶν ἀποχρεμπτικῶν, περὶ ὧν διελάβημεν ἤδη ἐν τῷ περὶ τῆς θεραπείας τοῦ ὀξέος κατάρρου. Ἐκ τῶν ὑποδοθηθέντων τὴν ἀποχρέμψιν χρησιμώτερα ἀπεδείχθησαν τὸ ξηρὸν τοῦ Δοσίου (738), τὸ χρυσίζον καὶ ἐρυθρὸν θειοῦχον στίμμι (739, 740) καὶ σκευασίαι τινὲς τῆς ἀμμωνίας (742, 749).

Τὸ δεύτερον ἦται ἡ ἐλάττωσις τῆς βλεννώδους ἐκκρίσεως ἰδίως κατὰ τὴν μορφήν ἐκείνην τοῦ χρόνιου κατάρρου, τὴν καλουμένην βρογχόρροϊαν καὶ βλεννόρροϊαν βρογχικὴν, δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ βαλσαμικῶν καὶ ρητινωδῶν, ὡς τοῦ κοπαίου βαλσάμου (754, 755), τῆς μύρρας (756, 757), τοῦ ἀμμωνικοῦ κόμμεως (758), τῆς τερεβινθίνης (759), τοῦ περουβιανῶν βαλτάμου (148) καὶ τοῦ ὕδατος τῆς ἀσφάλτου (447). Πλὴν τῶν βαλσαμικῶν ἐπαινοῦνται καὶ τινὰ τῶν στυπτικῶν, καὶ μάλιστα, ὅπου ἐκεῖνα, καὶ περ παρατεταμένως δοθέντα, ἀπίθνησαν ἀνωφελῆ· τὰ χρησιμώτερα τούτων εἰσὶν ἡ βυρσοδεψικὴ ὕλη (445, 760), ὁ ὀξικός μόλυβδος (761) καὶ ἡ στυπτηρία (762). Ἐπιεπιμώτερα τῶν βαλσαμικῶν καὶ στυπτικῶν ἀναδεικνύονται αἱ παρὰ τοῦ Skoda ἐν τῇ πράξει εἰσαχθεῖσαι εἰσπνεύσεις ἀτμοῦ τῆς τερεβινθίνης· αἱ ἀτμοὶ οὗτοι ὠφελοῦσιν οὐ μόνον ἐπὶ τῆς ἀπλῆς βρογχόρροϊας, ἀλλὰ καὶ ὅπου ἡ βλεννώδης ἐκκρίσις προσεκτίσαστο σεσηπιῶν ποιότητα. Πρὸς χρῆσιν τῶν εἰσπνεύσεων τῆς τερεβινθίνης χρησιμεύει ἡ συσκευὴ τοῦ Mudge, ἐν ἣ ἐγχέεται ὕδωρ ζέον καὶ 1—2 μεγάλα κοχλιάρια ἐλαίου τερεβινθίνης. Οἱ τοιοῦτω τρόπῳ ἀναπτυσσόμενοι ἀτμοὶ κεκορεσμένοι ὄντες τερεβινθίνης εἰσπνέονται ὑπὸ τοῦ ἀρρώστου ἐπὶ 5—15 τῆς ὥρας ἐξηκοστά. Ἡ πράξις αὕτη ἐπαναλαμβάνεται 2—3 ἰς ἀνά πᾶσαν ἡμέραν. Ἐν ἐλλείψει τῆς συσκευῆς ταύτης δύναται ὁ ἰατρός νὰ μεταχειρισθῇ καὶ ἀπλὴν φιάλην, ἐν ἣ ἐγχέτῃ ὕδωρ ζεστόν καὶ 1/2 δραχμὴν ἐλαίου τῆς τερεβινθίνης, παραγγέλλει δὲ τὸν ἀρρώστον νὰ εἰσπνέῃ διὰ σωληναρίου προσηρημένου εἰς τὸ στόμα τῆς φιάλης πολλάκις τῆς ἡμέρας ἀνά 1/4 τῆς ὥρας ἐκάστο-

τε. Ἀντί τοῦ ἐλαίου τῆς τερεβινθίνης δύναται τις νὰ μεταξι-
ρισθῇ καὶ τὸ ὕδωρ τῆς ἀσφάλτου (Asph. picea) ἢ τὸ ἐλαίου τῆς
ἀρακάθου (oleum Juniperi). Αἱ εἰσπνεύσεις αὗται ἔχουσι τὴ μέγα
πλεονέκτημα, ὅτι φέρουσι τοὺς ἀτμοὺς μέχρι καὶ αὐτῶν πᾶν λε-
πτωτάτων βρογχικῶν διακλαδώσεων. Ἐπιπεδῶν
τῆν. ἴσιν τοῦ βρογχικοῦ κατάρρου οὐσιωδῶς ἐπιπεδῶν
καὶ ἡ χρήσις λουτρῶν, ἰαματικῶν ὑδάτων καὶ ἡ ἀλλαγὴ τῆς ἐν
χώρῳ διατρίβης. Ἐκ τῶν λουτρῶν ὠφέλιμα εἰσι τὰ θάλασσια καὶ
μάλλιστα, ὁπότεν οἱ πάσχοντες ὄσι νέοι καὶ ἰσχυροὶ πάλιν, ἐνῶ
κατὰ τὴν προσβέβηκυέν ηλικίαν ἀντενδεδεικνύται ταῦτα. ὡς ἐπι-
πλασθῇ. Ἐκ τῶν ἀρκετῶν ὑδάτων τῶν πρὸς ἐσωτερικὴν χρῆσιν
χρησίων ἐνδεικνύνται ὅσα ἐμπεριέχουσιν ἀρθροῖον ἀνθρακικόν ὡς
ξυ, ἀνθρακικὸν νάτρον ἢ γλυκοῦρον νάτρον, ὡς λ. χ. τὸ ὕδωρ
τῆς πηγῆς τῆς Ἰπάτης, τοῦ Sellens, Eins, Glöckenberg, Billin-
stein. Ἐκ τῶν ἐν Βελγίῳ ὑσιούχων πηγῶν ἀνυσιμωτάτη ἀπεδεί-
χθη ἐκ πολλῶν περιπτώσεων ἡ τῆς Ἰπάτης οὐ μόνον διὰ τῆ μέ-
γα ποσὸν τοῦ ὑδροθειομένου ἀερίου ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τοῦ ἀνθρα-
κικοῦ ὀξέος, ὅπερ, ὡς πρὸς εἰρηται, ἐμπεριέχει ἀρθροῖον.

Ἀλλαγὴ κλίματος. Ἡ μεταλλαγὴ τῆς ἐν χώρῳ διατρίβης
ἀπεδείχθη εἰς πολλὰς περιπτώσεις τὸ καλλίστον ἰαματικὸν βοή-
θημα. Κατὰλληλοι χῶροι πρὸς διατρίβην τῶν ἀρρώστων εἰσιν
ἰδίως αἱ μὴ ἐπὶ νερῶν καὶ αἱ μὴ ὑποκείμεναι εἰς μεγάλας ἀτ-
μοσφαιρικές μεταβολάς. Ἐκτὸς τούτου ὁ ἰατρός ἀνάγκη νὰ ση-
πῇ εἰδικώτερον ἐάν ἡ ἀρρώστια ὁ μέλλων νὰ ἀλλάξῃ διαμονήν
νοσῇ ὑπὸ τοῦ καλουμένου ξηροῦ κατάρρου ἢ ἐνοχλῆται ὑπὸ πολ-
λῆς ἐκκρίσεως βλέννης. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἐκλέγεται χῶ-
ρα ὑγροτέρην ἔχουσα ἀτμοσφαῖραν, ὡς λ. χ. κοιλάς ἢ παράλιος
χώραι ἐν τῇ δευτέρῃ ὠφελεῖ διαμονὴ ἐν κλιματικῇ ξηρῇ τοιοῦτον
δὲ κλίμα ἔχουσι πρὸ πᾶσῶν αἱ ὄρειαι χῶραι.

Πρὸς ἐλάττωσιν τῆς εἰς ὑποτροπᾶς προδιάθεσος ἀνάγκη
προτιστῶς νὰ προφυλάσσηται ὁ ἀρρώστος ἀπὸ παντὸς δυναμέ-
νου νὰ ἐπιφέρῃ νέον κατάρρον, καθότι εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅ-
τι ὅσα συγγίεται εἰλην αἱ ὑποτροπαί, τασούτω ἐπιτίθεται
καὶ ἡ πρὸς αὐτῆς ἀρρώστια προδιάθεσις. Πλὴν τῆς προφυλά-

ξως ἀναγκάζον εἶναι νὰ σκληραγωγηθῇ τὸ σῶμα τοῦ ἀρρώστου
διὰ ψυχρολουσίας καὶ ἥττον θερμαινόντων ἐνδυμάτων.

γ) Ἐπιδημικός κατάρρους (Grippe, Influenza).
Ἐμετικὸν διδόμενον ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς νόσου δύναται οὐχὶ σπα-
νίως νὰ θραύνη κατὰ πολὺ τὴν διάρκειαν αὐτῆς. Οἱ ἀρρώσται
δὲν κατὰ τὴν πρώτην ἐξομοίαν νὰ ἐφησυχάζωσι μένοντες ἐν τῇ
κλινῇ καὶ πίνωσι κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἀρθροῖον ἀρωματικῶν
ἐγχύματα ἐξ ἀλθαλκῆς, φιλυλάς, θιάς κλπ. Ἐάν ἡ θῆξ ἢ λιαν
σπῆν καὶ ἐνοχλῇ τὸν πάσχοντα, δίδεται αὐτῷ ναρκωτικὸν εἰ-
σχυρῶν καὶ ἰδίως ἡ κόνη τοῦ Δοσίδρου (1 κόκκος 3—4κις τῆς
ἡμέρας). Κατὰ τῆς ὑπαρχούσης κεφαλαλγίας παραγγέλλονται
σπασμολι κατὰ τὸν αὐτῶν καὶ τὰ κάτω ἄκρα, καὶ, ἐάν αὕτη
πρόεργται ἐκ κατάρρου τῆς φύσεως, ἐπιβάλλονται μετὰ πολλῆς
ὠφελείας εἰσπνεύσεις ἀτμῶν διατριμμένου ὕδατος ἢ ὀπίου (ἰδ.
σελ. 212) καὶ ἐντρίβεις λίπους κατὰ τὸ μέτωπον. Πρὸς κατὰ-
πολέμωσιν τοῦ κατάρρου τῶν βρογχικῶν ἐνδεικνύνται ὅσα καὶ κα-
τὰ τὸν ἀπλοῦν βρογχικὸν κατάρρον. Ἰπάρχουσα δυσκοιλιάτις
λύεται δι' ἠπιῶν καθάρσιων (315, 216.) Ἀνήσυχτοι νύκτες ἐν-
δεικνύουσι χρῆσιν τῆς μορφίνης (763) ἢ τῆς κόνης τοῦ Δοσί-
δρου (764, 765). Οἱ κατὰ τὸ στήθος πόνου μαλίσσονται δι' ἐντρί-
βειν λίπους ἢ ἐλαίου, διὰ μαλακτικῶν καταπλασμάτων 4—6,
(81—83), καὶ, ἐάν ἐπιμένωσι, δι' ἐντρίβειν χρισμάτων πτηνι-
κῶν (766, 767). Ἡ ἐνίστε ἀναπτυσσομένη βρογχοπνευμονία θε-
ραπεύεται ἰδίως δι' ἐκδῶριον καὶ ἐμετικῶν. Ὁρελιμωτάτη ἀ-
πεδείχθη ἐξαιρετικῶς ἡ χρῆσις τῆς κινίνης εἰς δόσεις μεγάλας
(5 κόκκοι 4κις τῆς ἡμέρας).

Κατὰ τὴν ἀνάρρωσιν προσφέρεται ἀναληπτικὴ τροφή καὶ συνι-
στᾶται ἀποφυγὴ ἀνωματικῶν κόπων.

(Ἐπὶ τῆς αἱ συνταγῆς.)

ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ.

Περὶ τῆς οἰκίας ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός καὶ τῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὰ θέλια λοιμικὰ νοσήματα ὑπὸ N. Friedreich.

Ἐάν ἐπιστήσῃ τις ἰδιαιτέρως τὴν ἑαυτοῦ προσοχὴν εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ σπληνός ἐπὶ οἰκίαν νοσημάτων καὶ δὲν παραμελήσῃ νὰ ἐξετάσῃ καὶ τὸν σπλῆνα καθ' ἕνα τρόπον συνειθίσει ἐκάστοτε νὰ ἐξετάσῃ τοὺς πνεύμονας, τὴν καρδίαν, τὸ ἥπαρ, τὸ οὖρον κτλ., θέλει πεισθῆ ταχέως, ὅτι τὸ ὄργανον τοῦτο ἀλλοιοῦται κατὰ τρόπον καταφανῆ πολλῶ συχνότερον ἢ ὅσον συνήθως παραδέχονται. — Ἐνταῦθα ὁ λόγος ἔσται οὐχὶ περὶ τῶν προσφάτων ἐκείνων ἐξογκώσεων τοῦ σπληνός, αἵτινες συχνάκις ἀναπτύσσονται ἐν τῇ πορείᾳ παντοειδῶν οἰκίαν πρωτοπαθῶν νοσημάτων, π. χ. πνευμονίας, πλευρίτιδος κλπ., καὶ αἵτινες συνίστανται ἐκ μετρίων ὑπερπλαστικῶν σπαργώσεων ἐφελκυσσῶν μὲν τὴν ἡμετέραν προσοχὴν ἐν ταῖς νεκροτομαῖς, ἀλλὰ σχεδὸν πάντοτε διαφευγούσων τὴν κλινικὴν παρατήρησιν διὰ τὴν γνωστὴν δυσχέρειαν τοῦ ἀποδεικνύειν ἀσημάντου; ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός. Καὶ ὅμως αἱ περιπτώσεις αὗται ἐμφαίνουσιν ὅτι ὁ σπλῆν εἶνε ὄργανον συνυπαρχόμενον ἐκ διαφερόντως εὐδιεγέρτων στοιχείων καὶ εὐεπίφορον εἰς τὸ ἀντιδρᾶν μάλιστα ταχέως ὅς ὑπερπλασίας τῶν πολυφωδῶν αὐτοῦ στοιχείων καὶ ἐξ ἀπλῆς ὑπεραιμίας, συμφορήσεως ἢ ἐξ ἐρεθισμῶν προερχομένων ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς θερμασίας τοῦ πυρετικοῦ αἵματος. Ἄφ' ἑτέρου δὲ ὑπάρχουσι πολλὰί οἰκίαι πυρετικαὶ νόσοι, ἐφ' ὧν ἀναπτύσσονται ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός, ὑπερβαίνουσαι πολλὴν σπουδαίως τὸ κατὰ τὰς ἀρτί μνημονευθείσας περιπτώσεις παρατηρούμενον μέτρον καὶ ἐπὶ τοσοῦτον εἰς περίμετρον ἀνέχουσαι, ὥστε εὐκόλως γίνονται προσίταται εἰς τὴν ἐπίκρουσιν, προέχουσαι μάλιστα ὑπὸ τὸ πλευρικὸν τόξον δύνανται καὶ νὰ διακριθῶσιν ἀκριβέστατα διὰ τῆς ὑψηλότησεως. — Πρὸς ἐξήγησιν τούτων δὲν ἀρκεῖ ἡ παραδοχὴ ἐρεθισμοῦ ἐξ ἀπλῆς συμφορήσεως ἢ ἐκ τοῦ θερμοῦ πυρετικοῦ αἵματος' πολλῶν μᾶλλον ἀναγκάζεται τις ν' ἀναζητήσῃ καὶ ἄλλην αἰτίαν, συν-

τελοῦσιν εἰς τὰς τόσον σπουδαίας ὑπερπλαστικὰς βλαστήσεις τῶν πολυφωδῶν στοιχείων τοῦ σπληνός. Ἐάν τις σκεφθῆ, ὅτι ἐπὶ πάντων τῶν οἰκίαν νοσημάτων, ὧν ἡ μiasmατικὴ γένεσις εἶνε ἀναμφίβολος (τύφος, σηψιλία, διαλείπων κλπ.), καὶ κλινικῶς καὶ ἀνατομικῶς βεβαιούται ἡ κανονικὴ ἐμφάνσις σπουδαίων ἐξογκώσεων τοῦ σπληνός, ἀναγκάζεται ὡς αἰτίας ἰδιαζόντως τὸν σπληνικὸν πολφὸν ἐρεθίζούσας νὰ παραδεχθῆ οὐσίας ἀλλοτρίας μεινούσας τὸ αἷμα. Ἐκ τούτου συνάγεται δικαιολογικῶς ὡς πρὸς τὸ ἐφαρμόζειν ἐν γένει τὴν ὑπαρξίν σπουδαίας τοῦ σπληνός ἐξογκώσεως πρὸς προσδιορισμὸν τῆς μiasmατικῆς φύσεως οἰκίας τινὸς παθήσεως, οὕτω δὲ θέλομεν χωρῆσθαι ἐν ἔθιμα περαιτέρω ἐπὶ τοῦ πολυειδῶς σιαινοῦ γένους τῆς αἰτιολογίας, προκειμένου νὰ ὀρίσθῃ ὡς πρὸς τὴν γένεσιν αὐτῆς ἀμφίβολος νοσηρὰ τις μορφή. Ἡ εὐκολία, μὲθ' ἧς ἀκριβῶς ὁ σπλῆν ἀντιδρᾷ εἰς τινὰς ἐν τῷ αἵματι ὑπαρχούσας βλαβερὰς ὕλας ἐξηγεῖται οὐ μόνον ἐκ τοῦ περιεχομένου οὐ μὲγάλου ποσοῦ αἵματος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἀνατομικῆς αὐτοῦ κατασκευῆς. Ἰννορίζομεν ὅτι αἱ ἐν τῷ σπληνὶ ἀρτηρίαι ἀποσχίζονται εἰς λεπτότατα διάτρητα κλωνία καὶ τριχοειδῆ, ἀφ' ὧν τὸ αἷμα ἐκχέεται εἰς εὐρεῖς στερομηνοὺς τοιχωμάτων χώρους, ἐξ ὧν συνάγονται αἱ φλέβες, αἵτινες ὡσαύτως ἀρῶνται ὡς ἡθμοειδῶς διάτρητα σωληνάκια. Ἢ ἐραδύτης, μὲθ' ἧς τὸ αἷμα χύνεται διὰ τῶν εὐρέων διαμέσεων τούτων χασμάτων, ὡς καὶ αἱ ἀμμοσι σχέσεις, εἰς ἃς τοῦτο ἐνταῦθα ὡς καὶ κατὰ τὰ διάτρητα μέρη τῶν ἀγγείων διατελεῖ πρὸς τὰ τόσον εὐδιεγέρτα λεμφοειδῆ κύτταρα καὶ τὰ λεπτοφυῆ ἰνώδη πλέγματα τοῦ πολφου, ἐξηγοῦσι διὰ τί βλαβερὰ, τὸ αἷμα μεινύσας, οὐσίαι ἐπέχονται διαφερόντως εὐκόλως ἐν τῷ σπληνί, συναθροίζονται ἐν αὐτῷ καὶ μετὰ ἰδιαζούσης ἐντάσεως δύνανται ν' ἀναπτύξωσι τὰς ἐρεθιστικὰς αὐτῶν ἐνεργείας ἐπὶ τὸν ἱστόν.

Ἐκ τῶν μiasmατικῶν νόσων, ἐφ' ὧν διαφερόντως συχνάκις δύναται νὰ βεβαιώσωμεν σπουδαίας ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός, εἶνε ὡς γνωστὸν, ὁ κοιλιακὸς τύφος. Καὶ ἐπὶ ἐλαφρῶν καὶ ἐλαφροτάτων τύφων εὐρίσκονται τακτικῶς αἱ ἀναμφίβολοι ἐξογκώσεως

τοῦ σπληνός, ἐν δὲ τῇ Ιατρικῇ Ἑταιρίᾳ τῆς Ἑιδελευθέρῃς ἄλλοτε, συζητήσεως γενομένης περὶ τῆς διαγνώσεως τοῦ τύπου, ανωφεύγησεν πάντες ἀνευ δυσκολίας εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ ἐν Ἑιδελευθέρῃ ἐνδημοῦντος καὶ ἐπιδημοῦντος κοιλιακοῦ τύπου νὰ ἀναγώμεν μόνον ἐκεῖνα τὰ νοσήματα, ἅτινα φέρουσι πρόσκατον ἐξόγκωσιν τοῦ σπληνός ἀδιαφιλονεικῶς ἀποδεικνυμένην, ἐπὶ δὲ ἀμφιβόλων περιπτώσεων ὡς σπουδαιότατον διαγνωστικὸν κριτήριον τῆς τυφώδους φύσεως τοῦ νοσήματος νὰ θεωρωμεν τὴν ὑπαρξίν τῆς ἐξογκώσεως ταύτης. Στηριζόμενος εἰς εὐρυτάτας παρατηρήσεις δύναμαι νὰ ἐπιβεβαιώσω καθ' ὁλοκληρίαν ὅ,τι νεωστὶ ἀπεφάνθη ὁ Jürgensen περὶ τῆς σημασίας τῆς ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός ὡς πρὸς τὴν διάγνωσιν τοῦ ἐλαφροτάτου καὶ λαμβάνοντος τύπου· ἔτυχον δι' ἱκανῶς συχνάκις εὐκαιρίας ν' ἐπιδείξω ἐν τῇ ἐμῇ κλινικῇ περιπτώσει, ὧν ἡ τυφώδης φύσις ἀπεκαλύπτετο ὑπὸ τῆς ὑπάρξεως τῆς τοῦ σπληνός ἐξογκώσεως. Ἄλλ' ὅμως ἤθελε πλανηθῆ τις ἀν πιστεύσῃ, ὅτι ἡ ἐξογκώσις τοῦ σπληνός ἐπὶ τοῦ ἐλαφροτάτου τύπου εἶνε πάντοτε ἐλάττων ἢ ἐπὶ τοῦ βαρέος, ἢ ὅτι ἡ ἐξογκώσις τοῦ σπληνός εἶνε κατ' εὐθεσίαν ἀνάλογος πρὸς τὰ λοιπὰ συμπτώματα. Τούναντίον ὁ λίγον προσέχων τις δύναται εὐκόλως ἀν πεισθῆ, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαφροτάτων μορφῶν τοῦ τύπου ἡ ἐξογκώσις τοῦ σπληνός οὐχὶ σπανίως φθάνει εἰς τόσον σπουδαῖον μέγεθος, ὥστε πρόχειρον πολὺ ὑπὸ τὸ πλευρικὸν τόξον, ἐνῶ ἐξ ἐναντίας πολλάκις ἐπὶ βαρέος τύπου ὁ ὄγκος ὑπολείπεται ἀξιοσημειώτως τοῦ τοιοῦτου μεγέθους. Ἐνίοτε παρετήρησα βαρυτάτους τύπους μετὰ συνεχούς θερμοκρασίας 40° C καὶ ἐπέκεινα, ἐφ' ὧν ὁ σπλὴν δι' ὅλης τῆς διαρκείας τῆς νόσου παρέμεινεν ἐντὸς ὁρίων μεγεθύνσεως πολὺ μετρίου. Ἀπέναντι τοιοῦτων γεγονότων ὅμως δὲν δύναται τις οὐδοπιεσθῆναι τὸ μέγεθος τῆς τοῦ σπληνός ἐξογκώσεως νὰ θεωρηθῆ ὡς μέτρον τῆς ἐντάσεως τῆς νόσου, τούναντίον ἀνάγκη νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἐπὶ ἐκάστου προσώπου ἰδίᾳ τὰ στοιχεῖα τοῦ σπληνός ἔχουσι διάφορον βαθμὸν δυνάμεως πρὸς ἀντίστασιν, δι' ἣν ὁ σπλὴν ὅτε μὲν πλέον, ὅτε δὲ ἐλαττόν δύναται δι' ὑπερπλασίας τοῦ πολυροῦ ν' ἀντιδρῇ εἰς τὰς ἐρεθιστικὰς ἐνεργείας τῆς

μικινούσης ὕλης. Ἐν τούτοις δυνάμεθα νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ὁ σπλὴν σπανιώτατα ἔχει τοιαύτην δυνάμιν πρὸς ἀντίστασιν κατὰ ἐρεθίζουσῶν ιδιοτήτων τοῦ τυφικοῦ ἰοῦ ὥστε νὰ μὴ ἐξογκώται εἰς βαθμὸν εὐαπόδεικτον· καὶ ἀν δὲ σπανιώτατα συμβαίνει ὥστε καθ' ὅλην τὴν πορείαν τῆς νόσου νὰ μὴ δύναται διὰ τῆς ἐπικρούσεως ν' ἀποδειχθῆ ἀσφαλῶς ἐξογκώσις τοῦ σπληνός, τούτο ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν, ἥτις οὐδαμῶς ἀποκλείει τὴν ὑπαρξίν μετρίου ἐξογκώσεως. Ὡς ἀλλαγῶν δισχυρίσθην ἡ ἐξογκώσις τοῦ σπληνός ἀναπτύσσεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πολὺ ἐνωρὶς ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ κοιλιακοῦ τύπου· καὶ ἀνήκει συνήθως εἰς τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς νόσου, τοῦθ' ὅπερ ὡσαύτως ἐμφαίνει, ὅτι τὸ σπληνικὸν παρέγχυμα εἶνε διαφερόντως εὐαίσθητον εἰς τὸν ἐν τῷ αἵματι ὑπάρχοντα τυφικὸν ἰόν. Ἀφοῦ συχνάκις ὁ σπλὴν ἤδη τὴν 2 ἢ 3 ἡμέρας τῆς νόσου παρατηρεῖται τοσοῦτον ἐξογκωμένος, ὥστε σαφέστατα προέχει ὑπὸ τὸ πλευρικὸν τόξον, ἀναφέρεται φυσικῶς ἢ εἰκασία, ὅτι τοῦ σπληνός ἡ μεγέθυνσις δυνατὸν νὰ ἀρχεῖται ἤδη πρὸ τῆς ἐμφανείας τοῦ πυρετοῦ καὶ τῶν λοιπῶν συμπτωμάτων. Κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ἐδυνήθην νὰ μεταβάλω εἰς βεβαιότητα τὴν πολλὰκις ἐπεληθοῦσάν μοι εἰκασίαν ταύτην. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἰς τῶν βοηθῶν μου ἀνεκαίνουσέ μοι, ὅτι παρετήρησεν τὸν σπλὴνα αὐτοῦ ἐξογκωμένον. Ἐξετάσας αὐτὸν παρευθὺς ἐπέειπθην, ὅτι πράγματι ὁ σπλὴν αὐτοῦ ἦτο τόσον ἐξογκωμένος, ὥστε θετικῶς ἐδύνατό τις ὑπὸ τὸ πλευρικὸν τόξον νὰ φηλαφήσῃ αὐτόν. Ἡ εὐεξία ὑπῆρχεν ἐτι ἐντελής· οὔτε διαλείπων προηγήθη, οὔτε ἄλλη τις νόσος, ἥτις ἐδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ ἐξογκώσιν τοῦ σπληνός. Κατὰ τὰς ἐπομένους ἡμέρας ἐπῆλθον τὰ πρῶτα πυρετικὰ φαινόμενα καὶ ἀνεπτύχθη βαρυτάτος πλείονας ἐβδομάδας διαρκέσας τύφος, οὔτινος λήξαντος ὁ σπλὴν ἀποκατέστη αὐθις εἰς τὸ κατὰ φύσιν μέγεθος. Ἐπὶ τοῦ ἀρρώστου τούτου ἀναμφιβόλως ὁ σπλὴν ἐξογκώθη σπουδαίως ἐν καιρῷ τοῦ σταδίου τῆς ἐπιώσεως· ἐάν δὲ ἀναλογισθῶμεν καὶ τὸ προμνημονευθὲν γεγονός, ὅτι πολὺ συχνάκις κατὰ τὰς πρῶτας ἡμέρας τοῦ τύπου ἀποδεικνύονται σπουδαῖαι ἐξογκώσεις τοῦ σπληνός, πιστεύω ὅτι δύναμαι ν' ἀποφανθῶ, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς τυφικῆς τοῦ

σπληνός εξογκώσεως ὡς ἡ πρώτη καὶ ἡ μόνη ἐτι ἐνέργεια τῆς ἐν τῷ αἵματι ὑπαρχούσης μiasματικῆς ἕλης δύναται ν' ἀναχθῆ ἤδη εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐπωάσεως καὶ νὰ φθάσῃ κατ' αὐτὸ εἰς σπουδαίαν περίμετρον. Ὅτι δὲ τοῦτο συμβαίνει σταθερῶς, δὲν δυνάμεθα ἀληθῶς ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ διασχυρισθῶμεν μετὰ βεβαιότητος· ἐν τούτοις καὶ δόκιμς ἡ ἐξογκώσις τοῦ σπληνός διακρίνεται διὰ τῆς ἐπικρούσεως πρῶτον μετὰ τὴν ἐμφάνειαν τῶν λοιπῶν συμπτωμάτων, δὲν θέλει τις ἀρνηθῆ, ὅτι εἴως δυνατὸν ν' ἀρχεται ἡ ἐξογκώσις κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς μίανσεως καὶ κατόπιν νὰ μεγεθύνεται εἰς βαθμὸν δυνάμενον ἀσφαλῶς ν' ἀποδειχθῆ. Ὅπως δὲ ἴσως πείσῃ πείσῃ προσοχῆς ἄξιον εἶνε τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐξογκώσις τοῦ σπληνός ἀναπτύσσεται ἤδη κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐπωάσεως τοῦ τύφου, καὶ ἐν τῷ φαινόμενῳ τούτῳ πιστεύω ὅτι ἔχομεν μόνον νὰ διακρίνωμεν τὴν γενομένην μίανσιν πρὸ τῆς ἐισβολῆς τοῦ πυρετοῦ καὶ τῶν λοιπῶν συμπτωμάτων. Ἴσως δὲ εἶνε κατορθωτὸν ἐπὶ τῶν διατριβόντων ἐν οἰκίᾳ ἢ συνοικίᾳ προσβληθῆσις ὑπὸ ἐπιδημικοῦ τύφου νὰ πρᾶξι τις εἰς τινα ἐξ αὐτῶν τὴν ἐπικευμένην νόσον, ἐπικρούων τὸν σπλῆνα, τοῦθ' ὕπερ δύναται νὰ συνεπάγεται πρακτικῶς καὶ θεραπευτικῶς-συνεπειῶς.

Ὅπως ὅμως ὁ σπλῆν ἐπὶ τοῦ κοιλιακοῦ τύφου ἐξάπαντος ἀνήκει εἰς τὰ κατὰ πρῶτον ἀλλοιούμενα ὄργανα, οὕτω συνήθως καὶ ἔσχατος ἀποκαθίσταται εἰς τὸ κατὰ φύσιν· ἐπίσθην δὲ πολλάκις, ὅτι μάλιστα ἐπὶ βαρειῶν περιπτώσεων ἡ ἐξογκώσις τοῦ σπληνός διαρκεῖ σχεδὸν ἀμετάβλητος ἐπὶ μακρὸν κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἀναφρώσεως. Συνήθως μετὰ τὴν λήξιν τῆς νόσου εἶνε ἀνάγκη μακροτέρου χρονικοῦ διαστήματος μέχρι οὗ τὰ ἐξ ὑπερπλασίας στοιχεῖα τῆς ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός διαλυθῶσι καὶ ἀπορροφηθῶσι, καὶ μέχρι οὗ ὁ τόνος τῶν συστατικῶν κυρίων τοῦ σπληνικοῦ ἱστοῦ καὶ τῶν ἀγγείων αὐτοῦ ἀποκατασταθῶσι πάλιν βαθμηδὸν διὰ τῆς θρεπτικῆς ἀποκαταστάσεως. Σημειωτέον δὲ ὅτι κατὰ τὰς ἡμᾶς παρατηρήσεις αἱ ὑποτροπαὶ τοῦ τύφου συμβαίνουσι πάντοτε κατὰ τὸν χρόνον, καὶ ὅν ἐν τῇ ἀναφρώσει παραμένει ἐτι ἡ τοῦ σπληνός ἐξογκώσις ἀπὸ ἀπο-

καταστάτος τοῦ σπληνός εἰς τὸ κατὰ φύσιν, παρέρχεται καὶ ὁ κίνδυνος τῆς ὑποτροπῆς.

Ἴπτον ἡ ἐπὶ τοῦ τύφου αἱ κλινικοὶ ἐπέστησαν τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τῶν πλείστων ἄλλων λοιμικῶν νόσων. Ἐὰν ἐν πρώτοις ἐξετάσωμεν τὴν διφθερογόνον φλεγμονὴν τοῦ φάρυγγος, ὀφείλω ἀδιστακτικῶς νὰ συμμερισθῶ τὴν γνώμην τῶν θεωρούντων τὴν τοῦ φάρυγγος πάθειν ὡς ἐντοπισμὸν, ὡς τὴν τοπικὴν ἐκδήλωσιν καθολικῆς μίανσεως. Ἴδη συναγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς γνώμης ταύτης ἀριθμητικῶς περιπτώσεις, ἐν πλείονας παρετήρησα, καθ' ἃς ὁ πυρετός καὶ τὰ φαινόμενα βαρείας προσβολῆς τῆς γενικῆς καταστάσεως ἐπὶ μίαν ἢ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας προηγούνται τῆς ἐμφάνεως τῆς φαρυγγικῆς παθήσεως. Ἐὰν δὲ οἱ παθολογικοὶ ἀνατόμοι ἢ οὐδαμῶς ἢ ἐπὶ εὐαρίθμων περιπτώσεων μνημονεύουσι τὴν ὄψεσιν τοῦ σπληνός ἐξογκώσιν ἐν νεκροτομαῖς ἀποθανόντων ἐκ διφθερογόνου φλεγμονῆς, ἔσως τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ κατὰ τὴν νόσον ταύτην ἐξογκώσεως ἐν γένει εἶνε ἐλάσσονος βαθμοῦ ἢ αἱ τοῦ τύφου, καὶ πάντως· σὺν τῷ ἐπερχομένῳ θανάτῳ κατὰ τὸ πλείστον συμπίπτουσιν. Καὶ δὲν δύναμαι μὲν ἀληθῶς νὰ διασχυρισθῶ, ὅτι κατώρθωσα ἐπὶ διφθερογόνου νόσου τὴν ὑπαρξίν ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός ν' ἀποδείξω ὡς σταθερὸν κλινικὸν φαινόμενον, δύναμαι ὅμως νὰ βεβαιώσω ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἠδυνήθην ἐν μέρει καὶ πρὸ τῆς σαφοῦς ἀναπτύξεως τῆς τοπικῆς παθήσεως νὰ καταδείξω τὴν ὑπαρξίν ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός διὰ τῆς ἐπικρούσεως ἀνευ τινός δυσκολίας, ἐνίοτε καὶ ὑπὸ τὸ πλευρικὸν τόξον προσοχῆς· καὶ ἐν τούτῳ δὲ ἐδυνάμην νὰ διῶ ἀπόδειξιν περὶ τῆς φύσεως τῆς νόσου, ὡς πρωτοπαθοῦς καθολικῆς μiasματικῆς. Τῆς τυφικῆς ἡμῶς ἐξογκώσεως διαστέλλεται ἡ κατὰ τὴν διφθερογόνον νόσον, καθότι ἐνδιδοῦσης τῆς φαρυγγικῆς παθήσεως καὶ τοῦ πυρετοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον αὐτὴ ταχέως παρέρχεται, ἐνθ' ἡ τυφικὴ, ὡς ἐρβέθη, διαρκεῖ συνήθως μακρὸν ἐτι κατὰ τὴν ἀναφρώσιν.

Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ἐξανθήματα ἐπὶ πολλῶν περιπτώσεων ἐθολογίας, ἐνίοτε ἤδη κατὰ τὸ προδρομικὸν στάδιον αὐτῆς, παρετήρησα σπουδαίως τοῦ σπληνός ἐξογκώσεως, καὶ δύναμαι νὰ ἐ-

πειθεβαίωσω πληρέστατα τὰ λεγόμενα ὑπὸ Birch-Hirschfeld περὶ ἐμφανίσεως ἐξογκώσεων τοῦ σπληνός ἐν τῇ εὐλογίᾳ, διαφω-
νῶν πρὸς αὐτὸν μόνον ὡς πρὸς τὸ ὅτι τὰς ἐξογκώσεις τοῦ σπλη-
νός τὰς μεγάλας, ἂς ἐκεῖνος κυρίως μόνον ἐπὶ τῶν αἰμορραγι-
κῶν εὐλογιῶν παρατήρησε, ἐγὼ ἠδυνήθην ἐπίσης ἢ ἀνέρω πολ-
λάκις καὶ ἐπὶ τῶν μὴ αἰμορραγικῶν. Ἐν τῇ ὀστρακίᾳ καὶ τῇ
ilargā ἤδη ὁ Trojanowsky ἐξῆρε τὴν ἐμφάνειν κοῦχι ἀναξίων
λόγου ἐξογκώσεων τοῦ σπληνός, λέγων ὅμως ὅτι εὗρεν αὐτὰς
μόνον ὁσάκις μετὰ πρώτῃν ἀτελεῖ ἐκθυσιν τοῦ ἐξάνθηματος εἶ-
πετο ἐν βραχεῖ χρόνῳ δευτέρα ἐκθυσίς. Κατὰ τὰς ἐμὰς ὁμῶς πα-
ρατηρήσεις ἀνευρίσκονται κλινικῶς εὐαπόδεικτοι ἐξογκώσεις τοῦ
σπληνός καὶ κατὰ τὰς πλείονας τῶν τακτικῶς ἀναπτυσσομέ-
νων καὶ διατρεχουσῶν περιπτώσεων τῶν ἐξάνθημάτων τούτων.
Καὶ ἐπὶ ὀστρακίᾳ ἐπέτυχον εἰς τινὰς περιπτώσεις νὰ ἐπιθεβαίω-
σω τὴν ἐξόγκωσιν τοῦ σπληνός μετὰ πάσης θεβαιότητος ἐν και-
ρῷ τοῦ προδρομικοῦ σταδίου, πάντως δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον με-
τὰ γενομένην ἐκθυσιν, ἀδιέφορον ἂν συνυπῆρχε καὶ διφθερογό-
νος φλεγμονὴ τοῦ φάρυγγος ἢ οὐχί. Ὡς πρὸς τὴν *ilargā* ἢ τὰ
νῦν ἐν Ἑιδελβέργῃ ἐπικρατοῦσα ἐπιδημία παρέσχε μοι τὴν εὐ-
καιρίαν ἐπιχειρημένως νὰ πεισθῶ περὶ τῆς ἀναπτύξεως ὀξείων,
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμῶς μετρίων ἐξογκώσεων τοῦ σπληνός.
Ἰδιαζόντως ἀξία λόγου εἶνε ἡ σχεδὸν τακτικὴ ἐμφάνεις
ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός ἐπὶ τοῦ ἐρυσιπέλατος τοῦ προσώπου.
Ἐγένετο ἀπόπειρα νὰ θεωρηθῇ ἡ πάθους αὕτη ὡς τραυματικὴ
πάντοτε, ὡς δὴθεν ἀρχομένη πάντοτε ἐκ μικρῶν τραυμάτων καὶ
ἐκδορῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τοὺς μυκτῆρας. Εἰς τινὰς πε-
ριπτώσεις οὐδαμῶς ἀρνοῦμαι τὴν τοιαύτην γένεσιν, ἀλλ' ἀφ' ἐ-
τέρου βλέπομεν καὶ ἰκανῶς συχνάκις ἄλλας, καθ' ἃς πᾶν ἕνος
κακώσεως λείπει, ἢ καθ' ἃς ἡ πάθους ἀρχεται κατὰ τὴν ῥάχιν
τῆς ρινός, ὅπου θεβαίως καὶ ἡ ἐλαχίστη τρώσις δὲν δύναται νὰ
μείνῃ ἀπαρατήρητος. Ἐπὶ πασῶν τούτων τῶν περιπτώσεων πρί-
πει ν' ἀποκρινεθῇ πᾶς στοχασμὸς περὶ τραυματικῆς φύσεως, περὶ
μιάσεως εἰσχωρήσεως ἀπὸ τοῦ δέρματος· ταύναντιον πρόκειται
περὶ πρωτοπαθῶν τοῦ αἵματος μιάσεων γινομένων κατ' ἄλλον

τινὰ τρόπον, ὡς ἐπικολούθημα καὶ ὡς ἐκδήλωσις ἀναπτύσ-
σεται ἡ πάθους τοῦ δέρματος ἀνάλογος τῶν λοιπῶν ὀξείων
ἐξάνθημάτων. Καὶ ἡ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μόνον ἐπὶ περιορισμέ-
νον ἀριθμὸν ἡμερῶν ἐκτεινομένη, κυκλικὴ πορεία τῶν πλεί-
στον ἐρυσιπέλατων τοῦ προσώπου ὑπομνησθεὶς πλείοτερον
τὰς σχέσεις, αἵτινες ἀπαντῶσιν ἐπὶ τῶν ὀξείων ἐξάνθημά-
των, ἢ τὴν μᾶλλον παρατεταμένην πορείαν καὶ τὸν κακοη-
θίστερον χαρακτῆρα τῶν τραυματικῶν ἐρυσιπέλατων. Δύναμαι
νὰ θεβαιώσω, ὅτι ἐπὶ τῶν συνήθων ἐρυσιπέλατων τοῦ προσώ-
που σπανίως δὲν εὕρισκω τὴν ἐξόγκωσιν τοῦ σπληνός, ἥτις μᾶ-
λιστα ἐνίστε αὐξάνει εἰς τοιοῦτον μέγεθος, ὥστε προέχει πολὺ
ὑπὸ τὸ πλευρικὸν τόξον. Ἐνίστε καὶ ἡ λευκιματουρία ὑποση-
μαίνει ἐπὶ τῶν τοιούτων περιπτώσεων συνυπάρχοντα παρεγγυ-
ματιῶδη ἐρεθισμόν τῶν νεφρῶν προελθόντα ἐκ τοῦ ἐν τῷ αἵμα-
τι ἰοῦ. Τὴν ἐξόγκωσιν τοῦ σπληνός εἶδον κάλλιστα ἐπὶ γυναι-
κός, ἥτις προσελήφθη ἐν τῇ ἐμῇ Κλινικῇ κατὰ τὴν 11 Ἰουλίου
1872 δι' ἐρυσίπελας τοῦ προσώπου ἐπινεμηθῆν τὸ μέγιστον τῆς
κεφαλῆς μέρος. Αὕτη εἶχε κινητὸν σπλήνα, ὥστε ἦτο εὐκόλον νὰ
περιλαμβάνῃ τις μετὰ τῶν χειρῶν τὸ καταπεπρωκὸς λίαν εὐ-
κίνητον καὶ ἐπαισθητῶς ἐξογκωμένον ὄργανον καὶ νὰ παρακο-
λουθῇ ἐν πάσῃ ἀκρίβειᾳ διὰ τῆς ψηλαφήσεως τὴν μετέπειτα ἐ-
παναστροφὴν αὐτοῦ εἰς τὸ κατὰ φύσιν. Ὡς κανὼνα εὕρισκω ὅτι
αἱ κατὰ τὸ ἐρυσίπελας ἐξογκώσεις αὐταὶ μετὰ τῆς καταπτώσεως
τοῦ πυρετοῦ καὶ τῆς λύσεως τῆς δερμικῆς παθήσεως ταχέως πα-
ριδρομοῦσι καὶ δὲν ἔχουσι τὴν ἐπιμονὴν ἐκείνην τῶν κατὰ τὸν
τύπον ἐξογκώσεων, ἣν προεμνημόνευσα. Σπανίως βραδύνει ἡ ὀ-
πισθοχώρησις, καὶ τότε ἡ ἐξόγκωσις ἐξακολουθεῖ ἰκανῶς μακρὸν
καὶ κατὰ τὴν ἀνάβρωσιν, ὅπως παρατήρησα ἐπὶ ἐρυσιπέλατος ὑ-
πηρετρίας, ἕπερ γεννηθῆν μετὰ ἐπιπόλαιον τραυματισμὸν κατὰ
τὴν κορυφὴν ἐπενεμηθῆ ἐπὶ τὸ πρόσωπον, τὸ τριχωτὸν τῆς κε-
φαλῆς, τὸν αὐχένα, τὰ νῶτα μέχρις ὀσφύος. Μετὰ τὴν παῦσιν
τοῦ πυρετοῦ ἡ σπυδαία ἐξόγκωσις τοῦ σπληνός διήρκεσε πλέον
τῶν 14 ἡμερῶν.

Ἴσως ἐκ πρώτης ὀψεως φανῶ τολμηρὸς, ἂν δισχυρισθῶ, ὅτι

μορφαί τινες νοσηραί, αἰτινές κατὰ συνήθειαν θεωροῦνται ὡς ἀποτελέσματα ἀπλῶς τοπικῶν ἐρεθισμῶν, ὡς ἀπλῆ τοπικὰ φλεγμοναί, πρέπει νὰ κατολογηθῶσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ὀξείων μiasmaticῶν νοσημάτων. Ἐλπίζω ὅμως ὅτι οἱ ὑπὲρ τῆς γνώμης ταύτης λόγοι μου θέλουσι δικαιώσῃ τὸν δισχυρισμὸν μου. Οὐτως ὑπάρχει μορφή ὀξείας κορυζῆς, ἥτις κατὰ τὴν ἐμὴν πεποίθησιν θετικῶς πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς μiasmaticὴ νόσος. Κατ' αὐτὴν ἀναπτύσσεται πυρετὸς ταχέως εἰς σπουδαῖον ὕψος αὐξάνων ἐνίστε μετὰ βήγους ἀρχόμενος ἢ γενικὴ κατὰστασις προσέλλαται εἰς βαθμὴν μέγαν καὶ δισγίρει φόβον περὶ ἀναπτύξεως βαρείας νόσου, ὅτε τὴν 2 ἢ 3 ἡμέραν ἐκφαίνεται ὀξεία κόρυζα, ἥτις δὲν εἶνε ἀνάλογος τῆς ἐντάσεως τοῦ πυρετοῦ καὶ τῆς γενικῆς προσβολῆς. Ἀναπτυχθεῖσας τῆς τοπικῆς παθήσεως ὁ πυρετὸς ὀπισθοχωρεῖ ταχέως καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἡ νόσος λήγει ἢ φυσικῆ ἐξέτασις ἐμφαίνει τὴν καλὴν πάντων τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων κατάστασιν· μόνον καταφανὴς τοῦ σπληνὸς ἐξογκώσις διακρίνεται, ἥτις ὅμως σὺν τῇ παύσει τοῦ πυρετοῦ ταχέως παύρεχται. Ἐπιταῦθα δὲν δύναται τις νὰ θεωρήσῃ τὸν πυρετὸν ὡς ἀπακολύθημα τῆς φλεγμονῆς τοῦ ρινικοῦ βλεννογόνου, διότι ταύτης προηγεῖται ἐκεῖνος· τοῦναντίον ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πορείαν τῆς παθήσεως παρατηρεῖται μεγάλη ἀναλογία πρὸς τὰ ὀξεία ἐξαιρέματα καὶ πιστεύω, ὅτι ἐκ τούτου προκύπτει καταφανῶς ἡ μiasmaticὴ φύσις τῆς νόσου, ὅταν μάλιστα συγχρόνως προσέξῃ τις καὶ εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἐξογκώσεως τοῦ σπληνὸς ἤδη πρὸ τῆς εἰσβολῆς τῆς τοπικῆς παθήσεως.

Ὁν τρόπον μορφαί τινες ὀξείας κορυζῆς, ἀπαντῶσιν ἐνίστε καὶ ἰδίαι μορφαί ὀξείας κυνάγγης τοῦ φάρυγγος καὶ τῶν ἀμυγδαλῶν, ἀνήκουσαι κατ' ἐμὴν εἰς τὴν τάξιν τῶν ὀξείων μiasmaticῶν νοσημάτων, ἐφόσον ἀναπτύσσονται ὑπὸ προηγουμένων ζωηρῶν πυρετῶν, δυσανάλογον πρὸς τὴν βέντασιν καὶ ἐξτασιν τῆς τοπικῆς παθήσεως, καὶ ὑπὸ ἀφοδρῶν προσβολῆς τῆς καθολικῆς καταστάσεως, καὶ διατρέχουσι ἀναμφισβόλως μετὰ ἐξογκώσεως τοῦ σπληνός. Παραλείπω τὴν περιγραφὴν πολλῶν περιπτώσεων τριούτων, ἃς παρατήρησα ἐν τῇ ἐμῇ κλινικῇ, κατὰ

τινας ἐποχὰς μάλιστα ἰδίως, πεποιθὼς ὅτι θέλει πολλὰς τοιαύτας ἀπαντήσῃ πᾶς ἱατρός, ὅστις σὺν τῇ ἀπλῇ τοπικῇ παθῆσει ἐξετάξῃ ἐκάστοτε προσεκτικῶς καὶ τὴν τοῦ σπληνός κατάστασιν.

Διακφερόντως ὅμως σπουδαίως θεωρητέον μορφαί τινες ὀξείας πνευμονίας, ἃς θετικῶς πρέπει νὰ παραδεχθῶ ὡς τὴν ἐκδήλωσιν μiasmaticῆς νοσήσεως, καὶ περὶ ὧν ἀνάγκη νὰ λαλήσωμεν λεπτομερέστερον. Αἱ πνευμονίαι αὗται, περὶ ὧν ἐνταῦθα ὁ λόγος, διαστελλονται πολυειδῶς καὶ ὀριστικῶς ἀπὸ τῶν συνήθων, τῶν καλουμένων γνησίων ὑμενογόνων πνευμονιῶν, ὅποια παρατηροῦνται συγχρόνως μετὰ ψύξεως, μάλιστα διαρκούντων δριμύτων καὶ ψυχρῶν θορειῶν καὶ βορειανατολικῶν ἀνέμων. Ἐν πρώτοις ἡ εἰδίξιμος πορεία τῆς τοπικῆς φλεγμονῆς παριστᾷ τι ἴδιον. Ἐνῶ αἱ συνήθεις πρωτοπαθεῖς πνευμονίαι ἢ πλευροπνευμονίαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκφαίνονται εἰς τρόπον, ὡστε ὑπὸ πυρετικῶν βήγους ἐν ἀρχῇ προσβάλλεται ὑπὸ τῆς φλεγμονῆς ἱκανῶς ὁμοτίμως καὶ συγχρόνως ὠρισμένον τμήμα τοῦ πνεύμονος, αἶον εἰς λοβὸς, καὶ φθάνει εἰς ἡπάτωσιν, ἥτις περιορίζεται εἰς τὸν ἀπαξ καταληφθέντα τόπον καὶ μετὰ ὠρισμένον ἀριθμὸν ἡμερῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν 5—7 ἡμέραν δι' αἰφνιδίου καταπτώσεως τοῦ πυρετοῦ καὶ κριτικῶν φαινομένων μεταβαίνει εἰς λύσιν ἐπίτης ὁμοτίμως καὶ πανταχοῦ σχεδὸν συγχρόνως, ἐπὶ τῶν προκειμένων ἐν τῷ λόγῳ πνευμονιῶν παρατηροῦμεν τὴν φλεγμονὴν ἀργομένην κατὰ πρῶτον εἰς τι περίγραπτον μέρος, καὶ δυνάμεια διὰ τῆς φυσικῆς ἐξετάσεως νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ἡπάτωσιν νεμωμένην ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν πάντοτε περαιτέρω ἐπὶ μείζονα ἔκτασιν. Ἐἶδον περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁλόκληρος ὁ εἰς πνεύμων προσεβλήθη τοιοῦτοτρόπως, καὶ ἡ πνευμονία ἀρξαμένη ὀπισθεν καὶ κάτω προέβη εἶτα ἐπὶ τὰ ἄνω πρὸς τὸ μέσον, ἐκεῖθεν πρὸς τὰ πλάγια, εἶτα ἐπὶ τὰ ἄνω καὶ τέλος πρὸς τὰς προσθίας μέρη οὕτως, ὡστε ἐνῶ ἄνω καὶ ἐμπροσθεν κατὰ τὰ τελευταῖα προσβληθέντα μέρη ὑπῆρχον τὰ σημεῖα τῆς προσφάτου ἡπατώσεως, ἐπῆλθεν ἤδη ἡ λύσις, καθ' ἃ μέρη ἤρξατο ἡ φλεγμονὴ ὀπισθεν καὶ κάτω. Διὰ ταύτην τὴν πλανητικὴν καὶ ἐρπυστικὴν πορείαν αἱ ἀξιοπεριέργοι αὗται μορφαί τῆς πνευμονίας δὲν διαφυ-

λάττουσι τὸν περιωρισμένον ἐκεῖνον κύκλον τῶν ἡμερῶν, ὃν παρατηροῦμεν ἐν γένει κατὰ τὰς συνήθεις γνησίας πνευμονίας. Ὁ πυρετός διαρκεῖ πολλάκις ἐν ἀδιαλείπτῳ ἐντάσει 10, 12, 14 ἔτι ἡμέρας καὶ ἐπέκεινα· ἡ κρίσις δὲν ἐπέρχεται τόσον εὐκόλως καὶ ταχέως, καὶ ἡ εἰς ἀπυρεξίαν μετάβασις γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ λύσεως παρατεινομένη ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, σπανιώτερον δὲ δι' ἀποτόμου κριτικῆς τοῦ πυρετοῦ πτώσεως· ἐν μὲν περιπτώσει παρατήρησα μετὰ τὴν 15 ἡμέραν τῆς νόσου κριτικὴν ἀπυρεξίαν, ἐκραγέντων ἀφθόνων ἰδρώτων καὶ ἀπειραβίμων κεγχριμάτων. Διὰ τὴν παρατεταμένην ταύτην πορείαν καὶ διὰ τὴν ἐπὶ πλείονας ἡμέρας παρατεινομένην ἀκμὴν τοῦ πυρετοῦ, συνάμα ὅμως καὶ δι' ἐκφανῆ διάθεσιν εἰς τὸ ἀποβαίνειν διπλὴν τὴν πνευμονίαν αἱ πλανητικαὶ αὗται πνευμονίαι ἔχουσι πολλῶν ἐπικινδυνότερον χαρακτῆρα ἢ αἱ συνήθεις μορφαί· μάλιστα δὲ αὗται ἐνίοτε ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡπατώσεως προσλαμβάνουσι ἀτόγημα κακοῖθη χαρακτῆρα καὶ τινὰ ἐξωτερικὴν ὁμοιότητα πρὸς βαρείας τυφώδεις νοσήσεις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν πλέον ἢ ἐλαττον ἐκφανοῦς ἐκτερικῆς χροιάς τοῦ ἐπιπεφυκότος, διὰ παραληρήματα, ξηρὰν γλώσσαν, διχρόεικὰς ἐνίοτε ἀκουσίας ἀποπαθήσεις καὶ μεγάλην κατάπτωσιν. Ὅ,τι ὅμως ἐπὶ τῶν πλανητικῶν τούτων πνευμονιῶν πάντοτε ἐφάνη μοι ἰδιαζόντως ἀξιοπαρατήρητον καὶ ἐνίσχυεν ἐν ἐμοὶ ἐπὶ μᾶλλον τὴν πεποιθήσιν περὶ τῆς μiasματικῆς φύσεως αὐτῶν ἢ τοῦ ἢ τακτικῆς ἐμφάνεισι σπουδαίας, τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς νόσου εὐαποδείκτου, τοῦ σπληνὸς ἐξογκώσεως, ἥτις ἐνίοτε μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἤξανε τόσον πολὺ, ὥστε προεῖχε β—ε δακτύλους ὑπὸ τὸ πλευρικὸν τόξον καὶ ἀνευρίσκετο σαφέστατα διὰ τῆς ψήλαφῆσεως. Ὡς πρὸς τὸ μέγεθος αἱ ἐξογκώσεις αὗται ὑπερθυμίζουσι πρὸ πάντων τὰς ἐν τῷ τύφῳ, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου διακρίνονται ταύτων ὡς ἀποκαθιστάμεναι ταχέως εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἔμα τῇ ὑφέσει τοῦ πυρετοῦ, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο πλησιάζουσι μᾶλλον πρὸς τὰς κατὰ τὴν διεφθέρουσαν νόσον, τὰ ὀξέα ἐξανθήματα καὶ τὸ ἐρυσίπελας παρατηρούμενας σχέσις. Ἐννοοῦμεν δ' εὐκόλως, ὅτι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ ἀπλῶν ὑπεραιμιῶν, ἐκ παθητικῆς στάσεως προσ-

χόμενων, ἀλλὰ πράγματι περὶ ὑπερπλαστικῶν ἐξογκώσεων τοῦ παρεγχύματος, ὅταν σκεφθῶμεν, ὅτι αὗται παρατηροῦνται ἐν ἀρχῇ τῆς νόσου καθ' ὃν χρόνον ἡ ἡπάτωσις δὲν καταλαμβάνει εἰσέτι μείζονα ἔκτασιν, καὶ αὐξάνουσιν εἰς μέγεθος, ὑπερ οὐδέποτε παρατηρεῖται ἐπὶ τῶν συνήθων πνευμονιῶν ἢ ἐπὶ ἄλλων κοσμημάτων διατρεχόντων μετὰ παρεμποδισμοῦ τῆς μικρᾶς κυκλοφορίας π. χ. ἐπὶ πλευριτικῶν ἐξιδρωμάτων. Ἄλλ' οὐ μόνον αἰτιολογικῶς καὶ συμπτωματικῶς αἱ καταφανέσταται διαφοραὶ ὑπάρχουσι μετὰ τῶν ἐρυστικῶν τούτων καὶ τῶν συνήθων ὕμνογονων πνευμονιῶν, ἀλλὰ καὶ θεραπευτικῶς· μοι ἐφάνη δὲ πάντοτε ὡς ἂν ἐπὶ τῆς πορείας τῶν ἐν τῷ λόγῳ προκειμένων πνευμονιῶν ἐπενήργουν αἰσιώτερον ἢ κινήνη καὶ βωστικὰ θρεπτικά βουστά (ζωμός κρέατος, ὡά, οἶνος) ἢ δίαιτα αὐστηρὰ καὶ ἀφλέγματος θεραπεία.

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐγενόμην προσεκτικὸς ἐπὶ τῶν ἰδιαζουσῶν τούτων πλανητικῶν πνευμονιῶν καὶ σχεδὸν ἀνά πᾶν ἔτος ἐτύγχανον τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐπιδεικνύω τοιαύτας περιπτώσεις ἐν τῇ κλινικῇ μου καὶ νὰ ἐπιστῶ τὴν προσοχὴν τῶν ἀκροατῶν μου ἐπὶ τὰς ιδιότητες αὐτῶν. Ἐσχάτως περιεγράφησαν παραδείγματα πλανητικῶν πνευμονιῶν ὑπὸ Waldenburg, Fischl καὶ Weigand, μετ' φαίνεται ὅμως ὅτι οὗτοι δὲν παρατήρησαν τὴν ἐξογκώσιν τοῦ σπληνός, σύμπτωμα, εἰς ὃ ἐπεθύμουν ν' ἀποδώσω ὅλως ἰδίαν ἰσημασίαν ὡς πρὸς τὴν κατὰ τὰς τῶν πνευμονιῶν τούτων εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὀξέων μiasματικῶν νοσημάτων. Ὅταν τὴν ἰδιαζούσαν ἐρυστικὴν πορείαν τῶν ἐν λόγῳ πνευμονιῶν, ὡς καὶ τὴν ἐκφανῆ διάθεσιν αὐτῶν εἰς τὸ ν' ἀποβαίνωσι διπλᾶ, δι' ὧν ιδιότητων αὗται πλησιάζουσιν εἰς τὸ ἐρυσίπελας, συσχετίζον πρὸς τὴν ὑπ' ἐμοῦ ἐπανειλημμένως γενομένην παρατήρησιν, ὅτι αὗται ἀπαντῶσι κατ' ἐποχάς, καθ' ἃς πλείονα ὑπάρχουσιν ἐρυσίπελατα, πάντοτε ἀνεκινεῖτο ἐν ἐμοὶ ὁ στοχασμός, ἂν δὲν πρέπη αἱ πνευμονίαι ἐκεῖναι ὡς πρὸς τὴν αἰτιολογίαν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς συγγενεύουσαι πρὸς τὰ ἐρυσίπελατα, ἴσως δὲ καὶ ὡς συνταυτιζόμεναι· ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης ἐπόψεως ἐπίστευον ἤδη πρὸ ἐτῶν ὅτι ἀρκούντως ἐδικαιούμην κα-

λῶν τὰς περιπτώσεις ἐκείνας ἐν τοῖς κλινικοῖς μαθήμασι αὐτῷ τοῦτο ἐρουσιπελατώδεις πνευμονίας. Μόνον ἐκ προσωπικῶν διχοφρῶν τῆς τοπικῆς ἰδιοσυστασίας τῶν καθ' ἑκάστα ὀργάνων καὶ ἐκ τινος εἰς ταύτην βλαζομένης μείζονος ἢ ἐλάσσονος τοπικῆς νοσηρᾶς διαθέσεως εἶνε δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ ὅπως οὗτοι ἢ μίαν καὶ ἢ αὐτὴ δι' ἄλλου τοῦ σώματος ἐκτεινομένη μiasματικὴ οὐσίχη ὅτε μὲν προκαλεῖ τὴν ἀνάπτυξιν ἐρυσιπέλατος τοῦ προσώπου, ὅτε δὲ πνευμονίαν, ἄλλοτε φλεγμονὴν τῶν κατὰ τὸν φάρυγγα μερῶν κτλ. Ἄλλ' ὡς κοινὸν ἀποτέλεσμα ἐπὶ πασῶν τούτων τῶν περιπτώσεων, ὡς ἐν γένει ἐπὶ πάντων τῶν μiasματικῶν νοσημάτων εὐρίσκομεν τὴν ὀξείαν, ἐνεργητικὴν ἐξόγκωσιν τοῦ σπληνός ὡς ὄργάνου, ὅπερ σταθερῶς καὶ ὡς ἐπὶ τῷ πλείστον ἤδη ἐνωρὶς ἀντιδρᾷ κατὰ τρόπον πολὺ εὐαίσθητον πρὸς τὰς ἐν τῷ αἵματι ὑπαρχούσας μiasματικὰς οὐσίας.

Ἐμὲ πεπεισμένος, ὅτι προσέχοντες ἐπιμελῶς εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ σπληνός, θέλομεν κατορθῶσαι νὰ ἐξεύρωμεν τὴν μiasματικὴν φύσιν παθήσεων τινῶν ἐκδηλουμένων μόνον τοπικῶς, καὶ αὐτῶ νὰ ἐκτείνωμεν τὴν περιοχὴν τῶν ὀξείων μiasματικῶν νόσων. Γούτου δὲ γενομένου ἐλπίζω, ὅτι ἐδύνατο νὰ κατορθωθῇ διὰ παρατεταμένων κλινικῶν παρατηρήσεων νὰ συλλεθῇ νέου ὕλικόν πρὸς οἰκοδομήν τοῦ περὶ γενέσεως τῶν νόσων συστήματος καὶ νὰ στηριχθῇ ἐπὶ αἰτιολογικῆς βάσεως ἢ ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπὸ τὰς πλείστας ἐπόψεις ἐμπειρικῆς ἐπιθεραπείας.»

Γ. ΚΑΡΑΜΙΤΣΑΣ.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

Προφυλακτικὴ κατὰ τοῦ ὀξέος βρουματισμοῦ τῶν ἀνθρώπων. — Ἐκ τῆς νεωστὶ κατὰ τοῦ ὀξέος βρουματισμοῦ ἐπαινεθείσης προφυλακτικῆς καὶ ὁ Loewer παρετήρησε καλὰ ἀποτελέσματα. Ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν χρῆσιν τοῦ φαρμάκου τούτου οἱ ἰδρώτες ἐγένοντο λίαν θαψιλεῖς, εἶτα τὸ πολὺ τὴν δευτέραν ἡμέραν ἐπήρξατο ταχέως τῆς θερμότητος καὶ τῆς συχνότητος τοῦ σφυγμοῦ πτώσις μετὰ ἐλαττώσεως τῶν ἐξογκώσεων καὶ τῶν πόνων τῶν ἀρθρῶν. Π

νόσος διήρκει 4 — 8 ἡμέρας, ἤτο δὲρα βραχυτέρα ἢ ἡ κατὰ μίσην ὄρον διάρκεια. Ὁ Loewer ἀνέγραφε τὸ φάρμακον ἐν διαλύσει 1 γραμμικοῦ εἰς 120 γραμμάρια ὕδατος μετὰ ἐλαισσαρκάριον ἡδυσμένου ὡς λίαν καταλλήλου τῆς γενέσεως διαρθρωτικοῦ ὀξέος. Ἐπιπέσει νὰ μεταχειρισθῇ πλέον τῶν 3 γραμμάρων. Τὸ φάρμακον ὠφέλησε μόνον κατὰ τοῦ ὀξέος οὐχὶ δὲ κατὰ τοῦ χρόνιου βρουματισμοῦ.

(Berlin, Klin. Wochenschr.) K.

Ἡ κινίνη κατὰ τῶν ἀρθρῶν μνηρορρημιῶν. — Κατὰ τῆς ὑπερμέτρου μνηρορραγίας ὁ Barthaux ἐδοκίμασεν ἐν τῇ Κλινικῇ τοῦ Guéneau de Mussy τὴν κινίνην (1,5 εἰς τρεῖς δόσεις κατὰ δύο ὥρας) μετ' ἐξαίρετου ἐπιτυχίας, ἐτι καὶ ὁσάκις ἡ ἐργασίη εἰς οὐδὲν ὠφέλει. Καὶ ἐν καταποτίσει (εἰς δόσεις 0,9 τὴν ἡμέραν) πλείονας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐμμηνοῦ βόθῆ λαμβανομένη ἡ κινίνη τακτοποιεῖ τὰ καταμήνια καὶ ἀποτρέπει τὸν αἰμορραγικὸν αὐτῶν χαρακτήρα. Ὁ De Mussy θεωρεῖ τὴν κινίνην ὡς εὐδικῶς ἐνεργούσαν ἐπὶ τῶν ἀγγειοκινητικῶν νεύρων καὶ ἐπὶ τῶν μυϊκῶν ἰνῶν τῆς μήτρας.

(Gazette des Hôpitaux.) K.

Ναρδικὴ κοφεινὴ κατὰ τοῦ ἀκατασχέτου ἐμέτου. — Ὁ Paret συνιστᾷ κατὰ τοῦ ἀκατασχέτου ἐμέτου τὴν ναρδικὴν κοφεινὴν (Coffeinum valerianicum), ἣν ὁ Gubler εὗρεν ἀξιόλογον κατὰ τοῦ ἐμέτου ὑστερικῶν γυναικῶν. Δίδεται δὲ ἐν εἰδίσει τροχίσκων (εἰς 0,1).

(Gazette méd.) K.

Τὸ μυρτίδαρον κατὰ τῆς διθροστογόνου φαρυγγίτιδος. — Δὲν δύναται τις ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἐνεργείας φαρμάκου τινός εἰμὴ ἂν ἐφαρμάσῃ αὐτὸ ὑφ' ἂς περιστάσεις καὶ ὁ ἐπαινῶν τὸ φάρμακον συγγραφεῖς. Πολλοὶ ἰατροὶ λησμονοῦντες τὴν ἀρχὴν ταύτην τὴν τῶσον κοινὴν, καταδικάζουσι τὴν χρῆσιν τῶν βαλσαμικῶν ἐν τῇ θεραπειᾷ τῆς διθροστογόνου κυνάγχης.

Θεωρῶ λοιπὸν ὡς ὠφέλιμον νὰ ἐπιμένω εἰς τὴν ἐνδείξιν ἣν ὁ Δρ. Τριδαυὶ πολὺ ὠριμένως καὶ ἐπικειλημένως ἐξέθηκεν ἐν τῇ ὑπομνήματι αὐτοῦ πρὸς τὸ γενικὸν συμβούλιον τῆς Μαδρίτης. Οὗτος λέγει «Κατὰ τὴν φαρμακευτικὴν περιόδον συμφέρει νὰ μεταχειρίζομεθα τὸ μυρτιδανόν, ἄλλως τὸ φάρμακον δὲν ὠφελεῖ ὅταν ψευδεῖς ὑμένες καταλάβωσι τὸν λάρυγγα.»

Οὕτω περιοριζομένη ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μυρτιδάνου εἶνε ἐκτάκτως σπουδαία, ἂν ἐπιβεβαιωθῇ καὶ ὑπὸ μεταγενεστέρων γεγονότων ἢ ἐκείνων, ἅτινα παρατηρήθησαν ἐν τῇ Οργου καὶ Μαγερου ὡς καὶ ὑπὸ τινῶν συναδέλφων ἐν Παρισίῳ.

Κατὰ τοὺς ἰατροὺς τούτους ἡ τῶσαν δλεθρίως προβαίνουσα πορεία τῆς διφθερογόνου νόσου σχεδὸν σταθερῶς ἀναχαιτίζεται ἐπὶ ἀρρώστων ἐγκαίρως καὶ δραστηρίως ὑποβαλλομένων εἰς τὴν θεραπείαν, ἐνῶ περὶ τούτους σχεδὸν πάντες ἀποθνήσκουσι, ὅσοι ἀποκρούουσι τὴν θεραπείαν ἢ ὑποβάλλονται εἰς αὐτὴν μετὰ τὴν ἐπὶ τὸν λάρυγγα ἑκτασιν τοῦ κακοῦ.

«Ἡ διφθερογόνος κυνάγχη εἶνε κάθῃσις καταρρώδης, ἀρα δεκτικὴ τῶν βαλσαμικῶν.»

Ὁ κ. Τριδαυὶ ὁρμώμενος ἐκ τῆς θεωρητικῆς ταύτης σκέψεως, ἣν δὲν συζητοῦμεν ἐνταῦθα θέλοντες νὰ περιορισθῶμεν εἰς κλινικὰ ἀποτελέσματα, κατέφυγεν ἐν πρώτοις εἰς τὸ κοπιᾶσθαι βάλσαμον, ὅπερ ταχέως ἐγκατέλειψε διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος ἐνέργειαν καὶ μεταχειρίζεται μόνον ἐπὶ τινῶν ἐνηλίκων.

Τὴν σήμερον ἡ συνάδελφος περιωρίσθη σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ μυρτιδανόν. Νομίζομεν παντὸς ἄλλου προτιμότερον ν' ἀναγράψωμεν τοὺς κατ' αὐτὸν κανόνας τῆς χρήσεως τοῦ μυρτιδάνου. α.) Ἐφαρμογὴ τοῦ μυρτιδάνου πάντοτε ἐν λεπτότάτῃ κόψει, προσφάτως λειοτριβοῦς. β.) χρῆσις κατὰ τὸ δυνατόν ταχέως γ.) πάντοτε κατὰ μεγάλας δόσεις δ.) ἐξακολουθεῖς ἐπὶ τινῶν ἡμέρας καὶ μετὰ τὴν ἐξάλειψιν τῶν ψευδῶν ὑμένων ε.) ἐπανάληψις αὐτοῦ εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀπειλὴν ὑποτροπῆς πάντοτε ἢ θεραπεία τωνατικὴ.

Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν τριῶν πρώτων ἐνδείξεων νομίζομεν ὡ-

φέλιμον νὰ σημειώσωμεν τὰ ἑξῆς: Ὁ ἰατρός δύναται νὰ ἐκλέξῃ ἐκ τῶν δύο ἐπομένων συνταγῶν.

A. — Poudre fraiche de cubèbe . . .	45 grammes.
Glycérine	70 »
Miel blanc	30 »
Eau distillée de menthe . . .	100 »
Gomme adragante	1 »
Essence de menthe	8 gouttes

B. — Poudre fraiche de cubèbe . . .	15 grammes.
Malaga	} aa 50 »
Sirop d'écorces d'oranges amères	
Eau simple	
Extrait de quina	2 »

Ἐκ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου ποτοῦ δίδονται κογλιάρια κατὰ πᾶσαν ὥραν. Οὕτω δὲ κατατεμνόμεναι αἱ δόσεις ἔχουσι τὸ πλεονέκτημα τοῦ ἐπιτρέπειν τὴν πλεονεκτήσαν χρῆσις τοῦ εἰσοσχομένου καὶ τοῦ διατηρεῖν τὸν ὁργανισμόν σταθερῶς ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ φαρμάκου, ἐνῶ ἰσχυραὶ δόσεις ἀραιότερα παραβλάπτουσι τὸν πεπτικὸν σωλήνα καὶ ἐν μέρει ἐκκενοῦνται μὴ ἐπιφέρουσι τὴν ὠφέλιμον αὐτῶν ἐνέργειαν. Αἱ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως συνιστώμεναι δόσεις εἶνε 8 γραμμάρια κατὰ μέσον ὄρον τὴν ἡμέραν ἐπὶ παιδίων ἐνὸς ἔτους ἀνερχόμεναι μέχρι 30 καὶ 35 γραμμάρων ἐπὶ ἐνηλίκων.

Ἐν περιπτώσει ἀποστροφῆς τοῦ ἀρρώστου ἢ μὴ ἀνεκτικότητος τοῦ στομάχου ὁ Τριδαυὶ συμβουλεύει 2—3 κλύσματα τὴν ἡμέραν ἕκαστον ἐκ 4 γραμμάρων μυρτιδάνου ἐν ἀφεψήματι ὀλίγου ἀλλὰ πυκνῆ ἀγρόστου ἢ λινοσπέρμων. Ἐπὶ ἐνήλικος δύναται νὰ δοθῶσι βῶλοι περιέχοντες ἕκαστος 30 centigr. Cubèbe καὶ 20 centigr. Copahu.

Οἱ πλείστοι τῶν ἰατρῶν συμφωνοῦσι λέγοντες ὅτι πολλάκις συμπίπτει ἢ ἐκ τοῦ βαλσαμικοῦ ἐμφάνισις τῆς εἰδικῆς ἐξανθήσεως μετὰ τῆς ὀριστικῆς βελτιώσεως τοῦ ἀρρώστου.

Ἐξεθέσαμεν τὰς λεπτομερείας ταύτας, διότι κατὰ τὴν ὁμο-

λογίαν πάντων τῶν ἰατρῶν ἐπὶ τῶν πλείστων περιπτώσεων τῆς διφθερογόνου νόσου πάντα τὰ μέσα ἀποτυγχάνουσι, καὶ διότι ἡ μέθοδος τοῦ κ. Triboni στηρίζεται εἰς πείραν δωδεκαετῆ ἐν τῷ κτη, ὅπου ἐκρεῖται ἐπίσημα ἐπιδημία, καὶ ἐπιβεβαιοῦται ὑπὸ τῶν παρατηρήσεων ἄλλων ἰατρῶν τῆς αὐτῆς χώρας, παρατηρησάντων ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις· καὶ τέλος διότι τὸ μέσον τὸ προτεινόμενον καὶ χρησιμότερον ὡς δυνάμενον ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον νὰ προλάβῃ τὴν προσβολὴν τοῦ λάρυγγος εἶνε πάντοτε ἀβλαβές.

(Tribone medicale).

K.

Συφιλιδικὸς ἀναμολυσμὸς (Reinfection). — Ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς Londoner med. and surg. society τῆς 24 Νοεμβρίου 1874 ὁ Gascoyen ἀνεκοίνωσεν ἕνδεκα περιπτώσεις συφιλιδικῶ ἀναμολυσμῶ, τρυτέσαι περιπτώσεις, ἐν αἷς ἀπεδείχθη, ὅτι μετὰ πρῶτον συφιλιδικὸν μολυσμὸν ἐπῆλθε καὶ δεύτερος. Τῶν περιπτώσεων τούτων τὰς δέκα ἐθεράπευσεν αὐτὸς ὁ Gascoyen καὶ κατὰ τὰς δύο περιστάσεις. Ἐπὶ ἑξ τούτων εἰς τὸν δεύτερον μολυσμὸν ἠκολούθησεν καὶ δευτεροπαθῆ συμπτώματα· ἐπὶ δὲ τριῶν ὁ μολυσμὸς ἐξεδηλώθη μόνον διὰ ἐσκληρωμένου ἔλκους, ἐπὶ δὲ τῆς ἕνδεκάτης περιπτώσεως τέλος κατὰ τὸν δεύτερον μολυσμὸν εἰς τὸ σκληρὸν ἔλκος ἠκολούθησεν τριτοπαθῆ συμπτώματα, χωρὶς νὰ προηγηθῶσι τούτων δευτεροπαθῶ. Πάντες οἱ ἄρρωστοὶ κατὰ τὸν πρῶτον μολυσμὸν εἶχαν ὑποβληθῆ εἰς δραστήριον θεραπείαν διὰ τοῦ ὑδραργύρου, ὅστις ἔπρα ἐπὶ τούτων ἀληθῶς ἐνέργησεν ἱαματικῶς, ὥστε ὑπῆρξε δυνατὸς καὶ δεύτερος μολυσμὸς. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Gascoyen αἱ περιπτώσεις τοῦ ἀναμολυσμοῦ δὲν εἶνε τόσον σπάνιαι, ὅσον κοινῶς πιστεύεται· αὐτὸς συνέλεξεν ἐκ τῆς ἰατρικῆς φιλολογίας ἐξήκοντα περιπτώσεις τοιαύτου συφιλιδικῶ ἀναμολυσμοῦ μνημονευομένας ὑπ' ἄλλων συγγραφέων.

(Berlin, Klin. Woch.)

K.

ΒΙΒΛΙΑ ΝΕΟΦΑΝΗ.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ μετὰ συνταγῶν ἐν τῷ καιρῷ παρένταθαιμένων ὑπὸ Κ. Α. Χατζίσκου, ὑφ' ἡγετοῦ ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ καὶ ἰατροῦ τῆς Ἀττικῆς Τρι. Α. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου ἀδελφῶν Πιερῆ ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ πανεπιστημίου. 1875. Πωλεῖται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τοῦ κ. Ν. Β. Νάκη ἀντιτίμων δρ. 6.

ΒΙΒΛΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ὑπὸ Φ. Ναιμιάνου, μεταφρασθῆσα ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Γ. Καρμυήτα. Τόμ. Α' καὶ Β', τιμὴνται δραχμῶν 36.

